
Shri Ranganatha Paduka Sahasram

श्रीरङ्गनाथपादुकासहास्रम्

Document Information

Text title : Ranganatha Padukasahasram

File name : pAdukAsahasram.itx

Category : raama, vedAnta-deshika

Location : doc_raama

Author : vedAntadeshika

Proofread by : Pooja P

Latest update : February 2, 2024

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

February 2, 2024

sanskritdocuments.org

శ్రీరఙ్గనాథపాదుకాసహస్రమ్

శ్రీః ।

శ్రీమత్ప్రణతార్తిహరవరదపరబ్రహ్మణే నమః ।

శ్రీమతే నిగమాస్తమహాదేశికాయ నమః ।

పాదుకాసహస్రస్య అనుక్రమణికా

పద్ధతి క్రమాంక సూచీ (శ్లోకసంఖ్య)

౧. ప్రస్తావపద్ధతి: (౨౦)
౨. సమాఖ్యాపద్ధతి: (౧౦)
౩. ప్రభావపద్ధతి: (౭౦)
౪. సమర్పణపద్ధతి: (౨౦)
౫. ప్రతిప్రస్తానపద్ధతి: (౨౦)
౬. అధికారపరిగ్రహపద్ధతి: (౪౦)
౭. అభిషేకపద్ధతి: (౩౦)
౮. నిర్యాతనాపద్ధతి: (౩౦)
౯. వస్తివైతాలికపద్ధతి: (౧౦)
౧౦. శ్లోకార్థపద్ధతి: (౧౦)
౧౧. సజ్ఞాపద్ధతి: (౬౦)
౧౨. పుష్పపద్ధతి: (౩౦)
౧౩. పరాగపద్ధతి: (౩౦)
౧౪. నాదపద్ధతి: (౧౦౦)
౧౫. రత్నసామాన్యపద్ధతి: (౫౦)
౧౬. బహురత్నపద్ధతి: (౫౦)
౧౭. పద్మరాగపద్ధతి: (౩౦)
౧౮. ముక్తాపద్ధతి: (౫౦)
౧౯. మరతకపద్ధతి: (౨౦)
౨౦. ఇన్ద్రనీలపద్ధతి: (౩౦)

౨౧. బిమ్బప్రతిబిమ్బపద్ధతిః (౨౦)

౨౨. కాఞ్చనపద్ధతిః (౨౦)

౨౩. శేషపద్ధతిః (౧౦)

౨౪. ద్వన్ద్వపద్ధతిః (౨౦)

౨౫. సన్నివేశపద్ధతిః (౨౦)

౨౬. యన్త్రికాపద్ధతిః (౧౦)

౨౭. రేఖాపద్ధతిః (౧౦)

౨౮. సుఖాషితపద్ధతిః (౧౦)

౨౯. ప్రకీర్ణకపద్ధతిః (౮౦)

౩౦. చిత్రపద్ధతిః (౪౦)

౩౧. నిర్వేదపద్ధతిః (౨౦)

౩౨. ఫలపద్ధతిః (౩౮)

శ్రీరఙ్గనాథ దివ్యమణిపాదుకాభ్యాం నమః ।

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః ।

శ్రీమాన్వేంకటనాథార్యః కవితార్కికకేసరీ ।

వేదాంతాచార్యవర్యో మే సన్నిధత్తాం సదా హృది ॥

౧. ప్రస్తావపద్ధతిః (౨౦)

సన్తః శ్రీరఙ్గపృథ్వీశచరణత్రాణశేఖరాః ।

జయన్తి భువనత్రాణపదపక్కజరేణవః ॥ ౧.౧॥ ౧॥

భరతాయ పరం నమోఽస్తు తస్మై ప్రథమోదాహరణాయ భక్తిభాజామ్ ।

యదుపజ్జమశేషతః పృథివ్యాం ప్రథితో రాఘవపాదుకాప్రభావః ॥ ౧.౨॥ ౨॥

వర్ణస్తోమైర్వకులసుమనోవాసనాముద్వహస్తీ-

మామ్నాయానాం ప్రకృతిమపరాం సంహితాం దృష్టవన్తమ్ ।

పాదే నిత్యప్రణిహితధీయం పాదుకే రఙ్గభర్తు-

స్త్వన్నామానం మునిమిహ భజే త్వామహం స్తోతుకామః ॥ ౧.౩॥ ౩॥

దివ్యస్థానాత్ త్వమివ జగతీం పాదుకే గాహమానా

పాదనాశ్యం ప్రథమమనయా భారతీ యత్ర చక్రే । var మనఘా

యోగక్షేమం సకలజగతాం త్వయ్యుధీనం స జాన-

నావచం దివ్యాం దిశతు వసుధాశ్రోత్రజన్మా మునిర్మే || ౧.౪|| ౪||

నీచేఽపి హస్త మమ మూర్ధని నిర్విశేషం

తుజ్జేఽపి యన్నివేశతే నిగమోత్తమాజ్ఞే |

ప్రాచేతసప్రభృతిభిః ప్రథమోపగీతం

స్తోష్యామి రఙ్గపతిపాదుకయోర్యుగం తత్ || ౧.౫|| ౫||

ధత్తే ముకున్దమణిపాదుకయోర్నివేశా-

ద్వల్మీకసమ్భవగిరాం సమతాం మమోక్తిః |

గఙ్గాప్రవాహపతితస్య కియానివ స్యా-

ద్రథోఽదకస్య యమునాసలలాద్విశేషః || ౧.౬|| ౬||

విజ్ఞాపయామి కిమపి ప్రతిపన్నభీతిః

ప్రాగేవ రఙ్గపతివిభ్రమపాదుకే త్వామ్ |

వక్తుం క్షమాః సదసతీ విగతాభ్యసూయాః var వ్యజ్ఞ్కం

సన్తః స్పృశన్తు సదయైర్బద్ధయైః స్తుతిం తే || ౧.౭|| ౭||

అశ్రద్ధధానమపి నన్వధునా స్వకీయే

స్తోత్రే నియోజయసి మాం మణిపాదుకే త్వమ్ |

దేవః ప్రమాణమిహ రఙ్గపతిస్తథాత్వే

తస్యైవ దేవి పదపఙ్కజయోర్యథా త్వమ్ || ౧.౮|| ౮||

యదాధారం విశ్వం గతిరపి చ యస్తస్య పరమా

తమవ్యేకా ధత్సే దిశి వరగతిం తస్య రుచిరామ్ | var దిశసి చ గతిం

కథం సా కంసారేర్ధ్రుహిణహరదుర్భోధమహిమా

కవీనాం క్షుద్రాణాం త్వమసి మణిపాదు స్తుతిపదమ్ || ౧.౯|| ౯||

శ్రుతప్రజ్ఞాసమ్పన్నహితమహిమానః కతికతి

స్తువన్తి త్వాం సన్తః శ్రుతికుహరకణ్ణాహరగిరః |

అహం త్వల్పస్తద్వదిహ బహు చ జల్పామి తదపి var త్వల్పస్తద్వద్వదిహ

త్వదాయత్తం రఙ్గక్షితిరమణపాదావని విదుః || ౧.౧౦|| ౧౦||

యదేష స్తౌమి త్వాం త్రియుగచరణత్రాయణి తతో var యదేషాం

మహిమ్నః కా హానిస్తవ మమ తు సమ్పన్నైరవధిః |

శునా లీడా కామం భవతు సురసిన్ధుర్భగవతీ

తదేషా కిమ్భూతా స తు సపది సన్తాపరహితః || ౧.౧౧|| ౧౧||

మితప్రేక్షాలాభక్షణపరిణమత్పశ్చుషపదా

మదుక్తిస్త్వయ్యేషా మహితకవినంరమ్భవిషయే ।

న కన్యేయం హాస్యా హరిచరణధాత్రి క్షితితలే

ముహుర్వాత్సాధూతే ముఖపవనవిస్ఫుర్జితమివ ॥ ౧.౧౨॥ ౧౨॥

నిఃసన్దేహనిజాపకర్షవిషయోత్కర్షోఽపి హర్షోదయ-

ప్రతూహక్రమభక్తివైభవభవద్వైయాత్యవాచాలితః । var ప్రత్యూఢ

రఙ్గాధీశపదత్రవర్ణనకృతారమ్భైర్నిగుమ్భైర్గిరాం

నర్మాస్వాదిషు వేఙ్కటేశ్వరకవిర్నాసీరమాసీదతి ॥ ౧.౧౩॥ ౧౩॥

రఙ్గఙ్గాపతిరత్నపాదు భవతీం తుష్టూషతో మే జవా-

జ్ఞుమ్భంతాం భవదీయశిష్టాతసుధాసన్దోహసన్దేహదాః ।

శ్లాఘాఘూర్ణితచన్ద్రశేఖరజటాజఙ్ఘలగఙ్గాపయ-

స్త్రాసాదేశవిశ్పృజ్జలప్రసరణోత్పికైః స్వయం సూక్తయః ॥ ౧.౧౪॥ ౧౪॥

హిమవన్నలసేతుమధ్యభాజాం భరతాభ్యర్చితపాదుకావతంసః । var హిమవదచల

అతపోధనధర్మతః కవీనామఖిలేష్వస్మి మనోరథేష్వబాహ్యః ॥ ౧.౧౫॥ ౧౫॥

అనిదమ్బుధమస్య శబ్దరాశేరపదం రఙ్గధురీణపాదుకే త్వామ్ ।

గతభీతిరభిష్టువన్ విమోహాత్పరిహాసేన వినోదయామి నాథమ్ ॥ ౧.౧౬॥ ౧౬॥

వృత్తిభిర్బహువిధాభిరాశ్రితా వేఙ్కటేశ్వరకవేః సరస్వతీ ।

అద్య రఙ్గపతిరత్నపాదుకే నర్తకీవ భవతీం నిషేవతామ్ ॥ ౧.౧౭॥ ౧౭॥

అపారకరుణామ్బుధేస్తవ ఖలు ప్రసాదాదహం

విధాతుమపి శక్నుయాం శతసహస్రికాం సంహితామ్ ।

తథాపి హరిపాదుకే తవ గుణాఘలేశస్థితే-

రుదాహృతిరియం భవేదితి మితాఽపి యుక్తా స్తుతిః ॥ ౧.౧౮॥ ౧౮॥

అనుకృతనిజనాదాం సూక్తిమాపాదయన్తీ

మనసి వచసి చ త్వం సావధానా మమ స్యాః ।

నిశమయతి యథాఽసౌ నిద్రయా దూరముక్తః

పరిషది సహ లఙ్కాయ్ పాదుకే రఙ్గనాథః ॥ ౧.౧౯॥ ౧౯॥

త్వయి విహితా స్తుతిరేషా పదరక్షిణీ భవతి రఙ్గనాథపదే ।

తదుపరి కృతా సపర్యా నమతామివ నాకినాం శిరసి ॥ ౧.౨౦॥ ౨౦॥

ఇతి కవిత్కారికసింహస్య సర్వతన్త్రస్వతన్త్రస్య శ్రీమద్వేఙ్కటనాథస్య

శ్రీమద్వేదానైవార్యస్య కృతిషు శ్రీరఙ్గాధపాదుకాసహస్రే
ప్రస్తావపదతిః ప్రథమా ||

౨. సమాఖ్యాపదతిః (౧౦)

వస్తే విష్ణుపదాసక్తం తమృషిం తాం చ పాదుకామ్ | var పాదుకామ్ చ తామ్
యథార్థా శతజిత్సంజ్ఞా మచ్చిత్తవిజయాద్యయోః || ౨.౧|| ౨౧|| var
యథార్థశతజిత్సంజ్ఞా

ద్రవిడోపనిషన్నివేశశూన్యానపి లక్ష్మీరమణాయ రోచయిష్యన్ | var ద్రమిడో
ద్రువమావిశతి స్మ పాదుకాత్మా శతకోపః స్వయమేవ మాననీయః || ౨.౨|| ౨౨||

నియతం మణిపాదుకే దధానః స మునిస్తే శతకోప ఇత్యభిఖ్యామ్ |
త్వదుపాశ్రితపాదజాతవంశప్రతిపత్వై పరమాతతాన రూపమ్ || ౨.౩|| ౨౩||

మునినా మణిపాదుకే త్వయా చ ప్రథితాభ్యాం శతకోపసంజ్ఞయైవ |
ద్వితయం సకలోపజివ్యమాసీత్ప్రథమేన శ్రుతిరన్యతస్తదర్థః || ౨.౪|| ౨౪||

ఆకర్ష్య కర్ణామృతమాత్మవస్తో గాథాసహస్రం శతకోపసూరేః |
మణ్ణుప్రణాదాం మణిపాదుకే త్వాం తదేకనామానమనుస్మరన్తి || ౨.౫|| ౨౫||

యః సప్తపర్వవ్యవధానతుక్ణం శేషత్వకాష్టామభజన్మురారేః | var స సప్త
తస్యాపి నామోద్వహనాత్ త్వయాఽసౌ లఘూకృతోఽభూచ్ఛతకోపసూరిః || ౨.౬||
౨౬||

శయ్యాత్మనా మధురిపోరసి శేషభూతా
పాదాశ్రయేణ చ పునర్ద్విగుణీకృతం తత్ |
భూయోఽపి భాగవతశేషతయా తదేవ
వ్యజ్ఞ్కం పదావని శతారిపదం బిభర్షి || ౨.౭|| ౨౭||

పద్యేన దేవి శతకోపమునిస్తవాసీ-
త్తస్యాపి నామవహనాన్మణిపాదుకే త్వమ్ |
శేషీబభూవ యువయోరపి శేషశాయీ
శేషం త్వశేషమపి శేషపదే స్థితం వః || ౨.౮|| ౨౮||

విన్ద్యస్తమ్భాదవిహతగతేర్విష్యగాచాన్తసిన్ధోః
కుమ్భిసూనోరసురకబలగ్రాసినః స్వైరభాషా |
నిత్యం జాతా శతరిపుతనోర్నిషృతస్తీ ముఖాత్ తే

ప్రాచీనానాం శ్రుతిపరిషదాం పాదుకే పూర్వగణ్యా ॥ ౨.౯॥ ౨౯॥

శతకోప ఇతి సమాఖ్యా తవ రఙ్గధురీణపాదుకే యుక్తా ।
సూతే సహస్రమేవం సూక్తిః స్వయమేవ యన్మయా భవతీ ॥ ౨.౧౦॥ ౩౦॥

ఇతి కవితార్కికసింహస్య సర్వతన్త్రస్వతన్త్రస్య శ్రీమద్వేంకటనాథస్య
శ్రీమద్వేదాంతాచార్యస్య కృతిషు శ్రీరఙ్గనాథపాదుకాసహస్రే
సమాఖ్యాపద్ధతిర్ద్వితీయా ॥

3. ప్రభావపద్ధతిః (౭౦)

వస్తే తద్రఙ్గనాథస్య మాన్యం పాదుకయోర్యుగమ్ ।
ఉన్నతానామవనతిర్నతానాం యత్ర చోన్నతిః ॥ 3.౧॥ 3౧॥

నిశ్శేషమమ్బరతలం యది పత్రికా స్యా-
త్సప్తార్ణవీ యది సమేత్య మషీ భవితీ ।
వక్తా సహస్రవదనః పురుషః స్వయం చే-
ల్లిఖ్యేత రఙ్గపతిపాదుకయోః ప్రభావః ॥ 3.౨॥ 3౨॥

వేదోపబృంహణకుతూహలినా నిబద్ధం
విశ్వమ్భరాశ్రుతిభవేన మహర్షిణా యత్ ।
వ్యాసేన యచ్ఛ మధుసూదనపాదరక్షే
ద్వే చక్షుషీ త్వదనుభావమవేక్షితుం నః ॥ 3.3॥ 33॥

ప్రత్యక్షయన్తి పరిశుద్ధధీయో యథావ-
ద్రామాయణే రఘుపురన్దరపాదరక్షే ।
శశ్వత్సృపఞ్చోతమిదమ్పరయైవ వృత్త్యా
సజ్జేపవిస్తరదశాసు తవానుభావమ్ ॥ 3.౪॥ 3౪॥

అల్పశ్రుతైరపి జనైరనుమీయసే త్వం
రఙ్గేశపాదు నియతం నిగమోపగీతా ।
సారం తదర్థముపబృంహయితుం ప్రణీతం
రామాయణం తవ మహిమ్ని యతః ప్రమాణమ్ ॥ 3.౫॥ 3౫॥

తిష్ఠన్తు శ్రుతయస్తతోఽపి మహితం జాగర్తి తత్పాదుకే
తత్తాదృక్పృథనాయ తావకగుణగ్రామాయ రామాయణమ్ ।
యస్యాసీదరవిన్దసమ్భవవధూమజ్జోరశిజ్ఞారవ-

స్పర్ధాదుర్ధరపాదబద్ధభణతిర్వల్మీకజన్మా కవిః || 3.౬ || ౩౬ || var ఫణీతి

భక్తిప్రహ్వాపురప్రభజ్ఞానజటావాటీసనీడస్ఫుర-

చూడారగ్వధవాసనాపరిమలస్యానే స్తుమః పాదుకే |

రఙ్గజ్ఞోణీభృదజ్ఞీపద్మయుగలీపూర్ణప్రపత్తేః ఫలం

నిశ్చిన్వన్తి విపశ్చిత్తః శమధనా నిత్యం యదుత్తంసనమ్ || 3.౭ || ౩౭ ||

మాతర్మాధవపాదుకే తవ గుణాన్కః స్తోతుమస్తోకధీః

కోటీరేషు యదర్పణప్రణయినాం సేవాక్షణే స్వర్గిణామ్ |

అన్యోన్యం ఊపతామహమ్ప్రథమికాసమ్మర్దకోలాహలం

విష్యక్సేనవిహారవేత్తలతికాకమ్పశ్చిరాల్లుమ్పతి || 3.౮ || ౩౮ ||

యోషిద్భూతదృషన్త్యపోఢశకటస్థేమాని వైమానిక-

స్తోతస్విన్యూపలమ్భనాని భసితోదఙ్చత్పరీక్షిన్తి చ |

దూత్యాదిష్యపి దుర్వచాంసి పదయోః కృత్యాని మత్సేవ య- var దుర్వచాని

ద్ధత్తే తత్ప్రణయం తదేవ చరణత్రాణం వృణో రఙ్గిణః || 3.౯ || ౩౯ || var

త్తద్వత్తత్ప్రణయం

వన్తే తన్మధుక్రైటభారిపదయోర్మిత్రం పదత్రద్వయం

యత్తద్భక్తిభరానతేన శిరసా యత్ర క్వచిత్ బిభ్రతి |

ద్విత్తబ్రహ్మవినాడికావధిపదవ్యత్యాసశఙ్కాభర-

త్రాసోత్కమ్పదశావిసంస్థలధృతిస్త్రైవిష్టపానాం గణః || 3.౧౦ || ౪౦ ||

పద్మాకాన్తపదాన్తరఙ్గవిభవోద్రిక్తం పదత్రం భజే

యద్భక్త్యా నమతాం త్రివిష్టపసదాం చూడాపదేష్వర్పితమ్ | var చ సతాం

నిత్యాపీతనఖేన్దుదీధితిసుధాసన్తోహముచ్చైర్వమ-

త్యన్తర్నూనమమాన్తమన్తికలగచ్ఛేషాపటచ్ఛద్మానా || 3.౧౧ || ౪౧ || var కలస

తద్విష్టోః పరమం పదత్రయుగలం త్రయ్యన్తపర్యన్తగం

చిన్తాతీతవిభూతికం వితరతు శ్రేయాంసి భూయాంసి నః |

యద్విక్రాన్తిదశాసముత్థితపదప్రస్యన్దిపాథస్వినీ-

సఖ్యేనేవ సదానతస్య తనుతే మాలా స్థితిం శూలినః || 3.౧౨ || ౪౨ ||

అమ్బస్యమ్బునిధేరనన్యగతిభిర్మీనైః కియద్ గమ్యతే

క్లేశేనాపి కియద్వ్యలక్ష్మి రభసోత్తుజ్ఞైః ప్లవణ్ణేశ్వరైః |

విజ్ఞాతా కియతీ పునః ఊతిభృతా మన్తేన గమ్భిరతా

కిం తైః కేశవపాదుకాగుణమహామోఘధేన్ద్రటస్థా వయమ్ || 3.౧౩ || ౪౩ ||

పదకమలరజోభిర్వాసితే రఙ్గభర్తుః

పరిచితనిగమాన్తే పాదుకే ధారయన్తః ।

అవిదితపరిపాకం చన్ద్రముత్తంసయన్తే

పరిణతభువనం తత్పద్మమధ్యాసతే వా ॥ 3.౧౪॥ ౪౪॥

సకృదపి భువనేఽస్మిణ్శార్ఙ్గిణః పాదుకే త్వాం var కిల మూర్ధ్నా శార్ఙ్గిణః

మనుజమనువహన్తం దేహబన్ధవ్యపాయే ।

ఉపచరతి యథార్హం దేవవర్గస్త్వదీయః

స తు నియమితభృతోఽస్య జోషమాన్తే కృతాన్తః ॥ 3.౧౫॥ ౪౫॥

పదసరసిజమేతత్పాదుకే రఙ్గభర్తుః

ప్రతినిధిపదవీం తే గాహతే స్వేన భూమ్నా ।

తదిదమపరథా చేత్ తిష్ఠతస్తస్య నిత్యం

కథమివ విదితార్థాస్త్యాం భజన్తే మహాన్తః ॥ 3.౧౬॥ ౪౬॥

శ్రుతిశిరసి నిగూఢం కర్మణాం చోదితానాం

త్వదవధి వినివేశం నాధిగన్తుం క్షమాణామ్ ।

పరిహసతి మురారేః పాదుకే బాలిశానాం

పశువధపరిశేషాన్పణ్డితో నామయజ్ఞాన్ ॥ 3.౧౭॥ ౪౭॥

జనయతుమలమర్ఘ్యం దైత్యజిత్వాదరక్షే

నమతి మహతి దేవే నాకసిన్ధోర్విశిర్ణాః ।

ముహురహిపతిమాడామౌలిరత్నాభిఘాతా-

త్పరిణతలఘిమానః పాథసామూర్మయన్తే ॥ 3.౧౮॥ ౪౮॥

పదసరసిజయోస్త్యం పాదుకే రఙ్గభర్తు-

ర్మనసి మునిజనానాం మౌలిభాగే శ్రుతీనామ్ । var మౌలిదేశే

వచసి చ సుకవీనాం వర్తనే నిత్యమేకా

తదిదమవగతం తే శాశ్వతం వైశ్వరూప్యమ్ ॥ 3.౧౯॥ ౪౯॥

పరిసరవినతానాం మూర్ధ్ని దుర్వర్ణప్రజ్ఙ్కిం

పరిణమయసి శౌరేః పాదుకే త్వం సువర్ణమ్ ।

కుహకజనవిదూరే సత్పథే లబ్ధవృత్తేః

క్క ను ఖలు విదితన్తే కోఽప్యసౌ ధాతువాదః ॥ 3.౨౦॥ ౫౦॥

బలిమథనవిహారాద్యర్థమానస్య విష్ణో-

రఖిలమతిపతద్భిర్వికమ్పైరప్రమేయః ।

అవధిమనధిగచ్ఛన్నాపరాశిర్మదీయః

సమజని పదరక్షే సావధిస్త్యన్మహిమ్నా ॥ 3.౨౦॥ ౫౦॥

తటభువి యమునాయాస్తస్థుషీ యన్నివేశా-

దృఙ్జతి నిగమశాఖావైభవం నీపశాఖా ।

పదకమలయుగం తత్పాదుకే రఙ్గభర్తు-

స్త్యయి భజతి విభూతిం పశ్య శాఖానుశాఖామ్ ॥ 3.౨౧॥ ౫౧॥

శిరసి వినిహితాయాం భక్తీనమైర్భవత్యాం var భక్తీనమ్రే భవత్యాం

సపది తనుభృతస్తామున్నతిం ప్రాప్నువన్తి ।

మధురిపుపదరక్షే యద్వ్యశేనైవ తేషా-

మనితరసులభం తద్ధామ హస్తాపచేయమ్ ॥ 3.౨౩॥ ౫౩॥

సకృదపి భువనేఽస్మిన్ శారీణః పాదుకే త్యా-

ముపనిషదనుకల్పైరుత్తమాఙ్గైర్దధానాః ।

నరకమివ మహాన్తో నాకముల్లభయన్తః

పరిషది నివిశన్తే ప్రాక్తనానాం గురూణామ్ ॥ 3.౨౪॥ ౫౪॥

శమదమగుణదాన్తోదన్తవైదేశికానాం

శరణమశరణానాం మాదృశాం మాధవస్య ।

పదకమలమిదం తే పాదుకే రక్ష్యమాసీ-

దనుదయనిధనానామాగమానాం నిధానమ్ ॥ 3.౨౫॥ ౫౫॥

పరిచితపదపద్మాం పాదుకే రఙ్గిణస్త్యాం

త్రిభువనమహనీయాం సాదరం ధారయన్తః ।

నిజశిరసి నిలీనం దేవి మన్దారమాల్యం

నిగమపరిమలైస్తే వాసయన్తివ దేవాః ॥ 3.౨౬॥ ౫౬॥

కనకసరిదనూపే కల్పవృక్షస్య భూష్ణోః

పదకిసలయలగ్నా పాదుకే మఙ్గారీ త్వమ్ ।

పరిణతిమధురాణాం యా ఫలానాం సవిత్తీ

వహసి నిగమవృన్తైః సమ్పదం షట్పదానామ్ ॥ 3.౨౭॥ ౫౭॥

పరికలయసి చేన్మాం పద్మవాసానిషేవ్యే

పదకమలయుగే త్వం పాదుకే రఙ్గభర్తుః ।
 అవిదితనిగమానాం నూనమస్మాదృశానా-
 మఘటితఘటనీ తే శక్తిరావిష్కృతా స్యాత్ ॥ 3.౨౮ ॥ ౫౮ ॥
 శ్రుతిశతశిరశ్చూడాపీడే నిపీడయితుం క్షమే
 దురితసరితామోఘానేతానమోఘవిసర్పిణః ।
 క్రమపరిణమద్వేధఃశ్రేణీశిఖామణిఘట్టనా-
 న్మసృణీతతలే రఙ్గక్షోణీభృతో మణిపాదుకే ॥ 3.౨౯ ॥ ౫౯ ॥
 జగజ్జననరక్షణపణసగ్గణో రఙ్గిణః
 పవిత్రతమమాద్రియే భగవతః పదత్రద్వయమ్ ।
 శివత్వకరణక్షమత్రిదివసిన్ధుసమ్బుద్ధినం
 ప్రథావ్య చరణం నిజం ప్రణీదధాతి యత్ర ప్రభుః ॥ 3.౩౦ ॥ ౬౦ ॥
 యదధ్వరభుజాం శిరః పదయుగం చ రఙ్గేశితు-
 ర్మృతం ఘటయితుం క్షమం భవతి శేషశేషిత్వతః ।
 శిరస్త్రమిదమస్తు మే దురితసిన్ధుముష్టిన్ధయం
 కదధ్వవిహతిక్షమం కిమపి తత్పదత్రద్వయమ్ ॥ 3.౩౧ ॥ ౬౧ ॥
 సముత్క్షిపతి చేతసి స్థిరనివేశితా తావకీ
 ముకున్దమణిపాదుకే ముహురుపాసనావాసనా ।
 ఉదర్కపరికర్కశానుపరిపర్వణాఖర్వితా-
 ననర్థశతగర్భితానమరశమృలీవిభ్రమాన్ ॥ 3.౩౨ ॥ ౬౨ ॥
 విగాహస్తే రఙ్గక్షితిపతిపదత్రాయణి సకృ-
 ద్వహస్తస్తామన్తర్వినిహితకుచేలవ్యతికరాః ।
 మదోద్ధామస్తమ్భైరమకరటనిర్యన్మధుర్భురీ-
 పరీవాహస్తేఙ్గద్భృమరముఖరామఙ్గణభువమ్ ॥ 3.౩౩ ॥ ౬౩ ॥
 అధిదైవతమాపతత్పు కల్పేష్యధికారం భజతాం పితామహానామ్ ।
 అభిరక్షతు రఙ్గభర్తురేషా కరుణా కావన పాదుకామయా నః ॥ 3.౩౪ ॥ ౬౪ ॥
 ధ్రువమిన్ద్రియనాగశ్శృణ్ణలా వా నిరయద్వారనివారణార్గలా వా ।
 అనయాపపదాధిరోహణీ వా మమ రఙ్గేశవిహారపాదుకే త్వమ్ ॥ 3.౩౫ ॥ ౬౫ ॥
 శరణాగతసార్థవాహుశీలాం శ్రుతిసీమన్తపదప్రసాదనార్హామ్ ।
 అధిరఙ్గముపాస్మహే మురారేర్మహానీయాం తపసీయపాదుకే త్వామ్ ॥ 3.౩౬ ॥ ౬౬ ॥

ఇహ యే భవతీం భజన్తి భక్త్యా

కృతినః కేశవపాదుకే నియుక్తాః ।

కథయామ్పు తిరోహితం తృతీయం నయనం

శ్రీణి ముఖాని వా కిమేషామ్ ॥ 3.32॥ ౬౭॥

మధువైరిపరిగ్రహేషు నిత్యం క్షమయా త్వం మణిపాదుకే సమేతా ।

తదపి క్షమనే న కిం పరేషాం త్రిదశాధీశ్వరశేఖరే నివేశమ్ ॥ 3.3౩॥ ౬౮॥

ద్వితయం ప్రతియన్తి రఙ్గభర్తుః కతిచిత్ కాఞ్చనపాదుకే శరణ్యమ్ ।

అభయాన్వితమగ్రిమం కరం వా భవతీశేఖరితం పదామ్బుజం వా ॥ 3.3౪॥ ౬౯॥

భరతాశ్వసనేషు పాదశబ్దం వసుధాశ్రోత్రసముద్భవో మునీన్ద్రః ।

పఠతి త్వయి పాదుకే తతస్త్యం నియతం రామపదాదభిన్నభూమా ॥ 3.౪౦॥ ౭౦॥

మకుటేషు నివిశ్య దిక్పతీనాం పదమేవ ప్రతిపద్య రఙ్గభర్తుః ।

పరిరక్షసి పాదుకే పదం త్వం క్వ ను భిద్యేత గరీయసాం ప్రభావః ॥ 3.౪౧॥ ౭౧॥

జగతామభిరక్షణే త్రయాణామధికారం మణిపాదుకే వహన్త్యోః ।

యువయోః పరికర్మకోటిలగ్నం చరణద్వంద్వమవైమి రఙ్గభర్తుః ॥ 3.౪౨॥ ౭౨॥

పదరక్షిణి వత్సలా నికామం రఘువీరస్య పదామ్బుజాదపి త్వమ్ ।

యదసౌ భరతస్త్యయాంశవత్త్వాన్న పునస్తాదృశమన్వభూద్వియోగమ్ ॥ 3.౪3॥ ౭3॥

అభిగమ్య ముకున్దపాదుకే త్వామపసీతాతపవారణైః శిరోభిః ।

హరితాం పతయో దురాపమన్యైరనఘచ్చాయమవాన్పువన్తి భోగమ్ ॥ 3.౪౪॥ ౭౪॥

అపహాయ సితాసితానుపాయానరవిన్దేకృణపాదుకే మహాన్దః ।

త్వదనన్యతయా భజన్తి వృత్తిం త్వదసాధారణభోగసాభిలాషాః ॥ 3.౪౫॥ ౭౫॥

ప్రణమన్తి న వా విధేర్విపాకాద్య ఇమే రఙ్గనరేన్ద్రపాదుకే త్వామ్ ।

ఉపజాతమనుత్తమాఙ్గమేషాముభయేషామపి చిత్రముత్తమాఙ్గమ్ ॥ 3.౪౬॥ ౭౬॥

తవ కేశవపాదుకే ప్రభావో మమ దుష్కర్మ చ నన్వనస్తసారే ।

నియమేన తథాపి పశ్చిమస్య ప్రథమేవైవ పరాభవం ప్రతీమః ॥ 3.౪౭॥ ౭౭॥

అస్త్రభూషణతయైవ కేవలం విశ్వమేతదఖిలం బిభర్తి యః ।

అక్లమేన మణిపాదుకే త్వయా సోపి శేఖరతయైవ ధార్యతే ॥ 3.౪౮॥ ౭౮॥

రామపాదసహధర్మచారిణీం పాదుకే నిఖిలపాతకచ్ఛిదమ్ ।

త్వామశేషజగతామధీశ్వరీం భావయామి భరతాధిదేవతామ్ ॥ 3.౪౯॥ ౭౯॥

చూడాకపాలవ్యతిషక్లదోషం విమోచయిష్యన్నివ విష్ణుపద్యాః ।

కృతాదరః కేశవపాదరక్షే బిభర్తి బాలేన్ద్రవిభవణస్త్వామ్ ॥ 3.౫౦॥ ౮౦॥

త్వయైవనిత్యం మణిపాదరక్షే రాజన్వతీ సృష్టిరియం ప్రజానామ్ ।

స్త్రీరాజ్యదోషప్రశమాయ నూనం నిర్దిశ్యసే నాథవిశేషణేన ॥ 3.౫౧॥ ౮౧॥

బిభర్షి నిత్యం మణిపాదుకే త్వం విశ్వమ్భరం ధామ నిజేన భూమ్నా ।

తవానుభావశ్చులకీకృతోఽయం భక్తైరజస్రం భవతీం దధానైః ॥ 3.౫౨॥ ౮౨॥

పరస్య పుంసః పదనన్నికర్షే తుల్యాధికారాం మణిపాదుకే త్వామ్ ।

ఉత్తంసయన్తి స్వయముత్తమాజ్ఞైః శేషాసమం శేషగరుత్మదాద్యాః ॥ 3.౫౩॥ ౮౩॥

ముకున్ద పాదాముఖజధారిణీ త్వాం మోహోదనుత్తంసయతాం జనానామ్ ।

మూర్ధ్ని స్థితా దుర్లపయో భవన్తి ప్రశస్తవర్ణావలయస్తదీయాః ॥ 3.౫౪॥ ౮౪॥

భూమిః శ్రుతీనాం భువనస్య ధాత్రీ గుణౌరనన్తా విపులా విభూత్యా ।

స్థిరా స్వయం పాలయితుం క్షమా నః సర్వంసహ శౌరిపదావని త్వమ్ ॥ 3.౫౫॥ ౮౫॥

స్త్వైర్యం కులక్షోణీభృతాం విధత్సే

శేషాదయస్త్వాం శిరసా వహన్తి ।

పదప్రసూతా పరమస్య పుంసః

ప్యథీమహిమ్నా మణిపాదుకే త్వమ్ ॥ 3.౫౬॥ ౮౬॥

దైత్యాధిపానాం బలినాం కిరీటా

నిక్షేపణం తే యది నాభ్యనన్దన్ ।

రజ్జేశపాదావని రఙ్గధామ్నః

సోపానతాం ప్రాప్య వహన్త్యమీ త్వామ్ ॥ 3.౫౭॥ ౮౭॥

శేషో గరుత్మాన్ మణిపాదపీఠీ

త్వం చేతి పాదావని విశ్వమాన్యాః ।

తుల్యాధికారా యది కిన్తు సన్త-

స్త్వామేవ నిత్యం శిరసా వహన్తి ॥ 3.౫౮॥ ౮౮॥

పరస్య పుంసః పరమం పదం త-

ద్విభర్షి నిత్యం ముణిపాదుకే త్వమ్ । var మనిపాదరక్షే

అన్యాదృశాం వ్యోమసదాం పదాని

త్వయ్యామతన్తే యదిదం న చిత్తమ్ ॥ 3.౫౯॥ ౮౯॥

పాదౌ మురారేః శరణం ప్రజానాం తయోస్తదేవాసి పాదావని త్వమ్ |
 శరణ్యతాయాస్త్యమనన్యరజ్ఞా సన్తృశ్యనే విశ్రమభూమిరేకా || 3.౬౦|| ౯౦||
 అన్యేషు పద్మాకమలాసనాద్వైరజ్ఞేషు రజ్ఞాధిపతేః శ్రితేషు |
 పదావని త్వామధిగమ్య జాతం పదం మురారేరధిదైవతం నః || 3.౬౧|| ౯౧||
 క్షణం సరోజేక్షణపాదుకే యః కృతాదరః కింకరుతే భవత్యాః |
 అకింఛనస్యాపి భవన్తి శీఘ్రం భ్రూకింకరాస్తస్య పురన్దరాద్యాః || 3.౬౨|| ౯౨||
 వహన్తి యే మాధవపాదుకే త్వాముహ్యన్త ఏతే దివి నిర్విఘ్నతాః |
 హంసేన నిత్యం శరదభ్రభానా కైలాసగౌరేణ కకుద్భుతా వా || 3.౬౩|| ౯౩||
 రుద్రం శ్రితో దేవగణః స రుద్రః
 పద్మాసనం సోఽపి చ పద్మనాభమ్ |
 స త్వామనన్తో న పునస్త్యమన్యం
 క ఏష పాదావని తే ప్రభావః || 3.౬౪|| ౯౪||
 పరస్య ధామ్నుః ప్రతిపాదనార్థాం వదన్తి విద్యాం మణిపాదుకే త్వామ్ |
 యతస్తవైవాధిగమే ప్రజానాం దూరీభవత్కుత్తరపూర్వమంహః || 3.౬౫|| ౯౫||
 ధన్యా ముకున్దస్య పదాసుషణ్ణాద్ ధనీయతా యేన సమర్చితా త్వమ్ |
 వాసస్తదీయో మణిపాదరక్షే లక్ష్మ్యాఽలకామప్యధరీకరోతి || 3.౬౬|| ౯౬||
 పదేన విష్ణోః కిముతేతరేషాం
 విన్యజ్య సన్గం సముపాసతే త్వామ్ | var య ఉపాసతే
 కరోషి తాన్కిం త్వమపేతకామాన్
 కాలేన పాదావని సత్యకామాన్ || 3.౬౭|| ౯౭||
 అభ్యాసయోగేన నిగృహ్యమాణైరన్తర్ముఖైరాత్మవిదో మనోభిః |
 మాతస్త్యయా గుప్తపదం ప్రభావాదన్వేషయన్త్యాగమికం నిధానమ్ || 3.౬౮|| ౯౮||
 var గుప్తపదప్రభావాద్
 మూర్ధ్నా దధానాం మణిపాదుకే త్వాముత్తంసితం వా పురుషం భవత్యాః |
 వదన్తి కేచిద్వయమామనామస్త్యామేవ సాక్షాదధిదైవతం నః || 3.౬౯|| ౯౯||
 మూర్ధ్నా సతామధస్తాదుపరిచ విష్ణోః పదేన సజ్ఘటితామ్ |
 అదవీయసీం విముక్తేః పదవీమవయన్తి పాదుకే భవతీమ్ || 3.౭౦|| ౧౦౦||
 ఇతి కవితార్కికసింహస్య సర్వతన్త్రస్వతన్త్రస్య శ్రీమద్వేంకటనాథస్య

శ్రీమద్వేదాంతాచార్యస్య కృతిషు శ్రీరఙ్గాధపాదుకాసహస్రే
ప్రభావపద్ధతిస్తుతీయా ॥

౪. సమర్పణపద్ధతిః (౨౦)

భజామః పాదుకే యాభ్యాం భరతస్యాగ్రజస్తదా ।
ప్రాయః ప్రతిప్రయాణాయ ప్రాస్థానికమకల్పయత్ ॥ ౪.౧॥ ౧౦౧॥

రాజ్యం విహాయ రఘువంశమహీపతీనాం
పౌరాంశ్చ పాదరసికాన్పుథివీం చ రక్తామ్ ।
త్వామేవ హస్త చరణావని సంప్రయాస్యన్
ఆలమృత ప్రథమముత్తరకోసలేన్ద్రః ॥ ౪.౨॥ ౧౦౨॥

ప్రాప్తే ప్రయాణసమయే మణిపాదరక్షే
పౌరానవేక్ష్య భవతీ కరుణప్రలాపాన్ ।
మఙ్గులప్రణాదముఖరా వినివర్తనార్థం
రామం పదగ్రహణపూర్వమయాచతేవ ॥ ౪.౩॥ ౧౦౩॥

మత్స్యా తృణాయ భరతో మణిపాదరక్షే var తృణం స భరతో
రామేణ తాం విరహితాం రఘురాజధానీమ్ ।
త్వామేవ సప్రణయముజ్జయినీమవన్తిం
మేనే మహోదయమయీం మధురామయోధ్యామ్ ॥ ౪.౪॥ ౧౦౪॥

రామాత్మనః ప్రతిపదం మణిపాదరక్షే
విశ్వమృగరస్య వహనేన పరీక్షితాం త్వామ్ ।
విశ్వస్య దేవి వహనే వినివేశయిష్యన్
విస్రబ్ధ ఏవం భరతో భవతీం యయాచే ॥ ౪.౫॥ ౧౦౫॥

భక్త్యా పరం భవతు తద్భరతస్య సాధో-
స్తృత్పూర్ణనం రఘుపతౌ మణిపాదరక్షే ।
కేనాశయేన స మునిః పరమార్థదర్శీ
భద్రాయ దేవి జగతాం భవతిమవాదీత్ ॥ ౪.౬॥ ౧౦౬॥

రామే వనం ప్రజతి పక్షిరథే ప్రసుప్తే
రాజ్యాపవాదచకితే భరతే తదానీమ్ ।
ఆశ్వాసయేత్ క ఇవ కోసలవాసినస్తాన్

సీతేవ చేత్ త్వమపి సాహసవృత్తిరాసీః ॥ ౪.౭॥ ౧౦౭॥

పాదావని ప్రభవతో జగతాం త్రయాణాం

రామాదపి త్వమధికా నియతం ప్రభావాత్ ।

నో చేత్ కథన్ను భరతస్య తమేవ లిపోః

ప్రత్యాయనం పరిపణం భవతీ భవిత్రీ ॥ ౪.౮॥ ౧౦౮॥

మన్యే నియుజ్య భవతీం మణిపాదరక్షే

పార్శ్వగ్రహస్య భరతస్య నివర్తనార్థమ్ ।

రత్నాకరం సపది గోష్పదయన్ విజిగ్యే

రామః క్షణేన రజనీచరరాజధానీమ్ ॥ ౪.౯॥ ౧౦౯॥

పాదావని ప్రభుతరానపరాధవర్గాన్

సోఢుం క్షమా త్వమసి మూర్తిమతీ క్షమైవ । var క్షమేవ

యత్ త్వాం విహాయ నిహతాః పరిపన్థినస్తే

దేవేన దాశరథినా దశకణ్ణముఖ్యాః ॥ ౪.౧౦॥ ౧౧౦॥

వాక్యే గరీయసి పితుర్విహితేఽప్యతృప్త్యా

మాతుర్మనోరథమశేషమవస్థ్యయిష్యన్ ।

మన్యే తదా రఘుపతిర్భరతస్య తేనే

మాతస్త్వయైవ మణిమౌలినివేశలక్ష్మీమ్ ॥ ౪.౧౧॥ ౧౧౧॥

పాదామ్బుజాద్విగలితాం పరమస్య పుంస-

స్త్రావమాదరేణ వినివేశ్య జటాకలాపే ।

అజ్జీవకార భరతో మణిపాదరక్షే

గఙ్గాధిరూఢశిరసో గిరిశస్య కాన్తిమ్ ॥ ౪.౧౨॥ ౧౧౨॥

అవికలమధికర్తుం రక్షణే సప్తలోక్యా

రఘుపతిచరణేన న్యస్తదివ్యానుభావామ్ ।

అభజత భరతస్త్రావజ్ఞాసా పాదరక్షే

మణిమకుటనివేశత్యాగధన్యేన మూర్ధ్నా ॥ ౪.౧౩॥ ౧౧౩॥

ఇయమవికలయోగక్షేమసిద్ధ్యై ప్రజానా-

మలమితి భరతేన ప్రార్థితామాదరేణ ।

రఘుపతిరధిరోహన్నభ్యశిచ్ఛత్ స్వయం త్వాం

చరణనఖమణీనాం చన్ద్రికానిర్ధరేణ ॥ ౪.౧౪॥ ౧౧౪॥

ప్రణయిని పదపద్మే గాఢమాశ్లిష్యతి త్వాం

విధిసుతకఫితం తద్వైభవం తే విదంతః ।

అనుదినమృషయస్త్యామర్చయన్త్యగ్న్యూగారే

రఘుపతిపదరక్షే రామగీర్యాశ్రమస్థాః ॥ ౪.౧౫ ॥ ౧౧౫ ॥

నియతమధిరురోహ త్వామనాధేయశక్తిం

నిజచరణసరోజే శక్తిమాధాతుకామః ।

స కథమితరథా త్వాం న్యస్య రామో విజప్తౌ

దృషదపవితభూమౌ దణ్డకారణ్యభాగే ॥ ౪.౧౬ ॥ ౧౧౬ ॥

రఘుపతిపదపద్మాద్దన్తపీలే నివేష్టుం

భరతశిరసి లగ్నాం ప్రేక్ష్య పాదావని త్వామ్ ।

పరిణతపురుషార్థః పౌరవర్గః స్వయం తే

విధిమభజత సర్వో వన్దివైతాలికానామ్ ॥ ౪.౧౭ ॥ ౧౧౭ ॥

అనన్యరాజన్యనిదేశనిష్ఠాం

చకార పృథీష్ఠం చతురర్ణవాన్తామ్ ।

భ్రాతుర్యయాసోర్భరతస్తదా త్వాం

మూర్ధ్నా వహన్ మూర్తిమతీమివాజ్ఞామ్ ॥ ౪.౧౮ ॥ ౧౧౮ ॥

యద్భ్రాత్రే భరతాయ రఙ్గపతినా రామత్వమాతస్థుషా

నిత్యోపాస్యనిజాజ్ఞీనిష్క్రయతయా నిశ్చిత్స్య విశ్రాణితమ్ ।

యోగక్షేమవహం సమస్తజగతాం యద్గీయతే యోగిభిః

పాదత్రాణమిదం మితమ్పచకథామహ్నాయ మే నిహ్నుతామ్ ॥ ౪.౧౯ ॥ ౧౧౯ ॥

భరతస్యేవ మమాపి ప్రశమితవిశ్వాపవాదదుర్జాతా ।

శేషేవ శిరసి నిత్యం విహరతు రఘువీరపాదుకే భవతీ ॥ ౪.౨౦ ॥ ౧౨౦ ॥

ఇతి కవితార్కికసింహస్య సర్వతన్త్రస్వతన్త్రస్య శ్రీమద్వేంకటనాథస్య

శ్రీమద్వేదాన్తాచార్యస్య కృతిషు శ్రీరఙ్గనాథపాదుకాసహస్రే

సమర్పణపద్ధతిశ్చతుర్థీ ॥

౫. ప్రతిప్రస్థానపద్ధతిః (౨౦)

ప్రశస్తే రామపాదాభ్యాం పాదుకే పర్యుపాస్మహే ।

ఆన్యశంస్యం యయోరాసీదాశ్రితేష్వనవగ్రహమ్ ॥ ౫.౧ ॥ ౧౨౧ ॥

భృశాతురసహోదరప్రణయఖణ్ణనస్వైరిణా

పదేన కిమనేన మే వనమిహోవనాదిచ్ఛతా ।

ఇతివ పరిహాయ తన్నివవృతే స్వయం యత్పురా

పదత్రమిదమాద్రియే ధృతజగత్రయం రఙ్గిణః ॥ ౫.౨॥ ౧౨౨॥

దశవదనవినాశం వాఞ్చతో యస్య చక్రే

దశరథమనఘోక్తిం దణ్డకారణ్యయాత్రా ।

స చ భరతవిమర్దే సత్యసన్దస్త్వయా౨౨సీ-

త్రఘుపతిపదరక్షే రాజధానీం ప్రయాన్త్యా ॥ ౫.3॥ ౧౨3॥

అభ్యుపేతవినివృత్తిసాహసా దేవి రఙ్గపతిరత్నపాదుకే ।

అత్యశేత భవతీ మహీయసా పారతస్త్వవిభవేన మైథిలీమ్ ॥ ౫.౪॥ ౧౨౪॥

అవ్యాహతాం రఘుపతేర్వహతః ప్రతిజ్ఞా-

మంసాధిరోహణరసే విహతే ధరణ్యాః ।

ప్రాదాన్నివృత్య భవతీ మణిపాదరక్షే

స్పర్శం పదేన విగతవ్యవధానఖేదమ్ ॥ ౫.౫॥ ౧౨౫॥

మన్త్రాభిషేకవిరహోద్భజతా విశుద్ధిం

సంస్కారవర్జనవశాదభిసంస్కృతేన ।

మూర్ధ్నా నినాయ భరతో మణిపాదుకే త్వాం

రామాజ్ఞయా వినిహితామివ రాజ్యలక్ష్మీమ్ ॥ ౫.౬॥ ౧౨౬॥

రక్షార్థమస్య జగతో మణిపాదరక్షే

రామస్య పాదకమలం సమయే త్యజన్త్యోః ।

కిం దుష్కరం తవ విభూతిపరిగ్రహో వా

కిం వా విదేహదుహితుః కృపణా దశా సా ॥ ౫.౭॥ ౧౨౭॥

సీతాసఖస్య సహసా చరణారవిన్దా-

త్పక్త్యా నతే కృతపదా భరతోత్తమాజ్గే ।

ఆరుహ్య నాగమభితో భవతీ వితేనే

మాయూరచామరభరం మణిరశ్మిజాలైః ॥ ౫.౮॥ ౧౨౮॥

మూర్ధ్నా ముకున్దపదరక్షిణీ బిభ్రతస్తాః-

మావిర్మదస్య రఘువీరమదావలస్య ।

ఆమోదిభిః సపది దానజలప్రవాహై-

రేఖే చిరాద్వసుమతీ రుచిరం విలేపమ్ || ౫.౯|| ౧౨౯||

ఆశాః ప్రసాధయితుమమ్మ తదా భవత్యాం

దైవాదకాణ్ణశరదీవ సముత్థితాయామ్ |

స్తోకావశేషసలిలాః సహసా బభూవుః

సాకేతయావతవిలోచనవారివాహాః || ౫.౧౦|| ౧౩౦||

అన్తేవసన్నచరమస్య కవేః స యోగీ

వన్యాన్ప్రగృహ్య వివిధానుపదావిశేషాన్ |

ఆతస్థుషీం రఘుకులోచితమాపవాహ్యం

ప్రత్యుజ్జగామ భవతీం భరతోపసీతామ్ || ౫.౧౧|| ౧౩౧||

మాతస్త్యదాగమనమజ్జలదర్శినీనాం

సాకేతపక్షలదృశాం చటులాక్షిభృజ్జైః |

జాతాని తత్ర సహసా మణిపాదరక్షే

వాతాయనాని వదనైః శతపత్రితాని || ౫.౧౨|| ౧౩౨||

సాకేతసీమ్ని భవతీ మణిపాదరక్షే

మాఙ్గల్యలాజనికరైరవకీర్యమాణా |

కీర్తిస్వయంవరపతేర్భరతస్య కాలే var కీర్త్యాః స్వయంవరపతేః

వైవాహికీ జనని వహ్నిశిఖేవ రేజే || ౫.౧౩|| ౧౩౩||

ఛత్రేస్తుమణ్డలవతీ మణిపాదుకే త్వం

వ్యాధూతచామరకలాపశరప్రసూనా |

సద్యో బభూవిథ సమగ్రవికాసహేతుః

సాకేతపారవనితానయనోత్పలానామ్ || ౫.౧౪|| ౧౩౪||

ప్రైక్షన్త వక్త్రైర్మణిపాదరక్షే శత్రుజ్ఞాయం శైలమివాధిరూథామ్ |

రామాభిధానప్రతిపన్నహర్షైరుత్తానిత్తైరుత్తరకోసలాస్త్యామ్ || ౫.౧౫|| ౧౩౫||

ద్రష్టుం తదా రాఘవపాదరక్షే సీతామివ త్వాం వినివర్తమానామ్ |

ఆసన్నయోధ్యాపురసున్దరీణామాత్సుక్యలోలాని విలోచనాని || ౫.౧౬|| ౧౩౬||

ఆస్థాయ తత్ర స్ఫుటబిన్దనాదం స్తమ్బైరమం తాదృశసన్నివేశమ్ |

అదర్శయస్త్యం పురమధ్యభాగే పాదావని త్వత్ప్రణవాశ్రయత్వమ్ || ౫.౧౭|| ౧౩౭||

దశగ్రీవస్తమ్బైరమదలనదుర్దాన్తహృదయే

విహారస్వాచ్ఛన్యాద్విశతి రఘుసింహే వనభువమ్ |
 స్వావాత్సల్యక్రోడీకృతభరతశాబైవ భవతీ var భరతశావేవ
 నిరాబాధాం పాదావని న విజహౌ కోసలగుహమ్ || ౫.౧౮|| ౧౩౮||

కైకేయావరదానదుర్ధిననిరాలోకస్య లోకస్య య-
 త్రాణార్థం భరతేన భవ్యమనసా సాకేతమానీయతే |
 రామత్యాగసహారసహ్యవిరహం రఙ్గక్షితీస్త్రిస్య త-
 త్పాదత్రాణమనన్యతస్త్రఫణితేరాపీడమీడిమహి || ౫.౧౯|| ౧౩౯||

సముపస్థితే ప్రదోషే సహసా వినివృత్య చిత్రకూటవనాత్ |
 అభజత్సువర్జనపదం వత్సం ధేనురివ పాదుకే భవతీ || ౫.౨౦|| ౧౪౦||

ఇతి కవితార్కికసింహస్య సర్వతస్త్రస్వతస్త్రస్య శ్రీమద్వేఙ్కటనాథస్య
 శ్రీమద్వేదాంతాచార్యస్య కృతిషు శ్రీరఙ్గానాథపాదుకాసహస్రే
 ప్రతిప్రస్థానపద్ధతిః పఞ్చమీ ||

౬. అధికారపరిగ్రహపద్ధతిః (౪౦)

అధీష్ఠే పాదుకా సా మే యస్యాః సాకేతవాసిభిః |
 అన్వయవ్యతిరేకాభ్యామన్వమీయత వైభవమ్ || ౬.౧|| ౧౪౧||
 మోచితస్థిరచరానయత్నతః కోసలాన్ జనపదానుపాస్మహే |
 యేషు కాంశ్చన బభూవ వత్సరాన్ దైవతం దనుజురైరిపాదుకా || ౬.౨|| ౧౪౨||

సామ్రాజ్యసమ్పదివ దాసజనోచితా త్వం
 రామేణ సత్యవచసా భరతాయ దత్తా |
 స త్వాం నివేశ్య చరణావని భద్రపీఠే
 పృథ్వీం బుభోజ బుభుజే చ శోవిభూతిమ్ || ౬.౩|| ౧౪౩||

భోగానన్యమనసాం మణిపాదుకే త్వం
 పుష్టాసి హస్త భజనామనుష్యజ్గసిద్ధాన్ |
 తేనైవ నూనమభవద్భరతస్య సాధో-
 రప్రార్థితం తదిహ రాజ్యమవర్జనీయమ్ || ౬.౪|| ౧౪౪||

రామప్రయాణజనితం వ్యపనీయ శోకం
 రత్నాసనే స్థితవతీ మణిపాదరక్షే |
 పృథ్వీం నిజేన యశసా విహితోత్తరీయా-

మేకాతపత్రతిలకాం భవతీ వితేనే || ౬.౫ || ౧౪౫ ||

రామాజ్ఞయా పరవతీ పరిగృహ్య రాజ్యం
రత్నాసనం రఘుకులోచితమాశ్రయన్తి |

శుద్ధాం పదావని పునర్భవతీ వితేనే
స్వాతస్త్వలేశకలుషాం భరతస్య కీర్తిమ్ || ౬.౬ || ౧౪౬ ||

పౌలస్త్యవీరవదనస్తబకావసానా-
త్పూషాణీ దణ్డకవనేష్యపచేతుమిచ్ఛోః |

రజ్జాధురం ధృతవతీ మణిపాదుకే త్వం
రామస్య మైథిలసుతాసహితే ప్రచారే || ౬.౭ || ౧౪౭ ||

పాదావని ప్రచలచామరవృన్దమధ్యే
భద్రాసనాస్తరగతా భవతీ విరేజే |

ఆకీర్ణదివ్యసలిలే కటకే సుమేరో-
రమోజ్జనిప కలహోయితహంసయూథా || ౬.౮ || ౧౪౮ ||

మాన్యే రఘూద్వహపదే మణిపాదుకే త్వాం
విన్యస్య విగ్రహవతీమివ రాజ్యలక్ష్మీమ్ |

ఆలోలమక్షవలయీ భరతో జటావా-
నాలమ్భ్య చామరమనన్యమనాః సిషేవే || ౬.౯ || ౧౪౯ ||

ప్రాప్తే దివం దశరథే భరతే విలక్షే
పర్యాకులేషు పరముత్తరకోసలేషు |

త్వం చేదుపేక్షితవతీ క ఇవాభవిష్య-
త్తోపాయితా గుహ్యసఖస్య విభోః పదం తత్ || ౬.౧౦ || ౧౫౦ || var గోపాయితం

భ్రాతుర్యదమ్బ విరహోద్భరతే విషణ్ణే
దాక్షిణ్యమాశ్రితవతీ మణిపాదుకే త్వమ్ |

ఆసీదశేషజగతాం శ్రవణామృతం త-
ద్వాచాలకాహాలసహం బిరుదం తదా తే || ౬.౧౧ || ౧౫౧ ||

రాజ్యం తదా దశరథాదను రామతః ప్రాక్
బిభ్రాణయా చరణరక్షణీ వీతభేదమ్ |

తుల్యాధికారభజనేన బభూవ ధన్యో
వంశస్త్యయాఽమ్బ మనువంశమహీపతీనామ్ || ౬.౧౨ || ౧౫౨ ||

వర్షాణి తాని వృషలో న తపాంసి తేపే

బాలో న కశ్చిదపి మృత్యువశం జగమ |

రాజ్యే తవామ్బు రఘుపుణ్ణవపాదరక్షే

వైవాపరం ప్రతివిధేయమభూత్ప్రసక్తమ్ || ౬.౧౩ || ౧౫౩ ||

విశ్వం త్వదాశ్రితపదామ్బుజసమ్భవాయాం

యస్యాం ప్రతిష్ఠితమిదం మణిపాదరక్షే |

ఆసీదనన్యశరణా సమయే యథావ-

త్సాపి త్వయా వసుమతీ విహితప్రతిష్ఠా || ౬.౧౪ || ౧౫౪ ||

ప్రాయేణ రామవిరహాన్వ్యధితా తదాసీ-

ముత్సంకమాశ్రితవతీ తవ రాజ్యలక్ష్మిః |

తామేవ దేవి నను జీవయితుం జలార్ద్రా-

మజ్జీవకార భవతీ భరతోపనీతామ్ || ౬.౧౫ || ౧౫౫ ||

వీరవ్రతప్రణయిని ప్రథమే రఘూణాం

ప్రాప్తే చిరాయ భరతే వ్రతమాసిధారమ్ |

త్యక్త్వా పదావని తదా వివిధాన్ విహారా-

నేకాసికావ్రతమపూర్వమవర్తయస్త్యమ్ || ౬.౧౬ || ౧౫౬ ||

కాకుత్స్థపాదవిరహప్రతిపన్నమౌనాం

నిష్పన్దతాముపగతాం మణిపాదరక్షే |

ఆశ్వాసయన్నివ ముహుర్భరతస్తదాసీం

శీతైరపీజయత చామరమారుతైస్త్యామ్ || ౬.౧౭ || ౧౫౭ ||

యత్ర క్వచిద్విహారతోపి పదారవిన్దం

రక్ష్యం మయా రఘుపతేరితి భావయన్త్యా |

నిశ్శేషమేవ సహసా మణిపాదరక్షే

నిష్కణ్ణికం జగదిదం విదధే భవత్యా || ౬.౧౮ || ౧౫౮ ||

రామం త్వయా విరహితం భరతం చ తేన

త్రాతుం పదావని తదా యదభూత్ప్రీతీతమ్ |

రామానుజస్య తవ చామ్బు జగత్సమస్తం var చాను

జాగర్తి తేన ఖలు జాగరణవ్రతేన || ౬.౧౯ || ౧౫౯ ||

అన్తఃపురే పరిజనైః సమయోపయాతై

రభ్యర్చితా భవసి యా వినయోపపన్నైః ।

సా కోసలేశ్వరపదావని భూపతీనాం

సంఘటనం మకుటపక్షిభిరన్వభూస్త్వమ్ ॥ ౬.౨౦॥ ౧౬౦॥

ప్రాప్యాధికారముచితం భువనస్య గుప్త్యై

భద్రాసనం భరతవన్దితమాశ్రయన్త్యై ।

మధ్యేవతీర్ణమివ మాధవపాదరక్షే

మాతస్త్వయాపి మనువంశమహీపతీనామ్ ॥ ౬.౨౧॥ ౧౬౧॥

రాజాసనే రఘుకులోద్వహపాదరక్షే

నీరాజనం సమభవత్ సమయోచితం తే ।

శ్లాఘావశేన బహుశః పరిఘూర్ణితాభిః

సామన్తమాలిమణిమంగలదీపికాభిః ॥ ౬.౨౨॥ ౧౬౨॥

పృథ్వీపతీనాం యుగపత్ కిరీటాః

ప్రత్యర్థినాం ప్రాణితుమర్థినాం చ ।

ప్రాపుస్తదా రాఘవపాదరక్షే

త్వదీయమాస్థానికపాదపీఠమ్ ॥ ౬.౨౩॥ ౧౬౩॥

ప్రణమ్య రజ్జేశ్వరపాదరక్షే

దూరోపనీతైరుపదావిశేషైః ।

సభాజయన్తి స్మ తదా సభాయా-

ముచ్చైస్తరాముత్తరకోసలాస్తామ్ ॥ ౬.౨౪॥ ౧౬౪॥

అపావృతద్వారమయన్త్రితాశ్వం

రజ్జేశపాదావని పూర్వమాసీత్ ।

త్వయా యదృచ్ఛాసుఖసుప్తపాన్థం

రామే వనస్థేపి పదం రఘూణామ్ ॥ ౬.౨౫॥ ౧౬౫॥

అనన్యభక్తిర్మణిపాదుకే త్వామభ్యర్చయన్ దాశరథిర్వివీచయః ।

వికల్పమానఃప్రథమేన కీర్త్యా వన్ద్యః స్వయం వ్యోమసదాం బభూవ ॥ ౬.౨౬॥

౧౬౬॥

అరణ్యయోగ్యం పదమస్పృశన్తి రామస్య రాజార్హపదే నివిష్టా ।

ఆస్థాననిత్యాసికయా నిరాస్థఃస్వర్గకసాం వైరగతేర్విఘాతమ్ ॥ ౬.౨౭॥ ౧౬౭॥

రాజాసనే చేద్భవతీ నిషణ్ణా రజ్జేశపాదావని తన్న చిత్రమ్ ।

యత్రాధిరూఢాః క్రమశః పురా త్వాముత్తంసయన్తే రఘుసార్యభౌమాః ॥ ౬.౨౮॥
౧౬౮॥

భద్రాసనం చేత్పరివృత్తమాసీత్ దేవి క్షణం దక్షిణతోముఖం తే ।
కథం భవేత్ కాఞ్చనపాదరక్షే రామస్య రక్షోమృగయావిహారః ॥ ౬.౨౯॥ ౧౬౯॥

యావత్త్వయా రాఘవపాదరక్షే జిగీషితా రాక్షసరాజధానీ ।
మాలేవ తావల్లలితా మద్దానైరుద్యానశాఖామృగయాభప్తైస్తే ॥ ౬.౩౦॥ ౧౭౦॥

మహీక్షితాం రాఘవపాదరక్షే భద్రాసనస్థాం భవతీం స్పృశంతః ।
పూర్వం తథాత్వే నియతేఽపి భూయః కల్యాణతామానిశిరే కిరీటాః ॥ ౬.౩౧॥ ౧౭౧॥

అనివృతః పాణ్డరమాతపత్రం పిత్రా వితీర్ణం మణిపాదరక్షే ।
ఆసీత్ త్వదర్థం విధృతేన తేన ఛాయా సమగ్రా భరతస్య మౌలౌ ॥ ౬.౩౨॥ ౧౭౨॥

పాదుకే రఘుపతౌ యదృచ్ఛయా ప్రస్థితే వనవిహారకౌతుకాత్ ।
ఆధిరాజ్యమధిగమ్యతే యువామక్షతం వసుమతీమరక్షతమ్ ॥ ౬.౩౩॥ ౧౭౩॥

రఘువీరపదానుషక్లమాత్రాత్పరిబర్హేషు నివేశితా యది త్వమ్ ।
అధికారదినే కథం పునస్తే పరివారాస్తవ పాదుకే బభూవుః ॥ ౬.౩౪॥ ౧౭౪॥

పురుషార్థవతుష్టయార్థినీనాం పరిషత్ తే మహితా వసిష్ఠముఖ్యైః ।
క్రయవిక్రయపట్టణం ప్రజానామభవత్ కాఞ్చనపాదుకే తదానీమ్ ॥ ౬.౩౫॥ ౧౭౫॥

మనుజత్వతిరోహితేన శక్యే వపుషైకేన విరోధినాం నిరాసే ।
అభజద్భరతాదిభేదమీశః స్వయమారాధయతుం పదావని త్వామ్ ॥ ౬.౩౬॥ ౧౭౬॥

మగధాఙ్గకలిఙ్గవఙ్గముఖ్యాన్
విమతాన్ రన్ధ్రగవేషిణః ససైన్యాన్ ।

రఘుపుఙ్గవపాదుకే విజిగ్యే
భరతః శాసనముద్వహాన్ భవత్యాః ॥ ౬.౩౭॥ ౧౭౭॥

అనితరవహనీయం మన్త్రిముఖ్యైర్యదా త-
త్త్వయి వినిహితమాసీత్ సూర్యవంశాధిరాజ్యమ్ ।

రఘుపతిపదరక్షే రత్నపీఠే తదానీం
శ్రియమివ దదృశుస్తాంసాదరం లోకపాలాః ॥ ౬.౩౮॥ ౧౭౮॥

పరిహృతదణ్డకాధ్వగమనం పదరక్షిణీ త-
త్పరిణతవిశ్వసమ్పదుదయం యువయోర్ద్వితయమ్ ।

రఘుపతిరత్నపీఠమధిరుహ్య తదా విదధే

వ్యపగతవైరిభూపనిలయం వసుధావలయమ్ || ౬.౩౯|| ౧౭౯||

ప్రాప్తోదయా తదానీం కిమపి తమస్తన్నిరాకరోద్భవతీ |

తనురివ మనుకులజనుషాం ప్రసవిశ్రీ రత్నపాదుకే సవితుః || ౬.౪౦|| ౧౮౦||

ఇతి కవితార్కికసీంహస్య సర్వతన్తస్వతన్తస్య శ్రీమద్యేష్కృటనాథస్య

శ్రీమద్యేదానైవార్యస్య కృతిషు శ్రీరఙ్గానాథపాదుకాసహస్రే

అధికారపరిగ్రహపద్ధతిః షష్ఠీ ||

౭. అభిషేకపద్ధతిః (౩౦)

పాహి నః పాదుకే యస్యా విధాస్యన్నభిషేచనమ్ |

ఆభిషేచనికం భాణ్ణం చక్రే రామః ప్రదక్షిణమ్ || ౭.౧|| ౧౮౧||

రాఘవస్య చరణౌ పదావని ప్రేక్షితుం త్వదభిషేకమీషతుః |

ఆభిషేచనికభాణ్ణసన్నిధౌ యత్ప్రదక్షిణగతిః శనైర్యయౌ || ౭.౨|| ౧౮౨||

మూర్ధ్నాభిషిక్తైర్నియమేన వాహ్స్యా

విచిన్త్య నూనం రఘునాథపాదౌ |

రత్నాసనస్థాం మణిపాదుకే త్వాం

రామానుజన్మా భరతోఽభ్యషిచ్ఛుత్ || ౭.౩|| ౧౮౩||

భ్రాతుర్నియోగేఽప్యనివర్తమానం రాజ్యాభిషేకం చ పరిత్యజన్తమ్ |

రామానుజౌ తౌ నను పారతన్త్ర్యాదుభావుభాభ్యాం భవతీ జిగాయ || ౭.౪|| ౧౮౪||

నివేశ్య రణేశ్వరపాదరక్షే భద్రాసనే సాదరమభ్యశిచ్ఛుత్ |

వశీ వసిష్ఠో మనువంశజానాం మహీక్షితాం వంశపురోహితస్త్వామ్ || ౭.౫|| ౧౮౫||

కృతాభిషేకా భవతీ యథావత్ రణేశపాదావని రత్నపీఠే |

గణ్ణనిపాతస్సపితాం సుమేరోరధిత్యకాభూమిమధశ్చకార || ౭.౬|| ౧౮౬||

వసిష్ఠముఖ్యైర్విహితభిషేకాం రాజ్యాసనే రామనివేశయోగ్యే |

తుష్టావ రణేశ్వరపాదరక్షే ప్రాచేతసస్త్వాం ప్రథమః కవీనామ్ || ౭.౭|| ౧౮౭||

రణోవధార్థం మణిపాదరక్షే రామాత్మనో రణపతేః ప్రవాసే |

రణోఽపకారాద్భవతీ వితేనే రాజన్వతీం కోసలరాజధానీమ్ || ౭.౮|| ౧౮౮||

ప్రాప్తాభిషేకా మణిపాదరక్షే ప్రతాపముగ్రం ప్రతిపద్యమానా |

శశాస పృథ్వీం భవతీ యథావత్సాకేతసింహాసనసార్యభౌమీ || ౭.౯|| ౧౮౯||

దశాననాదీనమ్రణిపాదరక్షే జిగీషతో దాశరథేర్వియోగాత్ |

జాతోపతాపా త్వయి సంప్రయుక్తైస్త్రిధౌదకైరుచ్ఛ్వసితా ధరిత్రీ || ౭.౧౦|| ౧౯౦||

అధ్యాసితం మనుముఖైఃక్రమశోనరేన్ద్రై-

రారోప్య దేవి భవతీం తపనీయపీఠమ్ |

రాజ్యాభిషేకమనఘం మణిపాదరక్షే

రామోచితం తవ వశం భరతో వితేనే || ౭.౧౧|| ౧౯౧||

న్నేహేన దేవి భవతీం విషయేఽభిషిచ్ఛాన్

ద్విస్సప్తసంఖ్యభువనోదరదీపరేఖామ్ |

జాతం రఘూద్వహాదివాకరవిప్రయోగా-

దన్ధం తమస్రమహారద్భరతః ప్రజానామ్ || ౭.౧౨|| ౧౯౨||

హస్తాపచేయపురుషార్థఫలప్రసూతే

రూమలం పదావని ముకున్దమహీరుహస్త్యమ్ |

ఛాయావిశేషమదిశద్యదసౌ ప్రజానా-

మావర్జితైస్త్వయి శుభైరభిషేకతోయైః || ౭.౧౩|| ౧౯౩||

అహ్నాయ రామవిరహాత్పరిఖిన్నవృత్తే-

రాశ్వాసనాయ భవతీ మణిపాదరక్షే |

తీర్థాభిషేకమపదిశ్య వసున్ధరాయా-

శ్చక్రే తదా సముచితం శిశిరోపచారమ్ || ౭.౧౪|| ౧౯౪||

మాలిన్యమాశ్రితవతీ మణిపాదరక్షే

పఙ్కేన కేకయసుతాకలహోత్థితేన |

శుద్ధిం పరామభిజగామ వసున్ధరేయం

త్వత్తః క్షణాన్నిపతిత్తైరభిషేకతోయైః || ౭.౧౫|| ౧౯౫||

ఆవర్జితం మునిగణేన జగద్విభూత్యై

తోయం పదావని తదా త్వయి మన్తపూతమ్ |

మూలావనేకసలిలం నిగమద్రుమాణాం

శాపోదకం చ సమభూతక్షణదాచారాణామ్ || ౭.౧౬|| ౧౯౬||

విప్రోషితే రఘుపతౌ భవతీ యథార్హం

మాన్యే పదే స్థితిమతీ మనువంశజానామ్ |

ఆత్మన్యథర్వనిపుణైః ప్రహితైః ప్రజానా-

మశ్రూణ్యపాన్యదభిషేకజలప్రవాహైః ॥ ౭.౧౭॥ ౧౯౭॥

ప్రాయో విశోషితరసా పతివిప్రయోగా-

త్పర్యాకులీకృతనముద్రపయోధరా గౌః ।

అమ్బ త్వదియమభిషేకజలం పిబన్తీ

ధేనుర్బభూవ జగతాం ధనధాన్యదోగ్రీ ॥ ౭.౧౮॥ ౧౯౮॥

వృత్తే యథావదభిషేకవిధౌ బభాసే

పశ్చాత్తవామ్భ భరతేన ధృతః కిరీటః ।

ఆకస్మికస్వకులవిప్లవశాన్తిహర్షా-

త్ప్రాప్తస్త్విషామివ పతిర్మణిపాదుకే త్వామ్ ॥ ౭.౧౯॥ ౧౯౯॥

మనువంశపురోహితేన మన్తై-

రభిమన్త్య త్వయి పాదుకే ప్రయుక్తమ్ ।

అభిషేకజలం క్షణేన రాజ్ఞాం

శమయామాస సముత్థితాన్ప్రతాపాన్ ॥ ౭.౨౦॥ ౨౦౦॥

పాదపాదుపహృతా రఘూద్వహః-

దాలవాలమివ పీఠమాశ్రితా ।

అభ్యషేచి భవతీ తపోధనైః

పారిజాతలతికేవ పాదుకే ॥ ౭.౨౧॥ ౨౦౧॥

అలఘుభిరభిషేకవ్యాప్తైరమ్బుభిస్తే

దినకరకులదైన్యం పాదుకే క్షాలయిష్యన్ ।

స ఖలు కమలయోనేః సూనురాధత్త మన్తై-

శ్వధికనియమయోగాం శక్తిమాథర్వణేషు ॥ ౭.౨౨॥ ౨౦౨॥

దినకరకులజానాం దేవి పృథ్వీపతీనాం

నిరుపధిమధికారం ప్రాప్నువత్త్యాం భవత్వామ్ ।

అజనిషత సమస్తాః పాదుకే తావకీన-

స్సపనసలిలయోగాన్నిమ్నగాస్తుక్లభద్రాః ॥ ౭.౨౩॥ ౨౦౩॥

తవ విధివదుపాత్తే సార్యభౌమాభిషేకే

భరతసమయవిద్భిః పాదుకే మన్త్రిముఖ్యైః ।

త్వదవధి నిజకర్మస్థాయినీనాం ప్రజానాం

ప్రథమయుగవిశేషాః ప్రాదురాసన్ విచిత్రాః ॥ ౭.౨౪॥ ౨౦౪॥

అవసితరిపుశబ్ధా నన్వభూస్త్యం తదానిం

రఘుపతిపదరక్షే లబ్ధరాజ్యాభిషేకా ।

చలితభుజలతానాం చామరగ్రాహణీనాం

మణివలయనినాదైర్మేదురాన్ మస్త్రఘోషాన్ ॥ ౭.౨౫॥ ౨౦౫॥

సముచితమభిషేకం పాదుకే ప్రప్పువత్సాం

త్వయి వినిపతితానాం దేవి తీర్థోదకానామ్ ।

ధ్వనిరనుగతమస్త్రః సీదతాం కోసలానాం

శమయితుమలమాసీత్ సక్కులానార్తనాదాన్ ॥ ౭.౨౬॥ ౨౦౬॥

దివిషదనువిధేయం దేవి రాజ్యాభిషేకం

భరత ఇవ యది త్వం పాదుకే నాన్వమంస్థాః ।

కథమివ రఘువీరః కల్పయేదల్పయత్న-

స్త్రిచతురశరపాతైస్తాదృశం దేవకార్యమ్ ॥ ౭.౨౭॥ ౨౦౭॥

కతిచన పదపద్మస్పర్శసౌఖ్యం త్యజస్త్రీ

వ్రతమతులమధాస్త్యం వత్సరాన్ సావధానా ।

రఘుపతిపదరక్షే రాక్షస్త్రాసితానాం

రణరణకవిముక్తం యేన రాజ్యం సురాణామ్ ॥ ౭.౨౮॥ ౨౦౮॥

అథర్షోపజ్ఞం తే విధివదభిషేకం విదధతాం

వసిష్ఠాదీనామప్యుపచితచమత్కారభరయా ।

త్వదాస్థాన్యా రఙ్గక్షిరమణపాదావని తదా

లఘీయస్యో జాతా రఘుపరిషదాహోపురుషికాః ॥ ౭.౨౯॥ ౨౦౯॥

అభిషేచయతు స రామః

పదేన వా స్పృశతు పాదుకే భవతీమ్ ।

అవిశేషితమహిమా త్వం

క్వ వా విశేషః క్షమాసమేతానామ్ ॥ ౭.౩౦॥ ౨౧౦॥

ఇతి కవితార్కికసిహస్య సర్వతన్త్రస్వతన్త్రస్య శ్రీమద్వేంకటనాథస్య

శ్రీమద్వేదాంతాచార్యస్య కుతిషు శ్రీరఙ్గానాథపాదుకాసహస్రే

అభిషేకపద్ధతిః సప్తమీ ॥

౮. నిర్యాతనాపద్ధతిః (30)

అభిషేకోత్సవాత్ తస్మాద్యస్యా నిర్యాతనోత్సవః ।
 అత్యరిచ్యత తాం వందే భవ్యాం భరతదేవతామ్ ॥ ౮.౧॥ ౨౧౧॥
 ఉపాస్య వర్షాణి చతుర్దశ త్వాముత్తారికాముత్తరకోసలస్థాః ।
 సనన్దనాద్వైరపి దుర్విగాహం సాన్తానికం లోకమవాపురగ్ర్యమ్ ॥ ౮.౨॥ ౨౧౨॥
 పాదావని ప్రత్యయితో హనూమాన్ సీతామివ త్వాం చిరవిప్రయుక్తామ్ ।
 ప్రణమ్య పౌలస్త్యరిపోరుదన్తం విజ్ఞాపయామాస విసీతవేషః ॥ ౮.౩॥ ౨౧౩॥
 తవాభిషేకాన్మణిపాదరక్షే మూలే నిషేకాదివ వృద్ధియోగ్యాత్ ।
 జహుస్తదైవ త్రిదశాఙ్గానాం ప్రహ్లానతాం పత్రలతాఙ్కరాణి ॥ ౮.౪॥ ౨౧౪॥
 సర్వతస్త్యదభిషేకవాసరే సమ్యగుద్భృతసమస్తకణ్ఠకే ।
 రాఘవస్య విపినేషు పాదుకే యత్రకామగమతా వ్యవస్థితా ॥ ౮.౫॥ ౨౧౫॥
 కిం చతుర్దశభిరేవ వత్సరైర్నిత్యమేవ మణిపాదుకే యువామ్ ।
 పాదయోస్త్రీభువనాధిరాజయోర్యోవరాజ్యమధిగచ్ఛతం స్వయమ్ ॥ ౮.౬॥ ౨౧౬॥
 రామస్య రాక్షసవధత్వరితస్య కాలే
 పాదావని ప్రకటయన్నివ పార్శ్వగుప్తిమ్ ।
 ఆచిత్రకూటమధిగమ్య శశంస వార్తా-
 మవ్యాహతత్వదభిషేకమృదఙ్గనాదః ॥ ౮.౭॥ ౨౧౭॥
 భద్రాణి దేవి జగతాం ప్రతిపాదయిష్యన్
 ప్రాగేవ యేన భవతీం భరతోఽభ్యషిఞ్చత్ ।
 మన్యే కపిశ్వరవిభీషణయోర్యథావత్-
 సస్తస్యతే స్మ తత ఏవ కిలాభిషేకః ॥ ౮.౮॥ ౨౧౮॥
 సమ్భిద్యమానతమసాసరయూపనీతైః
 సంవర్ధితస్తవ శుభైరభిషేకతోయైః ।
 మన్యే బభూవ జలధిర్మణిపాదరక్షే
 రామాస్త్రపావకశికాభిరశోషణీయః ॥ ౮.౯॥ ౨౧౯॥
 పాదావని త్వదభిషేచనమఙ్గలార్థం
 భేరీశతం భృశమతాడ్యత యత్ప్రీతీతైః ।
 ఆకర్ణ్య తస్య సహసా తుములం నినాదం

లక్ష్మకపాటనయనాని నిమీలితాని || ౮.౧౦|| ౨౨౦||

తాపోధమస్త్యదభిషేకజలప్రవాహై-

రుత్సారితస్త్యరితముత్తరకోసలేభ్యః |

లేభే చిరాయ రఘుపుణ్గవపాదరక్షే

లక్ష్మవరోధసుదృశాం హృదయేషు వాసమ్ || ౮.౧౧|| ౨౨౧||

ఆవరితం విధివిదా మణిపాదరక్షే

పద్మాసనప్రియసుతేన పురోహితేన |

ఆసీన్నిదానమభిషేకజలం త్వదీయం

నక్షణ్చరప్రణయినీనయనోదకానామ్ || ౮.౧౨|| ౨౨౨||

దేవి త్వయా స్నపనసమ్పది సంశ్రితాయాం

దగ్ధే పురే దశముఖస్య వలీముఖేన |

ఆసీత్ తతః ప్రభృతి విశ్వజనప్రతీత-

మద్యోభ్యైగ్రిరిత్యవితథం వచనం ముసీనామ్ || ౮.౧౩|| ౨౨౩||

ఆయోధ్యకైస్త్యదభిషేకసమిధహర్షై-

రాధ్యాపితాః శ్రుతిసుఖం నను తే తదాసీమ్ |

రామస్య రాక్షసశిరోలవనేఽప్యశామ్యన్

యేషాం ధ్వనిర్విజయశఙ్ఖరవో బభూవ || ౮.౧౪|| ౨౨౪||

ప్రథయితుమభిషేకం పాదుకే తావకీనం

దురితశమనదక్షే దున్దుభౌ తాడ్యమానే |

సపది పరిగృహీతం సాధ్వసం దేవి నూనం

దశవదనధూనాం దక్షిణైర్నైత్రకోశైః || ౮.౧౫|| ౨౨౫||

రఘుపతిపదరక్షే రత్నపీఠే యదా త్వా-

మఖిలభువనమాన్యమభ్యషిచ్ఛద్వసిష్ఠః |

దశముఖమహిషీభిర్దేవి బాష్పాయితాభిః

స్తనయుగమభిషేక్తుం తత్క్షణాదన్వమంస్థాః || ౮.౧౬|| ౨౨౬||

రామాస్త్రాణి నిమిత్తమాత్రమిహ తే లబ్ధాభిషేకా స్వయమ్

రక్షస్తతః క్షపయాఞ్చకార భవతీ భద్రాసనస్థాయిసీ |

యద్దోష్టామతివేలదర్పదవధుజ్వాలోష్పలానాం తదా

నిష్పిష్టైః కలధౌతశైలశిఖరైః కర్పూరచూర్ణాయితమ్ || ౮.౧౭|| ౨౨౭||

శ్రుత్వైవం హనుమన్ముఖాద్రఘుపతేః ప్రత్యాగతిం తక్షణా-

దాసీదద్భరతానువర్తనవశాదారూఢకుమ్భస్థలామ్ |

కాలోన్నిద్రకదుష్టదానమదిరామాద్యద్విరేఫధ్వని-

శ్లాఘాచాటుభిరస్తుతేవ భవతీం శత్రుజ్ఞాయః కుజ్జరః || ౮.౧౮ || ౨౨౮ ||

ప్రత్యాగతస్య భవతీమవలోక్య భర్తుః

పాదారవిన్దనవిధే భరతోపసీతామ్ |

పూర్వాభిషేకవిభవాభ్యుచితాం సపర్యాం

మధ్యే సతామకృత మైథిలరాజకన్యా || ౮.౧౯ || ౨౨౯ ||

సమ్ప్రేక్ష్య మైథిలసుతా మణిపాదరక్షే

ప్రతుస్థగతస్య భవతీం భరతస్య మౌతా |

నిర్దిశ్య సా నిభృతమజ్జులినా పురస్తాత్-

తారాదికాః ప్రియసఖీరశిషత్ ప్రణస్తుమ్ || ౮.౨౦ || ౨౩౦ ||

తుల్యేఽపి దేవి రఘువీరపదాశ్రయత్వే

పూర్వాభిషేకమధిగమ్య గరీయసీ త్వమ్ |

తేనైవ ఖల్వభజతాం మణిపాదరక్షే

రక్షఃప్లవజ్గమపతీ భవతీం స్వమూర్ధ్నా || ౮.౨౧ || ౨౩౧ ||

నిర్వృత్తరాక్షసవమూర్పుగయావిహారో

రజ్జేశ్వరః స ఖలు రాఘవవంశగోష్ఠా |

వంశక్రమాదుపనతం పదమాదదానో

మాన్యం పునస్త్యయి పదం నిదధే స్వకీయమ్ || ౮.౨౨ || ౨౩౨ ||

తత్తాదృశోశ్చరణయోః ప్రణిపత్య భర్తుః

పౌరాస్త్యయా విధృతయోః ప్రతిపన్నసత్త్వాః |

ప్రాప్తాభిషేకవిభవామపి పాదుకే త్వా-

మానన్దబాష్పసలిలైః పునరభ్యషిజ్ఞాన్ || ౮.౨౩ || ౨౩౩ ||

మాతస్త్యయైవ సమయే విషమేఽపి సమ్యక్

రాజన్వతీం వసుమతీమవలోక్య రామః |

సజ్జీవనాయ భరతస్య సమగ్రభక్తేః

సత్యప్రతిశ్రవతయైవ చకార రాజ్యమ్ || ౮.౨౪ || ౨౩౪ ||

పాదావని ప్రతిగతస్య పురీమయోధ్యాం

పౌలస్త్యహస్తురభిషేకజలార్ద్రమూర్తేః ।
 అంసే యథార్హమధివాస్య నిజైర్యశోభిః
 కస్తూరికేవ నిహితా వసుధా త్వయైవ ॥ ౮.౨౫॥ ౨౩౫॥
 యా౨సౌ చతుర్దశ సమాః పతివిప్రయుక్తా
 విశ్వమ్భరా భగవతీ విధృతా భవత్యా ।
 విన్యస్య తాం రఘుపతేర్భుజ్జైలశ్శ్కే
 భూయో౨పి తేన సహితాం భవతీ బభౌర ॥ ౮.౨౬॥ ౨౩౬॥
 నిస్తీర్ణదుఃఖజలధేరనఘస్య దేవి
 త్వత్సమ్ప్రయుక్తరఘునాథపదాన్వయేన ।
 సద్యః సనన్దనముఖైరపి దుర్నిరీక్షా
 సామ్రాజ్యసమ్పదపరా భరతస్య జ్జ్ఞే ॥ ౮.౨౭॥ ౨౩౭॥
 నిర్గత్య దేవి భరతాజ్ఞాలిపద్మమధ్యాద్
 భూయః సమాగతవతీ పురుషోత్తమేన ।
 పద్మేవ భద్రమఖిలం మణిపాదరజే
 ప్రాదుశ్చకార భవతీ జగతాం త్రయాణామ్ ॥ ౮.౨౮॥ ౨౩౮॥
 రఘుపతిమధిరోప్య స్వోచితే రత్నపీఠే
 ప్రగుణమభజథాస్త్యం పాదుకే పాదపీఠమ్ ।
 తదపి బహుమతిస్తే తాదృశీ నిత్యమాసీత్
 కృ ను ఖలు మహితానాం కల్ప్యతే తారతమ్యమ్ ॥ ౮.౨౯॥ ౨౩౯॥
 అనువృత్తరామభావః శజ్కే నిర్విష్టచక్రవర్తిపదామ్ ।
 అధునా౨పి రఙ్గనాథః సచమత్కారం పదేన భజతి త్వామ్ ॥ ౮.౩౦॥ ౨౪౦॥
 ఇతి కవితార్కికసింహస్య సర్వతన్త్రస్వతన్త్రస్య శ్రీమద్వేంకటనాథస్య
 శ్రీమద్వేదాంతాచార్యస్య కృతిషు శ్రీరఙ్గనాథపాదుకాసహస్రే
 ఆప్టమీ నిర్యాతనాపద్ధతిః ॥

౯. వన్దివైతాలికపద్ధతిః (౧౦)

నమస్తే పాదుకే పుంసాం సంసారార్ణవసేతవే ।
 యదారోహస్య వేదాంతా వన్దివైతాలికాః స్వయమ్ ॥ ౯.౧॥ ౨౪౧॥
 ఉచితముపచరిష్యన్ రఙ్గనాథ ప్రభాతే

విధింశివసనకాద్యాన్ బాహ్యకణ్యానిరుద్ధాన్ ।

చరణకమలనేవాసౌఖ్యసామ్రాజ్యభాజాం

ప్రథమవిహితభాగాం పాదుకామాద్రియేథాః ॥ ౯.౨॥ ౨౪౨॥

పద్మాజుష్టం భజతు చరణం పాదుకా లబ్ధవారా

ప్రత్యాసన్నాస్తవ పరిజనాః ప్రాతరాస్థానయోగ్యాః ।

అర్థోన్నేషాదధికసుభగామర్ధనిద్రానుషణ్ణం

నాభీపద్మే తవ నయనయోర్నాథ పశ్యన్తు శోభామ్ ॥ ౯.3॥ ౨౪3॥

ఉపనమతి ముహూర్తం శేషసిద్ధాంతసిద్ధం

తదిహ చరణరక్షా రఙ్గనాథ త్వయైషా ।

మృదుపదమధిరూఢా మజ్జులభిః శిఙ్గితైః సైస్వి-

రుపదిశతు జనానాముత్సవారమ్భవార్తామ్ ॥ ౯.౪॥ ౨౪౪॥

రఙ్గాధీశ మరుద్గణస్య మకుటాదామ్నాయవృన్దస్య వా

ప్రత్యాసీయ సమర్పితా విధిముఖైర్వారక్రమాదాగతైః ।

వాహారోహణసమ్భృతం శ్రమభరం సమ్యగీవనేతుం క్షమా

లీలాసచ్చరణప్రియా స్పృశతు తే పాదామ్బుజం పాదుకా ॥ ౯.౫॥ ౨౪౫॥

వృత్తం క్రమేణ బహుధా నియుతం విధీనా-

మర్దం ద్వితీయమిదమఙ్కరితం తవాహ్నాః ।

సీలాసఖీభిరుపసీయ నివేశ్యమానా

మఙ్క్రం ప్రభో త్వరయతే మణిపాదుకా త్వామ్ ॥ ౯.౬॥ ౨౪౬॥

దివ్యాస్సరోభిరుపదర్శితదీపవర్గే

రఙ్గాధిరాజ సుభగే రజనీముఖేఽస్మిన్ ।

సంరక్షణీ చరణయోః సవిలాసవృత్తి-

సీరాజనాసనమసౌ నయతు స్వయం త్వామ్ ॥ ౯.౭॥ ౨౪౭॥

ఆననాదుచితమాసనాన్తరం రఙ్గనాథ యది గన్తుమీహసే ।

సన్నతేన విధినా సమర్పితాం సప్రసాదమధిరోహ పాదుకామ్ ॥ ౯.౮॥ ౨౪౮॥

పరిజనవనితాభిః ప్రేషితః ప్రాజ్ఞులిస్తావం

ప్రణమతి మదనోఽయం దేవ శుద్ధాన్తదాసః ।

ఫణిపతిశయసీయం ప్రాపయిత్రి సలీలం

పదకమలమియం తే పాదుకా పర్యుపాస్తామ్ ॥ ౯.౯॥ ౨౪౯॥

ఇతి నిగమవర్ణివచసా సమయే సమయే గృహీతసజ్కేతః ।
 అభిసరతి రఙ్గనాథః ప్రతిపదభోగాయ పాదుకే భవతీమ్ ॥ ౯.౧౦॥ ౨౫౦॥

ఇతి కవితార్కికసింహస్య సర్వతన్త్రస్వతన్త్రస్య శ్రీమద్వేంకటనాథస్య
 శ్రీమద్వేదాంతాచార్యస్య కృతిషు శ్రీరఙ్గనాథపాదుకాసహస్రే
 వైతాలికపద్ధతిర్నవమీ ॥

౧౦. శృంఖలారపద్ధతిః (౧౦)

శౌరేః శృంఖలారచేష్టానాం ప్రసూతిం పాదుకాం భజే ।
 యామేష భుజ్కే శుద్ధాంతాత్పూర్వం పశ్చాదపి ప్రభుః ॥ ౧౦.౧॥ ౨౫౧॥

ప్రణతత్రిదశేన్ద్రమౌలిమాలామకరన్దార్ద్రపరాగపజ్కీలేన ।
 అనులిమ్బుతి పాదుకే స్వయం త్వామనురూపేణ పదేన రఙ్గనాథ ॥ ౧౦.౨॥ ౨౫౨॥

అవదాతహిమాంశుకానుషక్తం
 పదరక్షే త్వయి రఙ్గిణః కదాచిత్ ।
 కిమపి స్థితమద్వితీయమాల్యం
 విరలావస్థితమౌక్తికం స్మరామి ॥ ౧౦.౩॥ ౨౫౩॥

అసహాయగృహీతరఙ్గనాథామవరోధాఙ్గణసీమ్ని పాదుకే త్వామ్ ।
 సుదృశః స్వయమర్చయన్తి దూరాదవతంసోత్పలవాసితైరపాఙ్గైః ॥ ౧౦.౪॥ ౨౫౪॥

నిర్విశ్వమానమపి నూతనసన్నివేశం
 కైవల్యకల్పితవిభూశణకాయకాన్తిమ్ ।
 కాలేషు నిర్విశసి రఙ్గయువానమేకా
 శృంఖలారనిత్యరసికం మణిపాదరక్షే ॥ ౧౦.౫॥ ౨౫౫॥

నిద్రాయితస్య కమితుర్మణిపాదుకే త్వం
 పర్యఙ్కికాపరిసరం ప్రతిపద్యమానా ।
 శ్వాసానిలప్రచలితేన భజస్యభీష్టం
 నాభీసరోజరజసా నవమఙ్గరాగమ్ ॥ ౧౦.౬॥ ౨౫౬॥

శయితవతి రజన్యాం పాదుకే రఙ్గబన్ధౌ
 చరణకమలపార్శ్వే సాదరం వర్తనే త్వమ్ ।
 ఫణిపతిశయనీయాదుత్థితస్య ప్రభాతే
 ప్రథమనయనపాతం పావనం ప్రాప్తుకామా ॥ ౧౦.౭॥ ౨౫౭॥

చరణకమలసఙ్గాద్రఙ్గనాథస్య నిత్యం

నిగమపరిమలం త్వం పాదుకే నిర్వమస్తీ ।

నియతమతిశయానా వర్తసే సావరోధం

హృదయమధివసస్తీం మాలికాం వైజయస్తీమ్ ॥ ౧౦.౮ ॥ ౨౫౮ ॥

ఉపనిషదబలాభిర్నిత్యముత్తంసనీయం

కిమపి జలధికన్యాహస్తసంవాహనార్హమ్ ।

తవ తు చరణరక్షే దేవి లీలారవిన్దం

చరణసరసిజం తచ్చారు చాణూరహన్తుః ॥ ౧౦.౯ ॥ ౨౫౯ ॥

అఖిలాన్తుఃపురవారేష్వనేకవారం పదావని స్వైరమ్ ।

అనుభవతి రఙ్గనాథో విహారవిక్రాన్తిసహచరీం భవతీమ్ ॥ ౧౦.౧౦ ॥ ౨౬౦ ॥

ఇతి కవితార్కికసింహస్య సర్వతన్త్రస్వతన్త్రస్య శ్రీమద్వేంకటనాథస్య

శ్రీమద్వేదాంతాచార్యస్య కృతిషు శ్రీరఙ్గనాథపాదుకాసహస్రే

శ్లోకారపద్ధతిర్దశమీ ॥

౧౧. సఞ్చారపద్ధతిః (౬౦)

“అగ్రతస్తే గమిశ్యామి మృద్నస్తీ కుశకణ్ణికాన్” ।

ఇతి సీతాఽపి యద్వృత్తిమియేష ప్రణమామి తామ్ ॥ ౧౧.౧ ॥ ౨౬౧ ॥

శరదః శతమమ్బు పాదుకే స్యాం

సమయాహూతపితామహస్తుతాని ।

మణిమణ్ణపికాసు రఙ్గభర్తు

స్త్యదధీనాని గతాగతాని పశ్యన్ ॥ ౧౧.౨ ॥ ౨౬౨ ॥

త్వదధీనపరిక్రమో ముకున్తస్తదధీనస్తవ పాదుకే విహారః ।

ఇతరేతరపారతన్త్రమిత్థం యువయోః సిద్ధమనన్యతన్త్రభూమ్నోః ॥ ౧౧.౩ ॥ ౨౬౩ ॥

రజసా తమసా చ దుష్టసత్వే

గహనే చేతసి మామకే ముకున్తః ।

ఉచితం మృగయావిహారమిచ్ఛన్

భవతీమాదృత పాదుకే పదాభ్యామ్ ॥ ౧౧.౪ ॥ ౨౬౪ ॥

క్షమయా జగతామపి త్రయాణా

మవనే దేవి పదావని త్వయైవ ।

అభిగమ్యతమోఽపి సంశ్రితానా-

మభిగంతా భవతీ స్వయం ముకున్దః ॥ ౧౧.౫॥ ౨౬౫॥

శిరసా భవతీం దధాతి కశ్చి-

ద్విధృతః కోఽపి పదస్పృశా భవత్యా ।

ఉభయోర్మధువైరిపాదరక్షే త్వదధీనాం

గతిమామనన్తి సన్తః ॥ ౧౧.౬॥ ౨౬౬॥

స్పృశతః శిరసా పదేన చ త్వాం

గతిముద్ధిశ్య ముకున్దపాదుకే ద్వా ।

అవరోహతి పశ్చిమః పదాత్ స్వా-

దధిరోహత్యనఘస్తదేవ పూర్వః ॥ ౧౧.౭॥ ౨౬౭॥

సమయేష్వపదిశ్య జైత్రయాత్రాం వివిధాన్తఃపురవాగురావ్యతీతః ।

నియతం మణిపాదుకే భవత్యా రమతే వర్త్యని రఙ్గసార్యభౌమః ॥ ౧౧.౮॥ ౨౬౮॥

నిజసంహననప్రసక్తలాస్యం చరతి త్వామధిరుహ్య రఙ్గనాథః ।

పదరక్షిణి పావనత్వమాస్తాం రసికాస్వాదమతః పరం న విద్యుః ॥ ౧౧.౯॥ ౨౬౯॥

పదయోరనయోః పరస్య పుంస-

స్తదనుగ్రాహ్యవిహారపద్ధతేర్వా ।

శిరసో మణిపాదుకే శ్రుతీనాం

మనసో వా మమ భూషణం త్వమేకా ॥ ౧౧.౧౦॥ ౨౭౦॥

కృపయా మధువైరిపాదరక్షే

కలినే చేతసి మామకే విహర్తుమ్ ।

మకుటేషు దివౌకసాం విధత్తే

భవతీ రత్నవిసంస్థలేషు యోగ్యామ్ ॥ ౧౧.౧౧॥ ౨౭౧॥

చరణద్వయమర్భకస్య శౌరేః

శరదమ్భోరుహచాతురీధురీణమ్ ।

శకటాసురతాడనేఽపి గుప్తం

తవ శక్త్యా కిల పాదుకే తదాసీత్ ॥ ౧౧.౧౨॥ ౨౭౨॥

ఉత్తస్థుషో రఙ్గశయస్య శేషాదాస్థానసింహాసనమారురుక్షోః ।

మధ్యేనిశాన్తం మణిపాదుకే త్వాం లీలాపదన్యాససఖీం ప్రపద్యే ॥ ౧౧.౧౩॥ ౨౭౩॥

ప్రాప్తాధికారాః పతయః ప్రజానాముత్తంసితాముత్తమపాదుకే త్వామ్ ।
రణ్ణేశితః స్వైరవిహారకాలే సంయోజయన్స్వజ్ఞీసరోజయుగ్మే ॥ ౧౧.౧౪ ॥ ౨౭౪ ॥

త్వయాఽనుబద్ధాం మణిపాదరక్షే లీలాగతిం రఙ్గశయస్య పుంసః ।
నిశామయన్తో న పునర్భుజన్తే సంసారకాన్తారగతాగతాని ॥ ౧౧.౧౫ ॥ ౨౭౫ ॥

వ్యూహానుపూర్వీరుచిరాన్ విహారాన్
పదక్రమేణ ప్రతిపద్యమానా ।
బిభర్షి నిత్యం మణిపాదుకే త్వం
మురద్విషో మూర్ఛిరివ త్రిలోకీమ్ ॥ ౧౧.౧౬ ॥ ౨౭౬ ॥

పదేషు మన్దేషు మహత్స్వపి త్వం
నీరన్ధ్రసంశ్లేషవతీ మురారేః ।
ప్రత్యాయనార్థం కిల పాదుకే నః
స్వాభావికం దర్శయసి ప్రభావమ్ ॥ ౧౧.౧౭ ॥ ౨౭౭ ॥

కృపావిశేషాత్ క్షమయా సమేతాం
ప్రవర్తమానాం జగతో విభూత్యై ।
అవైమి నిత్యం మణిపాదుకే త్వా-
మాకస్మికీం రఙ్గపతేః ప్రసత్తిమ్ ॥ ౧౧.౧౮ ॥ ౨౭౮ ॥

ఉపాగతానాముపతాపశాన్త్యై
సుఖావగాహం గతిముద్వహస్తిమ్ ।
పశ్యామి శౌరేః పదవాహినీం త్వాం
నిమ్నేషు తుణ్ణేషు చ నిర్విశేషామ్ ॥ ౧౧.౧౯ ॥ ౨౭౯ ॥

సహ ప్రయాతా సతతం ప్రయాణే
ప్రాప్తాసనే సంశ్రితపాదపీఠా ।
అలఙ్ఘనీయా సహజేన భూమ్నా
ఛాయేవ శౌరేర్మణిపాదుకే త్వమ్ ॥ ౧౧.౨౦ ॥ ౨౮౦ ॥

పదస్పృశా రఙ్గపతిర్భవత్యా విచక్రమే విశ్వమిదం క్షణేన ।
తదస్య మన్యే మణిపాదరక్షే త్వయైవ విఖ్యాతమురుక్రమత్వమ్ ॥ ౧౧.౨౧ ॥ ౨౮౧ ॥
సఞ్చారయన్తీ పదమన్వతిష్ఠః సహాయకృత్యం మణిపాదరక్షే ।
మాతస్త్వమేకా మనువంశగోప్తర్గోపాయతో గౌతమధర్మాదారాన్ ॥ ౧౧.౨౨ ॥
౨౮౨ ॥

త్వత్ప్రసిష్టపచరానసపత్నయిష్య-

న్నారుహ్య తార్జ్యమవరుహ్య చ తత్క్షణేన ।

శుద్ధాన్తభూమిషు పునర్మణిపాదరక్షే

విశ్రామ్యతి త్వయి విహారవశేన శౌరిః ॥ ౧౧.౨౩॥ ౨౦౩॥

విక్రమ్య భూమిమఖిలాం బలినా ప్రదిష్టాం

దేవే పదావని దివం పరిమాతుకామే ।

ఆసీదతో దినకరస్య కరోపతాపా-

త్సంరక్షితుం పదసరోజముపర్యభూత్స్వమ్ ॥ ౧౧.౨౪॥ ౨౦౪॥

త్వత్సంకమాన్నను సకృద్విధిసంప్రయుక్తా

శుద్ధిం పరామధిజగామ శివత్వహేతుమ్ ।

రఙ్గాధిరాజపదరక్షిణీ కీదృశీ సా

గఙ్గా బభూవ భవదీయగతాగతేన ॥ ౧౧.౨౫॥ ౨౦౫॥

వృద్ధిం గవాం జనయితుం భజతా విహారాన్

కృష్టేన రఙ్గరసికేన కృతాశ్రయాయాః ।

సఞ్చారతస్రవ తదా మణిపాదరక్షే

వృద్ధావనం సపది నస్తనతుల్యమాసీత్ ॥ ౧౧.౨౬॥ ౨౦౬॥

మాతస్త్రయీమయతయా చరణప్రమాణే

ద్వే విక్రమేషు వివిధేషు సహాయభూతే ।

నాథస్య సాధుపరిరక్షణకర్మణి త్వం

దుష్కృద్వివాశనదశాసు విహఙ్గరాజః ॥ ౧౧.౨౭॥ ౨౦౭॥

పాదావని క్వచన విక్రమణే భుజానాం

పఞ్చాయుధీ కరరుహైర్భజతే వికల్పమ్ ।

నిత్యం త్వమేవ నియతా పదయోర్మూరారే-

స్తేనాసి నూనమవికల్పసమాధియోగ్యా ॥ ౧౧.౨౮॥ ౨౦౮॥

అక్షేత్రవిద్భిరధిగస్తుమశక్యవృత్తి-

ర్మాతస్త్వయా నిరవధిర్నిధిరప్రమేయః ।

రథ్యాన్తరేషు చరణావని రఙ్గసంక్షీ

వాత్సల్యనిఘ్నమనసా జనసాత్ కృతోఽసౌ ॥ ౧౧.౨౯॥ ౨౦౯॥

సమ్పద్యతే సముచితం క్రమమాశ్రయన్త్యా

సద్వర్తనా భగవతోఽపి గతిర్భవత్యా ।
 ఈష్టే పదావని పునః క ఇవేతరేషాం
 వ్యావర్తనస్య విషమాదపథప్రచారాత్ ॥ ౧౧.౩౦॥ ౨౯౦॥
 రణ్ణేశ్వరేణ సహ లాస్యవిశేషభాజో
 లీలోచితేషు తవ రత్నశిలాతలేషు ।
 మధ్యే స్థితాని కతిచిన్మణిపాదరణే
 సభ్యాన్ విశేషమనుయోక్తుమితి ప్రతీమః ॥ ౧౧.౩౧॥ ౨౯౧॥
 నిత్యం పదావని నివేశ్య పదం భవత్యాం
 నిష్పన్దకల్పపరిమేయపరిచ్ఛదాని ।
 శృంగారశీతలతరాణి భవన్తి కాలే
 రణ్ణేశ్వరస్య లలితాని గతాగతాని ॥ ౧౧.౩౨॥ ౨౯౨॥
 భోగార్చనాని కృతిభిః పరికల్పితాని
 ప్రీత్యైవ రఙ్గనృపతిః ప్రతిపద్యమానః ।
 పశ్యత్సు నిత్యమితరేషు పరిచ్ఛదేషు
 ప్రత్యాసనం భజతి కాఞ్చనపాదుకే త్వామ్ ॥ ౧౧.౩౩॥ ౨౯౩॥
 అన్తస్తుతీయనయనైః స్వయముత్తమాఙ్గై-
 రావిర్భవిష్యదతిరిక్తముఖాముఖైర్వా ।
 న్యస్యన్తి రఙ్గరసికస్య విహారకాలే
 వారక్రమేణ కృతినో మణిపాదుకే త్వామ్ ॥ ౧౧.౩౪॥ ౨౯౪॥
 రణ్ణేశ్వరే సమధిరూఢవిహఙ్గరాజే
 మాతఙ్గరాజవిధృతాం మణిపాదుకే త్వామ్ ।
 అన్వాసతే విధృతచారుసితాతపత్రాః
 స్వర్గౌకసః సుభగచామరలోలహస్తాః ॥ ౧౧.౩౫॥ ౨౯౫॥
 విష్ణోః పదం గతివశాదపరిత్యజన్తిం
 లోకేషు నిత్యవిషమేషు సమప్రచారామ్ ।
 అన్వేతుమర్హతి ధృతామఖిలైః సురేన్ద్రై-
 ర్గణ్ణౌ కథం ను గరుడధ్వజపాదుకే త్వామ్ ॥ ౧౧.౩౬॥ ౨౯౬॥
 భిక్షామపేక్ష్య దనుజేన్ద్రగృహం ప్రయాతు-
 ర్గుప్త్యై గవాం విహారతో వహతశ్చ దూత్యమ్ ।

తత్తాదృశాని చరణావని రఙ్గభర్తు-

స్తవ్యత్సఙ్గమేన సుభగాని విచేష్టితాని || ౧౧.౩౭|| ౨౯౭||

నిర్వ్యజ్యమాననవతాలలయప్రథిమ్నా

నిర్వస్త్రణేన నిజసఙ్కారణక్రమేణ |

మృద్నాసి రఙ్గనృపతేర్మణిపాదుకే త్వం

దుఃఖాత్మకాన్వృణమతాం దురితప్రరోహాన్ || ౧౧.౩౮|| ౨౯౮||

నిత్యం య ఏవ జగతో మణిపాదరక్షే

సత్తాస్థితిప్రయతనేషు పరం నిదానమ్ |

సోఽపి స్వతన్త్రచరితస్త్యదధీనవృత్తిః

కా వా కథా తదితరేషు మితమ్పచేషు || ౧౧.౩౯|| ౨౯౯||

నిర్విష్టనాగశయనేన పరేణ పుంసా

స్వస్తే పదే త్వయి పదావని లోకహేతోః |

స్వర్గోకసాం త్వదనుధావనతత్పరాణాం

సద్యః పదాని విపదామపదం భవంతి || ౧౧.౪౦|| ౩౦౦||

శరదుపగమకాలే సన్త్యజన్ యోగనిద్రాం

శరణముపగతానాం త్రాణహేతోః ప్రయాస్యన్ |

జలధిదుహితురఙ్కాన్మన్తమాదాయ దేవి

త్వయి ఖలు నిదధాతి స్వం పదం రఙ్గనాథః || ౧౧.౪౧|| ౩౦౧||

స్పృశసి పదసరోజం పాదుకే నిర్విఘాతం

ప్రవిశసి చ సమస్తాం దేవి శుద్ధాన్తకణ్ఠ్యామ్ |

అపరమపి మురారేః పూర్వమాభీరకన్యా-

స్వభిసరణవిధీనామగ్రిమా సాక్షిణీ త్వమ్ || ౧౧.౪౨|| ౩౦౨||

ప్రతిభవనమనన్యే పాదుకే త్వత్ప్రభావా-

ద్వివిధవపుషి దేవే విభ్రమద్యూతకాలే |

అభిలషితసపత్నీగేహయాత్రావిఘాతం

గ్లహయతి రహసి త్వాం షోడశస్త్రీసహస్రమ్ || ౧౧.౪౩|| ౩౦౩||

తటభువి యమునాయాశ్చన్నవృత్తే ముకున్దే

ముహురధిగమహేతోర్ముహ్యతాం యౌవనానామ్ |

శమయితుమలమాసీచ్ఛఙ్ఖచక్రాదివిహ్నా

ప్రతిపదవిచికిత్సాం పాదుకే పద్ధతిస్తే || ౧౧.౪౪ || ౩౦౪ ||

అధిగతబహుశాఖాన్ మఙ్గువాచః శుకాదీన్

సరసిజనిలయాయాః ప్రీతయే సఙ్గహీతుమ్ |

ప్రకటితగుణజాలం పాదుకే రఙ్గబన్ధో-

రుపనిషదటపీషు క్రీడితం త్వత్సనాథమ్ || ౧౧.౪౫ || ౩౦౫ ||

మునిపరిషది గీతం గౌతమీరక్షణం తే

ముహురనుకలయన్తో మఙ్గువాచః శకున్తాః |

ఉషసి నిజకులాయాదుత్థితా దణ్డకేషు

స్వయమపి పదరక్షే స్వైరమాప్రేడయన్తి || ౧౧.౪౬ || ౩౦౬ ||

యమనియమవిశుద్ధైర్యన్న పశ్యన్తి చిత్తైః

శ్రుతిషు చులుకమాత్రం దృశ్యతే యస్య భూమా |

సులభనిఖిలభావం మాంసదృష్టేర్జనస్య

స్వయముపహరసి త్వం పాదుకే తం పుమాంసమ్ || ౧౧.౪౭ || ౩౦౭ ||

నిధిమివ నిరపాయం త్వామనాదృత్య మోహః-

దహమివ మమ దోషం భావయన్ క్షుద్రమర్థమ్ |

మయి సతి కరుణాయాః పూర్ణపాత్రే త్వయా కిం

పరముపగమనీయః పాదుకే రఙ్గాధ || ౧౧.౪౮ || ౩౦౮ ||

కమపి కనకసిన్ధోః సైకతే సఙ్కరన్తం

కలశజలధికన్యామేదినీదత్తహస్తమ్ |

అనిశమనుభవేయం పాదుకే త్వయ్యుధీనం

సుచరితపరిపాకం సూరిభిః నేవనీయమ్ || ౧౧.౪౯ || ౩౦౯ ||

పరిసరముపయాతా పాదుకే పశ్య మాతః

కరణవిలయభేదాత్ కాన్దిశికే వివేకే |

పురుషముపనయన్తి పుణ్డరీకాక్షమగ్రే

పునరుదరనివాసకేశవిచ్ఛేదనం నః || ౧౧.౫౦ || ౩౧౦ ||

సా మే భూయాత్ సపది భవతి పాదుకే తాపశాన్త్యై

యామారూఢో దివమివ శుభ్రైః నేవ్యమానో మరుద్భిః |

సౌదామిన్యా సహ కమలయా సహ్యజావృద్ధిహేతుః

కాలే కాలే చరతి కరుణావర్షకః కృష్ణమేఘః || ౧౧.౫౧ || ౩౧౧ ||

సత్యాల్లోకాత్ సకలమహితాత్ స్థానతో వా రఘూణాం
 శక్యే మాతః సమధికగుణం సైకతం సహ్యాజాయాః ।
 పూర్వం పూర్వం చిరపరిచితం పాదుకే యత్ త్యజన్త్యా
 నీతో నాథస్తదిదమితరన్నీయతే న త్వయా౭సౌ ॥ ౧౧.౫౨॥ ౩౧౨॥

ఆగ్రే దేవి త్వయి సుమనసామగ్రిమైరస్తరజై-
 ర్విన్యస్తాయాం వినయగరిమావర్జితాదుత్తమాఙ్గాత్ ।
 దత్తే పాదం దరముకులితం త్వత్ప్రభావాతిశక్తి-
 దేవః శ్రీమాన్ దనుజమథనో జైత్రయాత్రాస్వనన్యః ॥ ౧౧.౫౩॥ ౩౧౩॥

పారోదన్తాన్పరికలయతుం పాదుకే సఙ్చరిష్టో-
 ర్వ్యక్తావ్యక్తా వశికవిశిఖావర్జినీ రఙ్గభర్తుః ।
 వేలాతీతప్రుతిపరిమలైర్వ్యక్తిమభ్యేతి కాల్యే
 విన్యాసస్తే విబుధపరిషన్మౌలివిన్యాసద్భుక్త్యైః ॥ ౧౧.౫౪॥ ౩౧౪॥

ఆసంస్కారాద్ ద్విజపరిషదా నిత్యమభ్యస్యమానా
 శ్రేయోహేతుః శిరసి జగతః స్థాయిని స్వేన భూమ్నా ।
 రఙ్గాధీశే స్వయముదయిని క్షేప్తుమన్తం తమిన్త్రం
 గాయత్రీవ త్రివతురపదా గణ్యనే పాదుకే త్వమ్ ॥ ౧౧.౫౫॥ ౩౧౫॥

భవతీం పరస్య పురుషస్య రఙ్గిణో
 మహిమానమేవ మణిపాదు మన్మహే ।
 కథమన్యథా స్వమహిమప్రతిష్ఠితః
 ప్రతిష్ఠతి త్వయి పదాత్పదం ప్రభుః ॥ ౧౧.౫౬॥ ౩౧౬॥

తిథిరష్టమీ యదవతారవైభవా-
 త్ప్రృథమా తిథిస్త్రిజగతామజాయత ।
 మణిపాదుకే తముపనీయ వీధికా-
 స్వతిథీకరోషి తదనన్యచక్షుషామ్ ॥ ౧౧.౫౭॥ ౩౧౭॥

అపారప్రఖ్యాతేరశరణశరణ్యత్వయశసా
 నను త్వం రఙ్గేన్దోశ్చరణకమలస్యాపి శరణమ్ ।
 యయా లభ్యః పఙ్గుప్రభృతిభిరసౌ రఙ్గనగర-
 ప్రతోలీపర్యన్తే నిధిరనఘవాచాం నిరవధిః ॥ ౧౧.౫౮॥ ౩౧౮॥

తత్తద్వాసగృహోజ్గణప్రణయినః శ్రీరఙ్గశృఙ్గారిణో

వాల్మభ్యాదవిభక్తమస్థరగతిస్త్వం మే గతిః పాదుకే ।
 లీలాపఙ్కజహల్లకోత్పలగలన్మాధ్వీకసేకోత్థితా
 యత్రామోదవికల్పనా వివృణుతే శుద్ధాన్తవారక్రమమ్ ॥ ౧౧.౫౯॥ ౩౧౯॥
 సమ్భవతు పాదరక్షే సత్యసుపర్ణాదిరోపవాహ్యగణః ।
 యాత్రాసు రఙ్గభర్తుః ప్రథమపరిస్పందకారణం భవతీ ॥ ౧౧.౬౦॥ ౩౨౦॥
 ఇతి కవితార్కికసింహస్య సర్వతన్త్రస్వతన్త్రస్య శ్రీమద్వేంకటనాథస్య
 శ్రీమద్వేదాన్తాచార్యస్య కృతిషు శ్రీరఙ్గానాథపాదుకాసహస్రే
 సఞ్చారపద్ధతిరేకాదశీ ॥

౧౨. పుష్పపద్ధతిః (౩౦)

శౌరేః సఞ్చారకాలేషు పుష్పవృష్టిర్దివశ్చ్యుతా ।
 పర్యవస్యతి యత్రైవ ప్రపద్యే తాం పదావసీమ్ ॥ ౧౨.౧॥ ౩౨౧॥
 దైవతం మమ జగత్ప్రయార్చితా దివ్యదమ్పతివిహారపాదుకా ।
 పాణిపాదకమలార్పణాత్ తయోర్యా భజత్యనుదినం సభాజనమ్ ॥ ౧౨.౨॥ ౩౨౨॥
 తవ రఙ్గరాజమణిపాదు తతో విహితార్హణః సురసరిత్పయసా ।
 ఆవతంసచన్ద్రకలయా గిరిశో నవకేతకీదలమివార్చయతి ॥ ౧౨.౩॥ ౩౨౩॥
 కుసుమేషు సమర్పితేషు భక్తైః
 స్త్వయి రఙ్గేశపదావని ప్రతీమః ।
 శతకోపమునేస్త్యదేకనామ్నః
 సుభగం యత్ సురభిత్వమస్య నిత్యమ్ ॥ ౧౨.౪॥ ౩౨౪॥
 పదే పరస్మిన్ భువనే విధాతుః
 పుణ్యైః ప్రసూనైః పులినే సరయాః ।
 మధ్యే చ పాదావని సహ్యాసిన్ధో-
 రాసీచ్ఛతుఃస్థానమివార్చనం తే ॥ ౧౨.౫॥ ౩౨౫॥
 తవైవ రఙ్గేశ్వరపాదరక్షే సౌభాగ్యమవ్యాహతమాప్తుకామాః ।
 సురద్రుమాణాం ప్రసవైః సుజాతైరభ్యర్చయన్త్యప్పరసో ముహుస్తామ్ ॥ ౧౨.౬॥
 ౩౨౬॥
 నివేశితాం రఙ్గపతేః పదాబ్జే మన్యే సపర్యాం మణిపాదరక్షే ।

త్వదర్పణాదాపతితామపశ్యద్ గాణీవధన్వా గిరిశోత్తమాజ్ఞే || ౧౨.౭|| ౩౨౭||

పత్రాణి రఙ్గన్యపతేర్మనిపాదరక్షే

ద్విస్త్రాణ్యపి త్వయి సమర్ప్య విభూతికామాః |

పర్యాయలబ్ధపురుహూతపదాః శచీనాం

పత్రాఙ్కరాణి విలిఖన్తి పయోధరేషు || ౧౨.౮|| ౩౨౮||

నిర్వర్తయన్తి తవ యే నిచితాని పుష్పై-

ర్వైహారికాణ్యుపవనాని వసున్ధరాయామ్ |

కాలేన తే కమలలోచనపాదరక్షే

క్రీడన్తి నన్దనవనే కృతినః పుమాంసః || ౧౨.౯|| ౩౨౯||

అర్చన్తి యే మురభిదో మణిపాదరక్షే

భావాత్మకైరపి పరం భవతీం ప్రసూనైః |

మన్దారదామసుభగైర్ముకుటైరజస్రం

వృన్దారకాః సురభయన్తి పదం తదీయమ్ || ౧౨.౧౦|| ౩౩౦||

అస్పృష్టదోషపరిమర్షమలఙ్ఘ్యమన్యై-

ర్హస్తాపచేయమఖిలం పురుషార్థవర్గమ్ |

చిత్రం జనార్దనపదావని సాధకానాం

త్వయ్యర్చితాః సుమనసః సహసా ఫలన్తి || ౧౨.౧౧|| ౩౩౧||

వన్దారుభిః సురగణైస్త్యయి సంప్రయుక్తా

మాలా విభాతి మధుసూదనపాదరక్షే |

విక్రాన్తవిష్ణుపదసంశ్రయబద్ధసఖ్యా

భాగీరథీవ పరిరమ్భణకాఙ్క్షణీ తే || ౧౨.౧౨|| ౩౩౨||

యే నామ రఙ్గన్యపతేర్మణిపాదుకే త్వా-

మభ్యర్చయన్తి కమలైరధికర్తుకామాః |

ఆరోపయత్యవహితా నియతిః క్రమాత్ తాన్

కల్పాన్తరీయకమలాసనపత్రికాసు || ౧౨.౧౩|| ౩౩౩||

త్వయ్యర్చితాని మనుజైర్మణిపాదరక్షే

దూర్వాఙ్కరాణి సులభాన్యథవా తులస్యః |

సారాధికాః సపది రఙ్గనరేన్ద్రశక్త్యై

సంసారనాగదమనౌషధయో భవన్తి || ౧౨.౧౪|| ౩౩౪||

ఆరాధ్య నూనమసురార్ధనపాదుకే త్వా-

మాముష్మికాయ విభవాయ సహస్రపత్నిః ।

మన్వన్తరేషు పరివర్తిషు దేవి మర్త్యాః

పర్యాయతః పరిణమన్తి సహస్రనేత్రాః ॥ ౧౨.౧౫ ॥ ౩౩౫ ॥

ధన్వైస్త్యయి త్రిదశరక్షకపాదరక్షే

పుష్పాణి కాఙ్చనమయాని సమర్పితాని ।

విప్రంసినా వినమతో గిరిశోత్తమాఙ్గా-

దారగ్వధేన మిలితాన్యపుథగ్భవన్తి ॥ ౧౨.౧౬ ॥ ౩౩౬ ॥

విశ్వోపసర్గశమనం త్వయి మన్యమానై-

ర్వైమానికైః ప్రణిహితం మణిపాదరక్షే ।

పద్మాసహాయపదపద్మానఖార్చిషన్తే

పుష్పోపహారవిభవం పునరుక్తయన్తి ॥ ౧౨.౧౭ ॥ ౩౩౭ ॥

నాకౌకసాం శమయితుం పరిపన్థివర్గాన్

నాథే పదం త్వయి నివేశయితుం ప్రవృత్తే ।

త్వత్సంశ్రితాం విజహతస్తులసీం వమన్తి

ప్రస్థానకాహలరవాన్పుథమం ద్విరేఘాః ॥ ౧౨.౧౮ ॥ ౩౩౮ ॥

రఙ్గేశపాదపరిభోగసుజాతగన్ధాం

సంప్రాప్య దేవి భవతిం సహ దివ్యపుష్పైః ।

నిత్యోపదర్శితరసం న కిలాద్రియన్తే

నాభీసరోజమపి నన్దనచఙ్చరీకాః ॥ ౧౨.౧౯ ॥ ౩౩౯ ॥

ప్రాగేవ కాఙ్చనపదావని పుష్పవర్షా-

త్సంవర్తితే శమితదైత్యభయైః సురేన్ద్రైః ।

పద్మేక్షణస్య పదపద్మనివేశలాభే

పుష్పాభిషేకముచితం ప్రతిపద్యనే త్వమ్ ॥ ౧౨.౨౦ ॥ ౩౪౦ ॥

దిశిదిశి మునిపత్నీస్య దణ్ణకారణ్యభాగే

న జహతి బహుమానాన్నూనమద్యాపి మూలమ్ ।

రఘుపతిపదరక్షే త్వత్పరిష్కారహతో-

రపచితకుసుమానామాశ్రమానోకహానామ్ ॥ ౧౨.౨౧ ॥ ౩౪౧ ॥

ఘటయసి పరిపూర్ణాన్ కృష్ణమేఘప్రచారే

కృతిభిరుపహృత్తైస్త్యం కేతకీగర్భపత్త్రైః ।
 వరతనుపరిణామాద్వామతః శ్యామలానాం
 ప్రణతినమయలగ్నాన్నాదుకే మౌలిచన్ద్రాన్ ॥ ౧౨.౨౨॥ ౩౪౨॥

పరిచరణనియుక్తైః పాదుకే రఙ్గభర్తుః
 పవనతనయముఖ్యైరర్పితాం త్వత్సమీపే ।
 వినతవిధిముఖేభ్యో నిర్విశేషాం ద్విరేషాః
 కథమపి విభజన్తే కాఞ్చానీం పద్మపక్ష్మీమ్ ॥ ౧౨.౨౩॥ ౩౪౩॥

విధిశివపురుహూతస్పర్శితైర్దివ్యపుష్పై-
 స్త్యయి సహ నిపతన్తస్త్వదుద్యానభృక్ణాః ।
 మధురిపుపదరక్షే మజ్జులభిః స్వైర్నినాదై-
 రవిదితపరమార్థాన్ నూనమధ్యాపయన్తి ॥ ౧౨.౨౪॥ ౩౪౪॥

ప్రశమయతి జనానాం సంజ్వరం రఙ్గభర్తుః
 పరిసరచలితానాం పాదుకే చామరాణామ్ ।
 అనుదినముపయాతైరుత్థితం దివ్యపుష్పై-
 ర్నిగమపరిమలం తే నిర్విశన్ గన్ధవాహః ॥ ౧౨.౨౫॥ ౩౪౫॥

అఖిలభువనరక్షానాటికాం దర్శయిష్య-
 న్ననిమిషతరుపుష్పైరర్పితే రఙ్గమధ్యే ।
 అభినయమనురూపం శిక్షయత్యాత్మనా త్వాం
 ప్రథమవిహితలాస్యః పాదుకే రఙ్గనాథః ॥ ౧౨.౨౬॥ ౩౪౬॥

అగలితనిజరాగాం దేవి విష్ణోః పదం త-
 త్రిభువనమహనీయాం ప్రాప్య సన్ధ్యామివ త్వామ్ ।
 భవతి విబుధముక్తైః స్పష్టతారానుషక్తం
 పరిసరపత్తితైస్తే పారిజాతప్రసూనైః ॥ ౧౨.౨౭॥ ౩౪౭॥

వ్యజ్ఞాన్యేతే విభవమనఘం రజ్జాయన్తః శ్రుతీర్నుః
 ప్రాధ్వం రఙ్గక్షితిపతిపదం పాదుకే ధారయన్త్యాః ।
 నాదైరన్తర్నిహితనిగమైర్నున్దనోద్యానభృక్ణా
 దివ్యైః పుష్పైః స్పృశితవపుషో దేవి సౌస్నాతికాన్తే ॥ ౧౨.౨౮॥ ౩౪౮॥

కిం పుష్పైస్తులసీదలైరపి కృతం దూర్వాఽపి దూరే స్థితా
 త్వత్పాజుసు ముకున్దపాదు కృపయా త్వం కామధేనుః సతామ్ ।

ప్రత్యగ్రాహ్యతదర్భపల్లవలవగ్రాసాభిలాషోన్ముఖీ

ధేనుస్తిప్తతు సా వసిష్ఠభవనద్వారోపకణ్ఠస్థలే || ౧౨.౨౯|| ౩౪౯||

చూడారగ్వధరజసా చూర్ణస్నపనం విధాయ తే పూర్వమ్ |

రణ్ణేశపాదుకే త్వామభిషిజ్ఞాచి మౌలిగఙ్గాయా శముఖ్యే || ౧౨.౩౦|| ౩౫౦||

ఇతి కవితార్కికసింహస్య సర్వతన్త్రస్వతన్త్రస్య శ్రీమద్వేంకటనాథస్య

శ్రీమద్వేదానాచార్యస్య కృతిషు శ్రీరఙ్గనాథపాదుకాసహస్రే

పుష్పపద్ధతిర్దాదశీ ||

౧౩. పరాగపద్ధతి: (౩౦)

పాస్తు వః పద్మనాథస్య పాదుకాకేలిపాంసవః |

అహాల్యాదేహానిర్మాణపర్యాయపరమాణవః || ౧౩.౧|| ౩౫౧||

తవ సజ్చారణాద్రణో విధూతం యదిదం రఙ్గనరేస్థాపాదరక్షే |

అలమేతదనావిలాని కర్తుం కతకక్షోద ఇవాశు మానసాని || ౧౩.౨|| ౩౫౨||

పునరుక్తపితామహానుభావాః పురుషాః కేచిదపి పునన్తి విశ్వమ్ |

మధువైరిపదారవిన్దబన్ధోరపరాగాస్తవ పాదుకే పరాగైః || ౧౩.౩|| ౩౫౩||

అభియుక్తజనో నిజార్భకాణాం బహుశో రఙ్గనరేస్థాపాదరక్షే |

అవలేపపిశాచమోచనార్థం రజసా లిమ్పతి తావకేన దేహాన్ || ౧౩.౪|| ౩౫౪||

శిరసా పరిగృహ్య లోకపాలాస్తవ రణ్ణేశ్వరపాదుకే రజాంసి |

విషమేషు బలేషు దానవానాం వ్యపసితాన్యశిరస్త్రమావిశన్తి || ౧౩.౫|| ౩౫౫||

కృతినః శిరసా సముద్వహన్తః కతిచిత్ కేశవపాదుకే రజన్తే |

రజసరతమసోఽపి దూరభూతం పరిపశ్యన్తి విశుద్ధమేవ సత్వమ్ || ౧౩.౬|| ౩౫౬||

అధికం పదమాశ్రితోఽపి వేధాః ప్రయతో రఙ్గధురీణపాదరక్షే |

అభివాజ్ఞాచి సజ్గమం పరాగైరభిజ్ఞాతైస్తవ దేవి నాభిజాతః || ౧౩.౭|| ౩౫౭||

శుద్ధసత్త్వవపుష్పైవ భవత్యా పాదుకే విరజసా హరిపాదౌ |

ఆస్తు కిం పునరిదం రజసా తే శుద్ధసత్త్వమయతా మనుజానామ్ || ౧౩.౮|| ౩౫౮||

తద్రజస్తవ తనోతి పాదుకే

మానసాన్యకఠినాని దేహినామ్ |

ప్రస్తరస్య పదవీగతస్య య-

ద్వా్యవకార మునిధర్మదారతామ్ || ౧౩.౯ || ౩౫౯ ||

రణ్ణేశయస్య పురుషస్య జగద్విభూత్యై

రథ్యాపరిక్రమవిధౌ మనిపాదరణ్ణే |

సీమన్తదేశమనవద్యసరస్వతీనాం

సిన్ధూరయన్తి భవతీచరితాః పరాగాః || ౧౩.౧౦ || ౩౬౦ ||

మాన్యేన రణ్ణన్యపతేర్మణిపాదరణ్ణే

చూడాపదాని రజసా తవ భూషయన్తః |

కాలక్రమేణ భజతాం కమలాసనత్వం

నాభీసరోజరజసాం నివన్తి మధ్యే || ౧౩.౧౧ || ౩౬౧ ||

మాతర్ముకున్దచరణావని తావకీనా-

శ్చిన్తావశీకరణచూర్ణవిశేషకల్పాః |

సఞ్చారపాంసుకణికాః శిరసా వహన్తో

విశ్వం పునన్తి పదపద్మపరాగలేశైః || ౧౩.౧౨ || ౩౬౨ ||

ఆయోజితాన్యమలధీభిరనన్యలభ్యే

పాదావని శ్రుతివధూపటవాసకృత్యే |

త్వత్సఞ్చారప్రచలితాని రజాంసి శౌరేః

ప్రఖ్యాపయన్తి పదపద్మపరాగశోభామ్ || ౧౩.౧౩ || ౩౬౩ ||

మూర్ధానమమ్భు మురభిన్మణిపాదరణ్ణే

యేషాం కదాఽపి రజసా భవతీ పునాతి |

త్వామేవ తే సుకృతినః స్నపయన్తి కాలే

మన్దారదామరజసా మకుటమ్యుతేన || ౧౩.౧౪ || ౩౬౪ ||

రథ్యావిహార రజసా పరిధూసరాక్షిం

రణ్ణేశ్వరస్య లలితేషు మహోత్సవేషు |

ప్రస్ఫోటయత్యవనతో మణిపాదుకే త్వాం

గౌరీపతిః స్వయమిభాజనపల్లవేన || ౧౩.౧౫ || ౩౬౫ ||

నేదీయసాం నిజపరాగనివేశపూర్వం

స్పృష్ట్యా శిరాంసి భవతీ భవరోగభాజామ్ |

గాఢం నిపీడ్య గరుడధ్వజపాదరణ్ణే

మానగ్రహం శమయతీవ పరైరసాధ్యమ్ || ౧౩.౧౬ || ౩౬౬ ||

ఆపాతవల్లవతనోరకుమారయూనః

పాదావని ప్రవిశతో యమునానికుఙ్గాన్ ।

ఆసీదనఙ్గసమరాత్పురతః ప్రవృత్తః

సేనాపరాగ ఇవ తే పదవీపరాగః ॥ ౧౩.౧౭॥ ౩౬౭॥

గఙ్గాపగాతటలతాగృహమాశ్రయన్త్యాః

పాదావని ప్రచలితం పదవీరఙ్గస్తే ।

ప్రాయేణ పావనతమం ప్రణతస్య శమ్భోర్-

ఉద్ధూలనం కిమపి నూతనమాతనోతి ॥ ౧౩.౧౮॥ ౩౬౮॥

అన్తే తదా త్వమవిలమ్బితమానయన్తీ

రఙ్గాద్భుజఙ్గశయనం మణిపాదరక్షే ।

కామం నివర్తయితుమర్హసి సఙ్ఖ్యరం మే

కర్పూరచూర్ణపటలైరీవ ధూలిభిస్తే ॥ ౧౩.౧౯॥ ౩౬౯॥

రఙ్గేశపాదసహధర్మచరి త్వదీయాన్

మౌతౌ నివేశ్య మహితాన్పదవీపరాగాన్ ।

సన్స్త్రీవర్గపదవీమతిలఙ్ఖయన్తో

మౌతౌ పదం విదధతే విబుధేశ్వరాణామ్ ॥ ౧౩.౨౦॥ ౩౭౦॥

మాతస్తదా మాధవపాదరక్షే త్వయి ప్రసక్తం త్వరయోపయాన్త్యామ్ ।

పరామృశేయం పదవీపరాగం ప్రాణైః ప్రయాణాయ సముజ్జహాన్వైః ॥ ౧౩.౨౧॥ ౩౭౧॥

తథాగతా రాఘవపాదరక్షే సమృశ్యమానేషు తపోధనేషు ।

ఆసీదహల్యా తవ పాంసులైశైరపాంసులూనాం స్వయమగ్రగణ్యా ॥ ౧౩.౨౨॥ ౩౭౨॥

పశ్యామి పద్మేక్షణపాదరక్షే భవామ్బుధిం పాతుమివ ప్రవృత్తాన్ ।

భక్తోపయానత్వరయా భవత్యాః పర్యస్యమానాన్పదవీపరాగాన్ ॥ ౧౩.౨౩॥ ౩౭౩॥

పఞ్చాయుధీ భూషణమేవ శౌరేర్యతస్త్వైతే మణిపాదరక్షే ।

వితస్వతే వ్యాప్తదిశః పరాగాః శాన్తోదయాఞ్చత్రుచమాపరాగాన్ ॥ ౧౩.౨౪॥ ౩౭౪॥

పరిణతిమకరోరాం ప్రాప్తయా యత్ప్రభావా-

దలభ శిలయా స్వాన్ గౌతమో ధర్మదారాన్ ।

పునరుపజనిశఙ్కావారకం పాదుకే త-

త్ప్రశమయతి రఙ్గస్తే రాగయోగం ప్రజానామ్ ॥ ౧౩.౨౫॥ ౩౭౫॥

రఙ్గనివిగమకాలే రామగాథాం పఠన్తః

కుశికతనయముఖ్యాః పాదుకే భావయన్తే ।
 ఉపలశకలసక్తైస్త్యత్పర్వరాగైరకాణ్డే
 జనితమునికలత్రాన్ దణ్డకారణ్యభాగాన్ ॥ ౧౩.౨౬ ॥ ౩౭౬ ॥
 శుభసరణిరజోభిః శోభయన్తీ ధరిత్రీం
 పరిణతిరమణీయాన్ప్రక్షరన్తీ పుమర్థాన్ ।
 భవసి భువనవన్ధ్యా పాదుకే రఙ్గభర్తుః
 శరణముపగతానాం శాశ్వతీ కామధేనుః ॥ ౧౩.౨౭ ॥ ౩౭౭ ॥
 పవనతరలితస్తే పాదుకే రఙ్గభర్తు-
 ర్విహరణసమయేషు వ్యాప్తవిశ్వః పరాగః ।
 విషమవిషయవర్త్యవ్యాకులనామజస్రం
 వ్యపనయతి జనానాం వాసనారేణుజాలమ్ ॥ ౧౩.౨౮ ॥ ౩౭౮ ॥
 నిష్ప్రత్యూహముపాసిషీమహి ముహుర్నిశ్చేషదోషచ్ఛిదో
 నిత్యం రఙ్గధురన్ధరస్య నిగమస్తోమార్చితే పాదుకే ।
 ధత్తే మూర్ధభిరాదిపద్యజనితా తత్తాదృశీ సన్తతి-
 ర్యత్సంజ్ఞాపవవిత్రితక్షితిరజఃపక్ష్మిం చతుఃపఞ్చపైః ॥ ౧౩.౨౯ ॥ ౩౭౯ ॥
 రజసా పరోరజస్తన్న ఖలు న లక్ష్మ్యేత భగవతోఽపి పదమ్ ।
 కిమత హృదయం మదీయం భవతీ యది నామ పాదుకే న స్యాత్ ॥ ౧౩.౩౦ ॥ ౩౮౦ ॥
 ఇతి కవితార్కికసింహస్య సర్వతన్త్రస్వతన్త్రస్య శ్రీమద్వేంకటనాథస్య
 శ్రీమద్వేదాంతాచార్యస్య కృతిషు శ్రీరఙ్గనాథపాదుకాసహస్రే
 పరాగపద్ధతిస్తయోదశి ॥

౧౪. నాదపద్ధతిః (౧౦౦)

శ్రుతీనాం భూషణానాం తే శక్తే రఙ్గేన్ద్రపాదుకే ।
 మిథః సఙ్గర్షసంజ్ఞాతం రజః కిమపి శిష్ణోతమ్ ॥ ౧౪.౧ ॥ ౩౮౧ ॥
 మురభిన్మణిపాదుకే భవత్యాః స్తుతిమాకర్ణయతాం మయా నిబద్ధామ్ ।
 అపధీరయసీవ మఙ్గునాదైరచమత్కారవచాంసి దుర్జనానామ్ ॥ ౧౪.౨ ॥ ౩౮౨ ॥
 విహితేష్వభివాదనేషు వేదైర్గమనోదీరితగర్భరత్ననాదా ।
 మధురం మధువైరిపాదరక్షే భవతీ ప్రత్యభివాదనం విధత్తే ॥ ౧౪.౩ ॥ ౩౮౩ ॥

స్వదతే కిమిహైవ రఙ్గనాథో

మయి తిష్ఠన్ యది వా పదే పరస్మిన్ ।

ఇతి పృచ్ఛసి దేవి నూనమస్మాన్

మధురైస్త్వం మణిపాదుకే నినాదైః ॥ ౧౪.౪॥ ౩౮౪॥

అవరోధగతస్య రఙ్గభర్తుర్గుతిషు వ్యఙ్గోతగర్భరత్ననాదా ।

ప్రతిసల్లపసీవ పాదుకే త్వం కమలానూపురమఙ్గుళిఙ్గోతానామ్ ॥ ౧౪.౫॥ ౩౮౫॥

మురభివృరణారవిస్తరూపం మహితానన్దమవాప్య పూరుషార్థమ్ ।

అనఘైర్మణిపాదుకే నినాదైరహమన్నాద ఇతీవ గాయసి త్వమ్ ॥ ౧౪.౬॥ ౩౮౬॥

మదువైరిపదామ్బుజం భజన్తీ మణిపాదావని మఙ్గుళిఙ్గోతేన ।

పఠసీవ ముహుః స్వయం ప్రజానామపరోపఙ్గుమరిష్ఠశాన్తిమన్తమ్ ॥ ౧౪.౭॥ ౩౮౭॥

శ్రుతిభిః పరమం పదం మురారేరనిదఙ్కారమనేవమిత్యుపాత్తమ్ ।

ఇదమిత్థమితి బ్రవీషి నూనం మణిపాదావని మఙ్గుళిఙ్గః ప్రణాదైః ॥ ౧౪.౮॥ ౩౮౮॥

మునయః ప్రణిధానసన్నిరుద్ధే హృది రఙ్గేశ్వరరత్నపాదుకే త్వామ్ ।

వినివేశ్య విభావయన్త్యనన్యాః ప్రణవస్య ప్రణిధిం తవ ప్రణాదమ్ ॥ ౧౪.౯॥ ౩౮౯॥

మధురం మణిపాదుకే ప్రవృత్తే భవతీ రఙ్గపతేర్విహారకాలే ।

అభయార్థనయా సమభ్యుపేతానవిసంవాదయతీవ మఙ్గుళినాదైః ॥ ౧౪.౧౦॥ ౩౯౦॥

శ్రవసోర్మమ పారణాం దిశన్తీ మణిపాదావని మఙ్గుళితైః ప్రణాదైః ।

రమయా క్షమయా చ దత్తహస్తం సమయే రఙ్గురీణమానయేథాః ॥ ౧౪.౧౧॥ ౩౯౧॥

అనుయాతి నిత్యమమృతాత్మికాం కలాం

తవ రఙ్గచన్ద్రమణిపాదు ర్ముఙ్గుతమ్ ।

శ్రవసా ముఖేన పరిభుజ్య యత్క్షణా-

దజరామరత్వముపయాన్తి సాధవః ॥ ౧౪.౧౨॥ ౩౯౨॥

పరుషైరజస్రమసతామనర్థకైః పరివాదపైశునవికత్థనాదిభిః ।

మధుకైటభారిమణిపాదుకే మమ శ్రుతిదుష్కృతాని

వినివారయ స్వనైః ॥ ౧౪.౧౩॥ ౩౯౩॥

పాదుకే పరిజనస్య దూరతః సూచయన్తి ఖలు తావకాః స్వనాః ।

లీలయా భుజగతల్పముఙ్గితః శ్రీమతస్త్రివతురాన్వదక్రమాన్ ॥ ౧౪.౧౪॥ ౩౯౪॥

దేవి దైత్యదమనాయ సత్వరం ప్రస్థితస్య మణిపాదుకే ప్రభోః ।

విశ్వమఙ్గలవిశేషనూచకం శాకునం భవతి తావకం రుతమ్ || ౧౪.౧౫ || ౩౯౫ ||

దాతుమర్హసి తదా మమ శ్రుతౌ దేవి రఙ్గపతిరత్నపాదుకే |

విహ్వలస్య భవదీయశిఙ్గితం స్వాదుకర్ణరసనారసాయనమ్ || ౧౪.౧౬ || ౩౯౬ ||

అహముపరిసమస్తదేవతానాముపరి మమైష విభాతి హనుదేవః |

తదిహ పరతరం న కిఞ్చిదస్మాదితి వదసీవ పదావని ప్రణాదైః || ౧౪.౧౭ || ౩౯౭ ||

అవనతవిబుధేన్ద్రమౌలిమాలామ-

ధుమదశిక్షితమన్తరప్రయాతా |

ప్రథయసి పరిరబ్ధశౌరిపాదా

మణికలహేన వియాతజల్పితాని || ౧౪.౧౮ || ౩౯౮ ||

ఆస్థానేషు త్రిదశమహితాన్ వర్తయిత్వా విహారాన్

స్థానే స్థానే నిజపరిజనం వారయిత్వా యథార్హమ్ |

వాసాగారం స్వయముపసరన్నాదుకే మఙ్గునాదా-

మాపర్యఙ్కాన్న ఖలు భవతీం రఙ్గనాథో జహాతి || ౧౪.౧౯ || ౩౯౯ ||

అస్తర్న్వస్తైర్మణిభిరుదితం పాదుకే రఙ్గబన్ధౌ

మన్తం మన్తం నిహితచరణే మఙ్గులం తే నినాదమ్ |

పశ్యన్త్యాదిక్రమపరిణతేః ప్రాక్తనీం తాం పరాయా

మన్యే మిత్రావరుణవిషయాదుచ్చరస్తీమవస్థామ్ || ౧౪.౨౦ || ౪౦౦ ||

ప్రఖ్యాతానాం పరిషది సతాం కారయిత్వా ప్రతిజ్ఞాం

ప్రాయేణ త్వాం ప్రథితవిభవాం వర్ణయస్తీ మయా త్వమ్ |

పాదన్యాసక్రమమనుగుణం ప్రాప్య రఙ్గాధిరాజా-

త్పద్యారమ్భాన్ గణయసి పరం పాదుకే స్వైర్నినాదైః || ౧౪.౨౧ || ౪౦౧ ||

విష్ఠోరస్మిన్నదసరసిజే వృత్తిభేద్వైవిచిత్రై-

రైదమ్పర్యం నిగమవచసామైకకణ్ఠేన సిద్ధమ్ |

ఇత్థం పుంసామనిపుణధియాం పాదుకే త్వం తదేవ

స్పృష్ట్యా సత్యం వదసి నియతం మఙ్గునా శిఙ్గితేన || ౧౪.౨౨ || ౪౦౨ ||

ఆమ్నాయైస్తామనితరపరైః స్తోతుమభ్యుద్యతానాం

మధ్యే భక్త్యా మధువిజయినః పాదుకే మోహభాజామ్ |

శిషాతత్త్వస్థలితవచసాం శిక్షయన్యేవ పుంసాం

మాత్రాదీని స్వయమనుపదం మఙ్గుభిః స్వైర్నినాదైః || ౧౪.౨౩ || ౪౦౩ ||

లక్ష్మీకాన్తం కమపి తరుణం రథ్యయా నిష్పతన్తం

రాగాద్ ద్రష్టుం త్వరితమనసాం రాజధానీవధూనామ్ ।

ప్రత్యాదేశం భజతి మధురైః పాదుకే శిఙ్ఖితైస్తే

చేతోహారీ కుసుమధనుషః శింఙ్ఖినీమఙ్గులనాదః ॥ ౧౪.౨౪॥ ౪౦౪॥

రఙ్గాధీశే సహ కమలయా సాదరం యాయజుకైః

సారం దివ్యం సవనహవిషాం భోక్తుమాహలూయమానే ।

నేదీయోభిర్నిగమవచసాం నిత్యమంహఃప్రతీపైః

ప్రత్యాలాపం దిశతి భవతీ పాదుకే శిఙ్ఖితైః స్వైః ॥ ౧౪.౨౫॥ ౪౦౫॥

ఉపాస్య నూనం మణిపాదుకే త్వాం రఙ్గేశపాదామ్బుజరాజహంసీమ్ ।

పత్యుః ప్రజానామలభన్త పూర్వం మఙ్గులస్వనం వాహనరాజహంసాః ॥ ౧౪.౨౬॥ ౪౦౬॥

అనాదిమాయారజనీవశేన ప్రస్వాపభాజాం ప్రతిబోధనార్హామ్ ।

పశ్యామి నిత్యోదితవాసరస్య ప్రభాతనాద్దీమివ పాదుకే త్వామ్ ॥ ౧౪.౨౭॥ ౪౦౭॥

శృణోతు రఙ్గాధిపతిః ప్రజానామార్తధ్వనిం క్వాపి సముఙ్గహానమ్ ।

ఇతీవ మత్వా మణిపాదుకే త్వం మన్దప్రచారైర్మృదుశిఙ్ఖితాఽసి ॥ ౧౪.౨౮॥ ౪౦౮॥

అన్తే మమార్తిం శమయిష్యతస్తామగ్రేసరాణ్యాపతతో మురారేః ।

శ్రమోపపన్నః శృణుయాం భవత్యాః శీతాని పాదావని శిఙ్ఖితాని ॥ ౧౪.౨౯॥ ౪౦౯॥

స్వాదూని రఙ్గేశ్వరపాదరక్షే శ్రోత్రైః పిబన్తస్తవ శిఙ్ఖితాని ।

పచన్త్యవిద్యోపచితానశేషాన్తర్గతానాత్మవిదః కషాయాన్ ॥ ౧౪.౩౦॥ ౪౧౦॥

అవైమి రఙ్గాధిపతేః సకాశాదవేక్షమాణేషు జనేషు రక్షామ్ ।

ఉదారనాదాం మణిపాదుకే త్వామోమిత్యనుఙ్గాక్షరముద్గిరస్తీమ్ ॥ ౧౪.౩౧॥ ౪౧౧॥

మధుద్విషః స్వైరవిహారహేతుర్మఙ్గులస్వనాన్ శిక్షయసీవ మాతః ।

పర్వన్తప్రాజోర్మణిపాదరక్షే పద్మాధరణ్యోర్మణినూపురాణి ॥ ౧౪.౩౨॥ ౪౧౨॥

ప్రాస్థానికేషు సమయేషు సమాగతేషు

ప్రాప్తా పదం పరిచితం ద్విజపుఙ్గవేన ।

పుష్టాసి రఙ్గనృపతేర్మణిపాదుకే త్వం

పుణ్యాహఘోషమివ గర్భమణిప్రణాదైః ॥ ౧౪.౩౩॥ ౪౧౩॥

ఆర్తధ్వనేరుచితముత్తరమన్తకాలే

కర్ణేషు మజ్జునినదేన కరిష్యసీతి ।

వాసం భజన్తి కృతినో మణిపాదరక్షే

పుణ్యేషు దేవి పులిసేషు మరుద్వృధాయాః ॥ ౧౪.౩౪॥ ౪౧౪॥

దూత్యే బలేర్విమథనే శకటస్య భక్తే

యాత్రోత్సవేషు చ విభోః ప్రతిపన్నసఖ్యా ।

వీరాయితాని బిరుదోపహితాని నూనం

మజ్జుస్వనైః ప్రథయసే మణిపాదుకే త్వమ్ ॥ ౧౪.౩౫॥ ౪౧౫॥

స్తోతుం ప్రవృత్తమపి మాం నిగమస్తుతాం త్వాం

వ్యాసజ్యమానకరణం విషయేష్వజస్రమ్ ।

అన్తర్మణిధ్వనిభిరచ్యుతపాదుకే త్వం

సమ్బాధయస్యనుకలం సహజానుకమ్పా ॥ ౧౪.౩౬॥ ౪౧౬॥

దేవస్య దానవరిపోర్మణిపాదరక్షే

ప్రస్థానమక్కులవిధౌ ప్రతిపన్ననాదామ్ ।

మా భైష్ట సాధవ ఇతి స్వయమాలపన్తీం

జానే జగత్రితయరక్షణదీక్షితాం త్వామ్ ॥ ౧౪.౩౭॥ ౪౧౭॥

స్వఞ్చాన్తవిభ్రమగతౌ మణిపాదుకే త్వం

పాదారవిన్దమధిగమ్య పరస్య పుంసః ।

జాతస్వనా ప్రతిపదం జపసీవ సూక్తం

విద్రావణం కీమపి వైరివరూఢినీనామ్ ॥ ౧౪.౩౮॥ ౪౧౮॥

రక్షార్థమాశ్రితజనస్య సముజ్జహానే

రక్షేశ్వరే శరది శేషభుజ్జగత్పూత్ ।

నాదాస్తవ శ్రుతిసుఖా మణిపాదరక్షే

ప్రస్థానశక్తినినదాత్పుథమే భవన్తి ॥ ౧౪.౩౯॥ ౪౧౯॥

నిత్యం పదామ్బురుహయోరిహ గోపికాం త్వాం

గోపీజనప్రియతమో మణిపాదరక్షే ।

సమ్బన్నఘోషవిభవాం గతిభిర్నిజాభిః

ప్రీత్యైవ న త్యజతి రఙ్గసమాశ్రితోఽపి ॥ ౧౪.౪౦॥ ౪౨౦॥

ప్రాయః పదావని విభోః ప్రణతార్తిహన్తుః

ప్రస్థానమఙ్గలవిధౌ ప్రథమోద్యతాని ।
 త్వచ్ఛిష్ణోతాని సపది స్వయమారభన్తే
 కాలోచితాన్ కనకకాహలశఙ్కనాదాన్ ॥ ౧౪.౪౧॥ ౪౨౧॥

ఆమ్రేడితశ్రుతిగణైర్నినదైర్మణీనా-
 మామ్నాయవేద్యమనుభావమభిజ్ఞురం తే ।
 ఉద్ధాస్యతాం నియతమిచ్ఛసి సామగానాం
 తానప్రదానమివ శౌరిపదావని త్వమ్ ॥ ౧౪.౪౨॥ ౪౨౨॥

రథ్యాసు రఙ్గనృపతేర్మణిపాదరక్షే
 త్వద్గర్భరత్నజునితో మధురః ప్రణాదః ।
 సన్దర్శనోత్సుకధియాం పురసున్దరీణాం
 సమ్పద్యతే శ్రవణమోహనమస్త్రమోషః ॥ ౧౪.౪౩॥ ౪౨౩॥

ఆకస్మికేషు సమయేష్వపవార్య భృత్యా-
 నస్తఃపురం విశతి రఙ్గవతో సలీలమ్ ।
 వ్యామోహనేన భవతి సుదృశామధీతే
 మఙ్గుస్వనేన మదనోపనిషద్రహస్యమ్ ॥ ౧౪.౪౪॥ ౪౨౪॥

యాత్రావిహారసమయేషు సముత్థితం తే
 రఙ్గాధిపస్య చరణావని మఙ్గునాదమ్ ।
 పర్యాకులేన్ద్రియమృగగ్రహణాయ పుంసాం
 సమ్మోహనం శబరగీతమివ ప్రతీమః ॥ ౧౪.౪౫॥ ౪౨౫॥

ప్రాయేణ సహ్యాదుహితర్నదరాజకన్యా
 జామాతురాగమనసూచనమీహమానా ।
 మఙ్గుప్రణాదసుభగైర్మణిపాదుకే త్వా-
 మన్తర్యుతామకృత యాతకరత్నఖణ్డైః ॥ ౧౪.౪౬॥ ౪౨౬॥

నిత్యం విహారసమయే నిగమానుయాతైః-
 ర్విక్షేపతాణ్ణువితగర్భమణిప్రసూతైః ।
 నాదైః స్వయం నరకమర్దనపాదరక్షే
 నాదావసాననిలయం వదసీవ నాథమ్ ॥ ౧౪.౪౭॥ ౪౨౭॥

సాధారణేషు యువయోర్మణిపాదరక్షే
 దేవస్య దానవరిపోస్త్రీషు విక్రమేషు ।

అద్యాపి శిష్టోతమిషాదనువర్తమానం

న్యూనాధికత్వవిషయం కలహం ప్రతీమః ॥ ౧౪.౪౮॥ ౪౨౮॥

ప్రాయః పదావని విభోః ప్రణయాపరాధే

మానగ్రహం శమయితుం మహిషీజనానామ్ ।

ఉచ్చారయన్తి నినదైస్తవ గర్భరత్నా-

న్యూధాతమక్షరముపాశ్రయభారతీనామ్ ॥ ౧౪.౪౯॥ ౪౨౯॥

అన్తశ్చరేషు పవనేషు జితేష్వభిజ్ఞాః

ప్రత్యక్షుశీం పరిణమయ్య మనఃప్రవృత్తిమ్ ।

ఆస్వాదయన్తి సరసం మణిపాదరక్షే

నాదావసానసమయే భవతీనినాదమ్ ॥ ౧౪.౫౦॥ ౪౩౦॥

దాక్షిణ్యమత్ర నియతం నియతా సుధాఽస్మి-

న్నిత్యుద్గతో నియతమచ్యుతపాదరక్షే ।

ప్రత్యేకసంశ్రితపదస్తుతయే భవతోఽః

సంక్షుద్భవాద ఇవ మధ్యమణిప్రణాదః ॥ ౧౪.౫౧॥ ౪౩౧॥

సఞ్చారకేలికలహాయితగర్భరత్నా

సాంసిద్ధికం సకలజన్తుషు సార్వభౌమమ్ ।

రక్షార్థినాం ప్రథయసీవ పదావని త్వం

రక్షేశ్వరస్య నిరవగ్రహమాన్వశంస్యమ్ ॥ ౧౪.౫౨॥ ౪౩౨॥

ప్రాప్తం పరం పురిశయం పురుషం ముసీనా-

మభ్యస్యతామనుదినం ప్రణవం త్రిమాత్రమ్ ।

శ్రీరఙ్గరాజచరణావని శిష్టోతం తే

శక్యే సమున్నయనసామవిశేషఘోషమ్ ॥ ౧౪.౫౩॥ ౪౩౩॥

నిత్యం సమాహితధియాముపన్దర్శయన్తి

నాగేశయం కిమపి ధామ నిజోర్ధ్వభాగే ।

హృత్కర్ణికామనుగతా మణిపాదుకే త్వం

మఙ్గుస్వనా స్ఫురసి వాగ్భ్రమరీ పరేవ ॥ ౧౪.౫౪॥ ౪౩౪॥

మానేషు దానవరిపోర్మణిపాదరక్షే

త్వామాశ్రితేషు నిగమేష్వవధీరితేషు ।

మఙ్గుస్వనైర్వదసి మైవమితీవ మాత-

రేవలాం లిలఙ్ఘయిషతో మనుజాన్నిరోద్ధుమ్ ॥ ౧౪.౫౫॥ ౪౩౫॥

క్రస్థత్సు కాతరతయా కరణవ్యపాయే
రజోపశల్యశయితేషు జనేష్వలక్ష్యమ్ ।

ఆసీదసి త్వరితమస్థలితానుకమ్పా
మాతేవ మఙ్ఘునినదా మణిపాద్కే త్వమ్ ॥ ౧౪.౫౬॥ ౪౩౬॥

భాస్వత్సువర్ణవపుషాం మణిపాదరక్షే
పద్మాసహాయపదపద్మవిభూషణానామ్ ।

మఙ్ఘీరశిఙ్ఘోతవికల్పితమఙ్ఘునాదా
మఙ్ఘూషికేవ భవతీ నిగమాస్తవాచామ్ ॥ ౧౪.౫౭॥ ౪౩౭॥

రఙ్గేశపాదకమలాత్ త్వదధీనవృత్తే-
రనేశు కేషుచిదలక్ష్యమనన్యవేద్యమ్ ।

ఆమ్నాయగూఢమబహిర్మణిభిః క్వణద్భి-
ర్నేదీయసాం ప్రథయసీవ నిజానుభావమ్ ॥ ౧౪.౫౮॥ ౪౩౮॥

కాలోపపన్నకరణాత్యయనిర్విచేష్టే
జాతశ్రమే మయి జనార్దనపాదరక్షే ।

ఆశ్వాసనాయ పురతః ప్రసరన్తు మాత-
ర్వారాహారాస్తవ రవాః శమితార్తయో మే ॥ ౧౪.౫౯॥ ౪౩౯॥

సంరక్షణాయ సమయే జగతాం త్రయాణాం
యాత్రాసు రఙ్గనృపతేరుపతస్థషీషు ।

సమృతస్యతే శ్రుతిసుఖైర్మణిపాదరక్షే
మఙ్ఘల్యసూక్తిరనఘా తవ మఙ్ఘునాదైః ॥ ౧౪.౬౦॥ ౪౪౦॥

గరోపలైర్గమనవేగవశాద్విలోలై-
ర్వాచాలితా మధుభిదో మణిపాదుకే త్వమ్ ।

ప్రస్తౌషి భావితథియాం పథి దేవయానే
ప్రస్థానమఙ్ఘలమృదఙ్గిశేషఘోషమ్ ॥ ౧౪.౬౧॥ ౪౪౧॥

పర్యఙ్కమాశ్రితవతో మణిపాదుకే త్వం
పాదం విహాయ పరికల్పితమౌనముద్రా ।

శ్రోతుం ప్రభోరవసరం దిశసీవ మాత-
ర్వాభీసరోజశయితార్భకసామగీతిమ్ ॥ ౧౪.౬౨॥ ౪౪౨॥

భోగాయ దేవి భవతీ మణిపాదరక్షే

పద్మాసహాయమధిరోప్య భుజఙ్గతల్పే ।

విశ్వస్య గుప్తిమధికృత్య విహారహీనా

వాచంయమా కిమపి చింతయతీవ కార్యమ్ ॥ ౧౪.౬౩॥ ౪౪౩॥

నిత్యప్రబోధసుభగే పురుషే పరస్మిన్

నిద్రాముపేయుషి తదేకవిహారశిలా ।

మఙ్గలుస్వనం విజహతీ మణిపాదుకే త్వం

సంవేశమిచ్చసి పరం చరణాన్తికస్థా ॥ ౧౪.౬౪॥ ౪౪౪॥

లాస్యం విహాయ కిమపి స్థితమాశ్రయస్తీ

రఙ్గేశ్వరేణ సహితా మణిమణ్ణపేషు ।

మఙ్గలుస్వనేషు విరతేష్యపి విశ్వమేత-

న్మానేన హస్త భవతీ ముఖరీకరోతి ॥ ౧౪.౬౫॥ ౪౪౫॥

విస్మాపితేవ భవతీ మణిపాదరక్షే

వైరోచనేర్వితరణేన తథావిధేన ।

ఏతావతాఽలమితి దేవి గృహీతపాదా

నాథం త్రివిక్రమమవారయతేవ నాదైః ॥ ౧౪.౬౬॥ ౪౪౬॥

సామాని రఙ్గనృపతిః సరసం చ గీతం

లీలాగతేషు వినివారయతి స్వతస్త్వః ।

శ్రోతుం తవ శ్రుతిసుఖాని విశేషవేదీ

మఙ్గలాని కాఞ్చనపదావని శిఞ్జోతాని ॥ ౧౪.౬౭॥ ౪౪౭॥

తత్తాదృశీం ప్రథయతా రుచిరాం స్వరేఖాం

వర్ణాధికేన మధుసూదనపాదరక్షే ।

పశ్యన్తి చిత్తనికషే వినివేశ్య సన్తో

మఙ్గలుస్వనేన తవ వైగమికం సువర్ణమ్ ॥ ౧౪.౬౮॥ ౪౪౮॥

ముగ్ధస్య హస్త భవతీం స్తువతో మమైతా-

న్యాకర్ణ్య నూనమయథాయథ జథల్పితాని ।

ఇత్థం వద త్వమితి శిక్షయితుం ప్రణాదాన్

మఙ్గలానుదీరయసి మాధవపాదుకే త్వమ్ ॥ ౧౪.౬౯॥ ౪౪౯॥

ఆదౌ సహస్రమితి యత్సహసా మయోక్తం

తూష్టూషతా నిరవధిం మహిమార్ణవం తే ।
 ఆప్రేడయస్యథ కిమేతదమృష్యమాణా
 మఙ్గుస్వనేన మధుజిన్మణిపాదుకే త్వమ్ ॥ ౧౪.౭౦ ॥ ౪౫౦ ॥
 పరిమితపరిబర్హం పాదుకే సఙ్కరీషా
 త్వయి వినిహితపాదే లీలయా రఙ్గనాథే ।
 నియమయతి విపఙ్గీం నిత్యమేకాన్తనేవీ
 నిశమయితుముదారాన్నారదస్తే నినాదాన్ ॥ ౧౪.౭౧ ॥ ౪౫౧ ॥
 విహరతి విశిఖాయాం రఙ్గనాథే సలీలం
 గమనవశవిలోలైర్భర్హరత్నైః క్వణన్తాః ।
 మణివలయనినాదైర్మఙ్గులైస్తే దిశన్తి
 ప్రతివచనముదారం పాదుకే పౌరనార్యః ॥ ౧౪.౭౨ ॥ ౪౫౨ ॥
 అనుకృతసవనీయస్తోత్రశస్త్రాం నినాదై-
 రనుగతనిగమాం త్వామాస్థితో రఙ్గనాథః ।
 అనితరవిబుధార్హం హవ్యమాస్వాదయిష్యన్
 విశతి చరణరక్షే యజ్జవాటం ద్వీజానామ్ ॥ ౧౪.౭౩ ॥ ౪౫౩ ॥
 చరణకమలమేతద్రఙ్గనాథస్య నిత్యం
 శరణమితి జనానాం దర్శయన్తీ యథావత్ ।
 ప్రతిపదమపి హృద్యం పాదుకే స్వాదుభావా-
 దనువదతి పరం తే నాదమామ్నాయపఙ్క్తిః ॥ ౧౪.౭౪ ॥ ౪౫౪ ॥
 రహితభుజగతల్పే త్వత్సనాథే ప్రజానాం
 ప్రతిభయశమనాయ ప్రస్థితే రఙ్గనాథే ।
 ప్రథమముదయమానః పాదుకే తూర్యఘోషా-
 త్ప్రృతిఫలతి నినాదః పాఞ్చాజన్యే త్వదీయః ॥ ౧౪.౭౫ ॥ ౪౫౫ ॥
 వకులధరతనుస్త్యం సంహితాం యామపశ్యః
 శ్రుతిపరిషది తస్యాః సౌరభం యోజయన్తి ।
 హరిచరణసరోజామోదసమ్మోదితాయాః
 ప్రతిపదరమణీయాః పాదుకే తే నినాదాః ॥ ౧౪.౭౬ ॥ ౪౫౬ ॥
 దనుతనయనిహన్తురైత్రయాత్రానుకూలే
 శరదుపగమకాలే సహ్యజామాపతన్తి ।

శ్రుతిమధురముదారం శిక్షితుం తే నినాదం

పరిహృతనిజవాసాః పాదుకే రాజహంసాః ॥ ౧౪.౭౭ ॥ ౪౫౭ ॥

విహారణసమయేషు ప్రత్యహం రఙ్గభర్తు-

శ్చరణనఖమయూఖైః సోత్తరీయా విశుద్ధైః ।

పరిణమయసి నాదం పాదుకే గర్భరత్నై-

ర్దమయితుమివ శిష్యాన్ దీర్ఘికారాజహంసాన్ ॥ ౧౪.౭౮ ॥ ౪౫౮ ॥

పరిషది విరతాయాం పాదుకే రఙ్గభర్తుః

పరిజనమపవార్య ప్రస్థితస్యావరోధాన్ ।

మణినికరసముద్యన్మజ్జునాదాపదేశా-

దఖిలపసి యథార్హం నూనమాలోకశబ్దమ్ ॥ ౧౪.౭౯ ॥ ౪౫౯ ॥

గురుజననియతం తద్గోపికానాం సహస్రం

దినకరతనయాయాః సైకతే దివ్యగోపః ।

వశమనయదయత్నాద్వంశనాదానుయాతై-

స్తవ ఖలు పదరక్షే తాదృశైర్మజ్జునాదైః ॥ ౧౪.౮౦ ॥ ౪౬౦ ॥

నిజపదవినివేశాన్నిర్విశేషప్రచారాన్

పరిణమయతి భక్తాన్ రఙ్గనాథో యథా మామ్ ।

ఇతి విహారణకాలే మజ్జుశిష్టావిశేషై-

ర్హితముపదిశసీవ ప్రాణినాం పాదుకే త్వమ్ ॥ ౧౪.౮౧ ॥ ౪౬౧ ॥

అయమయమితి త్తైస్తైః కల్పితానధ్వభేదాన్

ప్రతిపదమవలోక్య ప్రాణినాం వ్యాకులానామ్ ।

చటులమణికలాపైః శౌరిపాదావని త్వం

ముఖరయసి విహారైర్ముక్తిఘణ్ణాపథాగ్ర్యమ్ ॥ ౧౪.౮౨ ॥ ౪౬౨ ॥

పదకమలముదారం దర్శయన్తీ మురారేః

కలమధురనినాదా గర్భరత్నైర్విలోతైః ।

విషమవిషయతృష్ణావ్యాకులాని ప్రజానా-

మభిముఖయసి నూనం పాదుకే మానసాని ॥ ౧౪.౮౩ ॥ ౪౬౩ ॥

మధురిపుపదరక్షే మన్దబుద్ధౌ మయి త్వా-

మనవధిమహిమానం త్వత్ప్రసాదాత్ స్తువానే ।

మణినికరసముత్తైర్మజ్జునాదైః కవీనా-

ముపరమయసి తాంస్తాన్నూనముత్సేకవాదాన్ || ౧౪.౮౪|| ౪౬౪||

శరణముపగతే త్వాం శారీణః పాదరక్షే

సకృదితి విధిసిద్ధం త్యక్తుకామే విమోహాత్ |

ప్రచలితమణిజాలవ్యఙ్గితైః శిఙ్గితైః స్వై-

రలమలమితి నూనం వారయస్యాదరేణ || ౧౪.౮౫|| ౪౬౫||

వికలకరణవృత్తౌ విహ్వలాఙ్గే విలక్షం

విలపతి మయి మోహోద్భిభ్రతీ శౌరిపాదమ్ |

పరిసరమధిగన్తుం పశ్య పాదావని త్వం

ప్రతిభయమఖిలం మే భర్త్యయస్తీ నినాదైః || ౧౪.౮౬|| ౪౬౬||

కరణవిగమకాలే కాలహుఙ్కారశక్తీ

ద్రుతపదముపగచ్ఛన్ దత్తహస్తః ప్రియాభ్యామ్ |

పరిణమయతు కర్ణే రఙ్గాధః స్వయం నః

ప్రణవమివ భవత్యాః పాదుకే మఙ్గులనాదమ్ || ౧౪.౮౭|| ౪౬౭||

కమలవనసఖీం తాం కౌముదీముద్వహన్తం

సవిధముపనయస్తీ తాదృశం రఙ్గవన్ద్రమ్ |

ప్రలయదినసముత్థాన్నాద్పాదుకే మామకీనాన్

ప్రశమయ పరితాపాన్ శీతలైః శిఙ్గితైః స్వైః || ౧౪.౮౮|| ౪౬౮||

ప్రశమయతు భయం నః పశ్చిమశ్వాసకాలే

రహసి విహరణం తే రఙ్గాధేన సార్ధమ్ |

నియతమనువిధత్తే పాదుకే యన్నినాదో

నిఖిలభువనరక్కాఘోషణాఘోషలీలామ్ || ౧౪.౮౯|| ౪౬౯||

త్రికవినిహితహస్తం చిన్తయిత్వా కృతాన్తం

గతవతి హృది మోహం గచ్ఛతా జీవితేన |

పరికలయతు బోధం పాదుకే శిఙ్గితం తే

త్వరయితుమివ సజ్జం త్వద్విధేయం ముకున్దమ్ || ౧౪.౯౦|| ౪౭౦||

ఉపఘ్నం సంవిత్రేరుపనిషదుపోద్ధాతవచనం

తవ శ్రావం శ్రావం శ్రుతిసుభగమన్తర్మణిరవమ్ |

విజృమ్భన్తే నూనం మధుమథనపాదావని మమ

ద్రవీభూతద్రాక్షామధురిమధురీణాః ఫణితయః || ౧౪.౯౧|| ౪౭౧||

విలాసైః క్రీణన్తో నిఖిలజనచేతాంసి వివిధా

విహారాస్తే రఙ్గక్షితిరమణపాదావని ముహుః ।

విగాహంతామస్తర్మమ విలుతదస్తర్మణిశిలా-

ఖలాత్కారవ్యాజక్షరదమృతధారాధమనయః ॥ ౧౪.౯౨॥ ౪౭౨॥

శ్రుశ్రేణీస్థేయశ్రుతిసుభగశిష్ణాముఖరితాం

భజేమ త్వాం పద్మారమణచరణత్రాయణి పరమ్ ।

న ముద్్రానిద్రాణద్రవిణకణవిశ్రాణనదశా-

విశాలాహఙ్కారం కమపి ఘనహుఙ్కారపరుషమ్ ॥ ౧౪.౯౩॥ ౪౭౩॥

తవైతచీఛ్చిరఙ్గక్షితిపతిపదత్రాయణి నృణాం

భవత్యాగశ్చింతారణరణకభక్తాయ రణితమ్ ।

శరీరే స్వం భావం ప్రథయతి యదాకర్ణనవశా-

న్న నః కర్ణే భావీ యమమహిషఘ్నాఘ్నఘ్నః ॥ ౧౪.౯౪॥ ౪౭౪॥

పరిత్రస్తాః పుణ్యద్రవపతనవేగాత్ప్రథమతః

క్షరద్భిః శ్రీరఙ్గక్షితిరమణపాదావని తదా ।

విదామాసుర్దేవా బలిమథనసంరమ్భమనఘైః

ప్రణాదైస్తే నద్యః పదకమలవిక్రాంతిపిశునైః ॥ ౧౪.౯౫॥ ౪౭౫॥

స్వేషు స్వేషు పదేషు కిం నియమయస్యష్టా దిశామీశ్వరాన్

స్త్రైరాలాపకథాః ప్రవర్తయసి కిం త్రయ్యా సహాసినయా ।

రఙ్గేశస్య సమస్తలోకమహితం ప్రాప్తా పదామ్భారుహం

మా భైషీరితి మాముదీరయసి వా మణ్ణుస్వనైః పాదుకే ॥ ౧౪.౯౬॥ ౪౭౬॥

రఙ్గే దేవి రథాఙ్గపాణివరణస్వచ్ఛన్దలీలాసఖి

స్తోకస్పన్దితరమ్యవిభ్రమగతిప్రస్తావకం తావకమ్ ।

కాలోపాగతకాలకిఙ్కరచమూహుఙ్కారపారమ్పరీ-

దుర్వారప్రతివావదూకమనఘం శ్రోష్యామి శిష్ణారవమ్ ॥ ౧౪.౯౭॥ ౪౭౭॥

త్వచ్ఛిష్ణారవశర్కరారసనదాస్వాదాత్ సతామున్మదా

మాతర్మాథవపాదుకే బహువిదాం ప్రాయః శ్రుతిర్ముహ్యతి ।

సారాసారసకృద్విమర్శనపరిష్టానాక్షరగ్రన్థిభి-

ర్గన్తైస్తామిహ వర్ణయామ్యహమతస్త్రాసత్రపావర్ణితః ॥ ౧౪.౯౮॥ ౪౭౮॥

తవామ్బు కిల ఖేలతాం గతివశేన గర్భాశ్మనాం

రమారమణపాదుకే కిమపి మఙ్గలభిః శిఙ్గితైః ।
 పదస్తుతివిధాయభిస్త్యదనుభావసిద్ధాన్తిభిః
 నయూఢ్యకలహాయితం శ్రుతిశతం సమాపద్యతే ॥ ౧౪.౯౯॥ ౪౭౯॥

షిపతి మణిపాదరక్షే నాదైర్నూనం సమాశ్రితత్రాణే ।
 రఙ్గేశ్వరస్య భవతీ రజ్జాపేక్షాప్రతీక్షణవిలమృమ్ ॥ ౧౪.౧౦౦॥ ౪౮౦॥

ఇతి కవితార్కికసింహస్య సర్వతన్త్రస్యతన్త్రస్య శ్రీమద్యేఙ్కటనాథస్య
 శ్రీమద్యేదానాచార్యస్య కృతిషు శ్రీరఙ్గనాథపాదుకాసహస్రే
 నాదపద్ధతిశ్చతుర్దశీ ॥

౧౫. రత్నసామాన్యపద్ధతిః (౫౦)

ఉదర్పిషస్తే రఙ్గేన్ద్రపాదావని బహిర్మణీన్ ।
 అన్తర్మణిరవం శ్రుత్వా మన్యే రోమాఞ్చితాకృతీన్ ॥ ౧౫.౧॥ ౪౮౧॥

విధేహి శౌరేర్మణిపాదుకే త్వం
 విపద్యమానే మయి రశ్మిజాలైః ।
 ఆసీదతామన్తకకిఙ్కరాణాం
 విశ్రాసనాన్ వేత్రలతావిశేషాన్ ॥ ౧౫.౨॥ ౪౮౨॥

ముకున్దపాదావని మధ్యనాడ్యా
 మూర్ధన్యయా నిషృతతో ముముక్షోః ।
 ఆబ్రహ్మలోకాదవలమృనార్థం
 రత్నాని తే రశ్మిగణం సృజన్తి ॥ ౧౫.౩॥ ౪౮౩॥

అసూర్యభేద్యాం రజనీం ప్రజానామ్
 ఆలోకమాత్రేణ నివారయన్తి ।
 అమోఘవృత్తిర్మణిపాదరక్షే
 మురద్విషో మూర్తిమతీ దయా త్వమ్ ॥ ౧౫.౪॥ ౪౮౪॥

రఙ్గేశపాదావని తావకానాం
 రత్నోపలానాం ద్యుతయః స్ఫురన్తి ।
 శ్రేయఃఫలానాం శ్రుతివల్లరీణామ్
 ఉపఘ్నుశాఖా ఇవ నిర్వ్యపాయాః ॥ ౧౫.౫॥ ౪౮౫॥

కస్యాపి పుంసః కనకాపగాయాః

పుణ్యే సలీలం పులినే శయాలోః |
 సమీపవృత్తిర్మణిపాదుకే త్వం
 సంవాహయన్తివ పదం కరైః స్వైః || ౧౫.౬ || ౪౮౬ ||
 దిదృక్షమాణస్య పరం నిధానం
 స్నేహాన్వితే యోగదశావిశేషే |
 సంవిత్ప్రదీపం మణిపాదరక్షే
 సన్ధుక్షయన్తివ మరీచయస్తే || ౧౫.౭ || ౪౮౭ ||
 సమాధిభాజాం తనుతే త్వదీయా
 రక్షేశపాదావని రత్నపఙ్క్తిః |
 స్థానం ప్రయాతుం తమసః పరం త-
 త్ప్రదీపకృత్యం ప్రభయా మహత్యా || ౧౫.౮ || ౪౮౮ ||
 బధ్నాసి రక్షేశ్వరపాదరక్షే
 మన్యే యథార్థం మణిరశ్మిజాలైః |
 సేవానతానాం త్రిదశేశ్వరాణాం
 శేషాపఠీం శేఖరసన్నికృష్టామ్ || ౧౫.౯ || ౪౮౯ ||
 భజన్తి రక్షేశ్వరపాదరక్షే
 ప్రకల్పయన్తో వివిధాన్పుమర్థాన్ |
 ఉదర్శిషశ్చిన్తయతాం జనానాం
 చిన్తామణిత్యం మణయస్త్యదీయాః || ౧౫.౧౦ || ౪౯౦ ||
 నాథస్య దత్తే నదరాజకన్యా
 పాతుం శుభాన్వాదనఖేన్దురశ్మిన్ |
 మణిప్రభాభిః ప్రతిపన్నపఞాం
 లీలాచకోరీమివ పాదుకే త్వామ్ || ౧౫.౧౧ || ౪౯౧ ||
 జనస్య రక్షేశ్వరపాదుకే త్వం
 జాతానుకంపా జనయస్యయత్పాత్ |
 ఆకృష్య దూరాన్మణిరశ్మిజాలై-
 రనన్యలక్షాణి విలోచనాని || ౧౫.౧౨ || ౪౯౨ ||
 రక్షేశపాదావని తావకీనైః
 స్పృష్టాః కదాచిన్మణిరశ్మిపాతైః |
 కాలస్య ఘోరం న భజన్తి భూయః

కారాగృహోన్వేషు కశాభిఘాతమ్ || ౧౫.౧౩|| ౪౯౩||

రత్నాని రఙ్గేశ్వరపాదరక్షే

త్వదాశ్రితాన్యప్రతిఘ్నైర్మయాఖైః |

ఆసేదుషీణాం శ్రుతిసునరీణాం

వితన్వతే వర్ణనిచోలలక్ష్మీమ్ || ౧౫.౧౪|| ౪౯౪||

నిద్రారసప్రణయినో మణిపాదరక్షే

రఙ్గేశ్వరస్య సవిధం ప్రతిపద్యమానా |

శయాస్ఫణీన్ద్రమభితో భవతి విధత్యే

రత్నాంశుభిర్వవనికామివ దర్శనీయామ్ || ౧౫.౧౫|| ౪౯౫||

సద్యస్త్యదుద్గ్రహదశానమితాకృతీనాం

స్రస్తాంశుకం నిజరుచా మణిపాదుకే త్వమ్ |

పద్మాసహాయపరివారవిలాసినీనాం

పట్టాంశుకైరివ పయోధరమావృణోషి || ౧౫.౧౬|| ౪౯౬||

దేవస్య రఙ్గవసతేః పురతః ప్రవృత్తై-

రుద్ధూతవిశ్వతిమిరాం మణిరశ్మిజాలైః |

మన్యే మదీయహృదయాయతనప్రవేశ-

మాఙ్గల్యదీపకణికాం మణిపాదుకే త్వామ్ || ౧౫.౧౭|| ౪౯౭||

ఆకీర్ణరత్ననికరాం మణిపాదుకే త్వాం

రఙ్గేశ్వరస్య లలితాం విపణిం ప్రతీమః |

యత్సంశ్రయేణ భవతి స్థిరభక్తిమూల్యం

త్రైవల్యమత్ర జగతాం క్రయవిక్రయార్హమ్ || ౧౫.౧౮|| ౪౯౮||

వ్యఙ్క్తం క్షమం భగవతో జగదీశ్వరత్వం

వజ్రాఙ్కుశధ్వజసరోరుహచక్రచిహ్నమ్ |

ఆశ్చిష్య నిర్భరరుచిం మణిపాదుకే త్వా-

మాసీదనాభరణసుందరమఙ్ఘ్రిపద్మమ్ || ౧౫.౧౯|| ౪౯౯||

రత్నప్రభాపటలచక్రమనోహరా త్వం

పద్మారుణం పదమిదం త్వయి రఙ్గభర్తుః |

మన్యే తదేతదుభయం మణిపాదరక్షే

చక్రాబ్జమణ్డలమకీఞ్చనరక్షణార్థమ్ || ౧౫.౨౦|| ౫౦౦||

త్రాసాత్స్వయం ప్రణమతాం దనుజేశ్వరాణాం

సక్ష్యేఽవలూనశిరసామపి మౌలిరత్నైః ।

ఆయోజయత్యనుకలం మణిపాదుకే త్వాం

స్నేరన్ధికేవ మురవైరికృపాణధారా ॥ ౧౫.౨౧॥ ౫౦౧॥

ఆస్కన్దనాని విబుధేన్ద్రశిఖామణీనాం

త్వామాశ్రితాన్యసురసూదనపాదరక్షే ।

రత్నాని తే స్తుతిసువర్ణపరీక్షణార్థే

నూనం భజన్తి నికషోపలతాం కవీనామ్ ॥ ౧౫.౨౨॥ ౫౦౨॥

పాదావని ప్రణయినాం ప్రతిపాదితార్థాం

క్రీడాసరోజమివ శౌరిపదం వహన్తిమ్ ।

ప్రత్యుప్తరత్ననికరప్రతిపన్నశోభాం

పశ్యామి రోహణగిరేరధిదేవతాం త్వామ్ ॥ ౧౫.౨౩॥ ౫౦౩॥

యామేవ రత్నకిరణైర్మణిపాదాక్షే

క్రీడాసరోజమివ శౌరిపదం భజన్తిమ్ । var వహన్తిమ్

ప్రత్యుప్తరత్ననికరప్రతిపన్నశోభాం

పశ్యామి రోహణగిరేరధిదేవతాం త్వామ్ ॥ ౧౫.౨౪॥ ౫౦౪॥

రత్నాఙ్కరైరవిరలా మణిపాదరక్షే

పాకోన్ముఖైః పరిగతా పురుషార్థసస్యైః ।

దేవేన రఙ్గపతినా జగతాం విభూత్యై

కేదారికేవ కృపయా పరికల్పితా త్వమ్ ॥ ౧౫.౨౫॥ ౫౦౫॥

నిర్ధాతమోహతిమిరాస్తవ రత్నదీపై-

ర్నిర్విశ్వమానవిభవం నదరాజపుత్ర్యా ।

ప్రత్యక్షయన్తి నిగమాన్తనిగూఢమర్థం

పాదావని త్వయి నివేశితభావబద్ధాః ॥ ౧౫.౨౬॥ ౫౦౬॥

రత్నోపలప్రకరసమ్భవ ఏష దూరా-

ద్రఙ్గాధిరాజచరణావని తావకీనః ।

ఆర్ధ్రాపరాధపరిశిన్నధియాం ప్రజానా-

మాశ్వాసనార్థ ఇవ భాతి కరప్రసారః ॥ ౧౫.౨౭॥ ౫౦౭॥

వ్యాముహ్యతో విషయబాలమృగాన్మదీయాన్

సంసారఘర్మజనితాసు మరీచికాసు ।

పాదావని ప్రగుణరత్నమరీచిజాలై-

రాకృష్య విశ్రమయ కేశవకాన్తిసిన్ధౌ ॥ ౧౫.౨౮॥ ౫౦౮॥

అన్తర్నిధాయ మునిభిః పరిరక్షమాణామ్-

ఆత్మీయరశ్మిగుణితాం మణిపాదరక్షే ।

రఙ్గేశపాదకమలప్రతిపన్నముద్రాం

సీవీమవైమి భవతీం నిగమాన్తవాచామ్ ॥ ౧౫.౨౯॥ ౫౦౯॥

రామస్య రఙ్గవసతేశ్చరణానుషఙ్గా-

త్కాష్టాం గతాం పరమపావనతాం దధానా । var భువనపావనతామ్

పాదావని ప్రచురరత్నశిలానిబద్ధా

సంసారసన్తరణసేతురసి ప్రజానామ్ ॥ ౧౫.౩౦॥ ౫౧౦॥

దివిషన్మకుటేషు సఙ్ఖారన్త్యాః ప్రచురస్తే మణిపాదుకే ప్రకాశః ।

దివి రఙ్గవతేర్మహోత్సవార్ధం వితతా వన్దనమాలికేవ భాతి ॥ ౧౫.౩౧॥ ౫౧౧॥

ప్రభవన్తి దవీయసాం స్వభావా-

త్తవ రత్నాని ముకున్దపాదరక్షే ।

అయసామివ హస్త లోహకాన్తాః

కఠినానాం మనసాం వికర్షణాయ ॥ ౧౫.౩౨॥ ౫౧౨॥

పరిపశ్యతి దేవి రఙ్గనాథే రహసి త్వం సవిధే నివిశ్య లక్ష్మ్యాః ।

పరిపుష్యసి రత్నధామభిః స్వైరనసూయేవ మనోజ్ఞమగ్గరాగమ్ ॥ ౧౫.౩౩॥ ౫౧౩॥

తవ రత్నకర్పార్యతం నవీనం పరిగృహ్య స్థిరమంశుకం మనోజ్ఞమ్ ।

జరదంశుకత్సుఖేన దేహం కృతినః కేశవపాదుకే త్యజన్తి ॥ ౧౫.౩౪॥ ౫౧౪॥

అభితో మణిపాదుకే నిబద్ధైః

కృతసంస్కారవిశేషమాత్మరత్నైః ।

కురుతే భవతీ పదం మురారేః

కఠినేఽస్మిన్ హృది మే నివేశయోగ్యమ్ ॥ ౧౫.౩౫॥ ౫౧౫॥

నిజరత్నకరాఙ్ఘ్రిలైర్మదీయానపరాధానవధూయ దత్తసామ్యా ।

రమయా సహితస్య రఙ్గభర్తుః పదయోరర్పయ పాదుకే స్వయం మామ్ ॥ ౧౫.౩౬॥

౫౧౬॥

రశ్మిజాలపరివేషబన్ధురా రఙ్గభూమిపతిరత్నపాదుకే ।

విశ్వలోచనవిహజ్జహోరిణీ వాగురేవ వితతా విరాజసే || ౧౫.౩౭|| ౫౧౭||

మానసామ్బుజవికాసహేతుభిః సేవితా మణిగణైః ప్రభాకరైః |

పాదుకే వహసి సద్భిరాశ్రితాం దేవి విష్ణుపదసమ్పదం నవామ్ || ౧౫.౩౮|| ౫౧౮||

అధిశయితఫణిశ్వరస్య శౌరేః

స్వయమధిరూఢపదోపధానపార్శ్వా |

మణివలయజుషా కరేణ మన్దం

స్పృశసి పదావని పాదయోర్యుగం తత్ || ౧౫.౩౯|| ౫౧౯||

భవత్యన్తే త్వాం ప్రణతస్య జన్తో-

స్తదోకోఽగ్రజ్వలనం త్వత్ప్రకాశైః |

యతో నాడ్యా మధ్యమయా వినిర్యన్

గతిం వినేత్ కేశవపాదరక్షే || ౧౫.౪౦|| ౫౨౦||

అశిథిలపరిణధా రశ్మిజాలైర్మణీనాం

దురధిగమతమం నః పారమారోపయన్తీ |

కమలనయనమాద్యం కర్ణధారం దధానా

భవసి భవపయోధేః పాదుకే పోతపాత్రీ || ౧౫.౪౧|| ౫౨౧||

మణిగణకిరణైస్తే కల్పితే గుల్మభేదే

మృగయురివ కురజ్జీం త్వాం పురస్కృత్య భవ్యామ్ |

హరతి చరణరక్షే భక్తిపాశావరుద్ధం

హృదయహరిణయూథం ప్రాణీనాం రఙ్గనాథః || ౧౫.౪౨|| ౫౨౨||

పరిచితపదమూలా పాదుకే రఙ్గిణస్త్యం

ప్రభవతి భుజమధ్యే కౌస్తుభోఽయం తథాఽపి |

భవతి భృశమధస్తాత్ తేజసా భవ్యభూమ్నా

శలభితదురితానాం తావకానాం మణీనామ్ || ౧౫.౪౩|| ౫౨౩||

కల్పశ్రేణీదినపరిణతౌ జన్తుజాలే ప్రసుప్తే

విష్యగ్వాప్యప్తే జగతి తమసా పాదుకే తాదృశేన |

స్త్యానాలోకైస్తవ మణిగణైర్వాసగేహప్రదీపాః

సమ్పద్యన్తే సహ కమలయా జాగరూకస్య యూనః || ౧౫.౪౪|| ౫౨౪||

శ్రీరఙ్గేన్దోశ్చరణకమలద్వన్ద్యసేవావలేపా-

దారూఢాయాం త్వయి మఖభుజామానతాన్ మౌలిభాగాన్ |

తేషాం మాడామణిభిరనమైస్తావకానాం మణీనాం

కేశాకేశి ప్రభవతి మిథస్త్రాసలేశోజ్జితానామ్ || ౧౫.౪౫ || ౫౨౫ ||

త్వద్రతోపలరశ్మిపజ్జారతనుత్రాణం స్థిరం బిభ్రతో

మాతర్మాధవపాదుకే న తు పునర్వస్తైః స్పృశన్వ్యాకులైః |

దూరోత్సిక్తదురాధ్యజిహ్వాగబిలదాఃపాలకోపానల-

జ్వాలామిత్రకరోరవేత్రలతికాదత్తార్ధచన్ద్రం వపుః || ౧౫.౪౬ || ౫౨౬ ||

సంవర్తోదితసూర్యకోటిసదృశీం రజ్జేశపాదావని

ప్రస్తాషి ప్రతియత్నరత్ననికరజ్యోతిశ్శటాముదృటామ్ |

తన్మన్యే త్వదనన్యసూరిపరిషన్మధ్యే నివేశాయ న-

స్తాదృగ్వాసరసేఽపి భేత్తుమచిరాదస్మాకమన్దన్తమః || ౧౫.౪౭ || ౫౨౭ ||

సలీలం విన్యస్య త్వయి చరణరక్షే నిజపదం

యదృచ్ఛానిష్కాన్తే విహరతి హరౌ రఙ్గరసితే |

దిశాసౌధానజ్ఞౌ జనయసి తదా నిర్భరమిల-

న్మణిచ్ఛాయామాయాఘనఘటితకేతువ్యతికరాన్ || ౧౫.౪౮ || ౫౨౮ ||

మహారౌరొశ్లిషాం మణిభిరవధూతద్యుమణిభిః

కథఞ్చిత్ క్షేత్రజైరధిగతపదామమ్బ భవతీమ్ |

ముకుందేన త్రాతుం పదకమలమూలే వినిహితాం

నిరాబాధాం మన్యే నిధిమనఘవాచాం నిరవధీమ్ || ౧౫.౪౯ || ౫౨౯ ||

తాపత్రయం నిరున్దే పచతి కషాయాన్ విశోషయతి పఙ్కమ్ |

తేజస్త్రితయమిదం తే శక్యే రఙ్గస్రృపాదుకే తేజః || ౧౫.౫౦ || ౫౩౦ ||

ఇతి కవితార్కికసింహస్య సర్వతన్తస్వతన్తస్య శ్రీమద్వేంకటనాథస్య

శ్రీమద్వేదాంతాచార్యస్య కృతిషు శ్రీరఙ్గనాథపాదుకాసహస్రే

రత్నసామాన్యపద్ధతిః పఞ్చదశీ ||

౧౬. బహురత్నపద్ధతిః (౫౦)

ముఖబాహూరుపాదేభ్యో వర్ణాన్ సృష్టవతః ప్రభోః |

ప్రపద్యే పాదుకాం రత్నైర్వ్యక్తవర్ణవస్థితిమ్ || ౧౬.౧ || ౫౩౧ ||

మణిభిః సితరక్తపీతకృష్ణైర్భవతీ కాఞ్చనపాదుకే విచిత్రా |

యుగభేదవికల్పితం మురారేర్ముగపద్ధర్మయతీవ వర్ణభేదమ్ || ౧౬.౨ || ౫౩౨ ||

నవరత్నవిచిత్రితా మురారేః పదయోస్త్యం మణిపాదుకే విభాసి |

నవఖణ్డవతీ వసున్ధరేవ ప్రణయాజ్ఞన్మపదం సమాశ్రయన్తి || ౧౬.౩ || ౫౩౩ ||

సహసా వినివేద్య సాపరాధాన్

త్వదధీనస్వపదే ముకున్దపాదే |

అరుణోపలసక్తమౌక్తికశ్రిః

స్మయమానేవ విభాసి పాదుకే త్వమ్ || ౧౬.౪ || ౫౩౪ ||

బహురత్నసముద్భవం మయాఖం తవ మన్యే మణిపాదుకే మురారేః |

చరణోపగతం మయూరపిఞ్చం మకుటారోహణసాహసం ప్రమార్జ్యమ్ || ౧౬.౫ ||

౫౩౫ ||

ప్రభయా హరిసీలమౌక్తికానాం

వికసన్త్యా దిశసీవ పాదుకే త్వమ్ |

మధుభిచ్చరణారవిన్దలఞ్ఘ్రిః

ప్రజమిన్దీవరపుణ్డరికబద్ధమ్ || ౧౬.౬ || ౫౩౬ ||

తవ మాధవపాదుకే మణీనాం ప్రభయా దేవి సితాసితారుణానామ్ |

వహతే గిరిశస్య మౌలిగఙ్గా కుముదేన్దీవరపద్మకాననాని || ౧౬.౭ || ౫౩౭ ||

పుథగ్విధానాం ద్యుతిభిర్మణీనాం త్వాం పాదుకే లోహితశ్చక్లకృష్ణామ్ |

విహారహతోరిహ రఙ్గభర్తుః పాదానుషక్తాం ప్రకృతిం ప్రతీమః || ౧౬.౮ || ౫౩౮ ||

తమాలసీలద్యుతిమిన్ద్రస్థిన్ద్రైర్ముక్తానువిధాం మణిపాదుకే త్వామ్ |

అవైమి రఙ్గేశ్వరకాన్తిస్థోర్వేలామవిశ్రాన్తగతాగత్వార్హామ్ || ౧౬.౯ || ౫౩౯ ||

అవైమి రఙ్గేశ్వరపాదుకాభ్యామకాలకాల్యం విభవం విధాతుమ్ |

వజ్రేన్ద్రస్థిలవ్యపదేశదృశ్యం బన్దికృతం నూనమహస్త్రియామమ్ || ౧౬.౧౦ || ౫౪౦ ||

పదస్య గోప్త్రీ భవతీ మురారేర్మణిస్పృశా మౌక్తికరత్నభాసా |

అన్తర్దృశం సాఙ్గానయా ముసీనామనక్తి కర్పూరశలాకయేవ || ౧౬.౧౧ || ౫౪౧ ||

ముక్తామయాఖప్రకరైః సుభద్రా కృష్ణా మహేన్ద్రోపలరశ్మిజాలైః |

మాన్యా మురారేర్మణిపాదుకే త్వం విహారయుక్తా విజయం వృణోషి || ౧౬.౧౨ ||

౫౪౨ ||

విచిత్రవర్ణాం మణిపాదుకే త్వాం

ఛన్దోమయీం సామనిబద్ధగీతిమ్ |

ముసీన్ద్రజుష్టాం ద్విపదాం మురారేః

ప్రత్యాయికాం కాఞ్చిదృచం ప్రతీమః || ౧౬.౧౩ || ౫౪౩ ||

ప్రసేదుషీ గోత్రభిదః ప్రణామైః పుష్టాసి రణ్ణేశ్వరపాదుకే త్వమ్ |

మణిప్రభాసంవలనాపదేశాత్ప్రాయస్తదర్హాణి శరాసనాని || ౧౬.౧౪ || ౫౪౪ ||

శోణాశ్మనాం తవ హరిన్మణిరశ్మిభిన్నం

బాలాతపం బలివిమర్దనపాదరక్షే |

శ్యామీకృతం శుకశకున్తగణప్రవేశా-

చ్ఛక్ష్కే సతాం కిమపి శాలివనం విపక్యమ్ || ౧౬.౧౫ || ౫౪౫ ||

సమ్భిద్యమానమణివిద్రుమమౌక్తికశ్రీః |

సైరన్ధికేవ భవతీ మణిపాదరక్షే |

ప్రస్తౌతి రఙ్గన్యపతేశ్వరణారవిన్దే

కస్తూరికాఘ్రుసృణవన్దనపఙ్కచర్చామ్ || ౧౬.౧౬ || ౫౪౬ ||

ఆతన్వతీమసురమర్దనపాదరక్షే

శుద్ధాన్తపక్ష్యలదృశాం మదనేన్ద్రజాలమ్ |

వైహారికీం వివిధరత్నమయూఖలఙ్కా-

న్మన్యే సముద్వహసి మోహనపిఞ్చికాం త్వమ్ || ౧౬.౧౭ || ౫౪౭ ||

రత్నైర్వ్యవస్థితసితాసితశోణవర్ణై-

రాలోకవద్భిరజహచ్ఛుతిసన్నికర్షైః |

ద్రష్టుం ముకున్తచరణావనిమేషదృశ్యై

సన్దృశ్యనే జనని సమ్భృతనేత్రపఙ్క్తిః || ౧౬.౧౮ || ౫౪౮ ||

గారుత్మతాన్తరితమౌక్తికపఙ్క్తిలఙ్కా-

ద్ధూర్వామధూకరచితం దురితోపశాన్త్యై |

మాతః స్వయం వహసి ముగ్ధధియాం ప్రజానాం

మఙ్గల్యమాల్యమివ మాధవపాదుకే త్వమ్ || ౧౬.౧౯ || ౫౪౯ ||

రఙ్గాధిరాజపదరక్షిణి రాజతే తే

వఙ్గోపసఙ్కటితమౌక్తికవిద్రుమశ్రీః |

సక్తా చిరం మనసి సంయమినాం నివాసా-

త్సూర్యేన్ద్రవహ్నిమయమణ్డలవాసనేవ || ౧౬.౨౦ || ౫౫౦ ||

ఆసక్తవాసవశిలాశకలాస్త్యదీయాః

పద్మాసహాయపదరక్షిణీ పద్మరాగాః ।

ప్రత్యక్షయన్తి కమపి భ్రమరాభిలీనం

పాదారవిష్టకమరస్థరసప్రవాహమ్ ॥ ౧౬.౨౧॥ ౫౫౧॥

అస్తఃపురాణీ సమయేష్యభిగన్తుమేకా

రక్షేశితుర్రపయసీవ పదావని త్వమ్ ।

ముక్తాంశుజాలమిలనాద్రుచిరైః ప్రవాలై-

ర్పిమాభధరం స్మితవిశేషయుతం ప్రియాణామ్ ॥ ౧౬.౨౨॥ ౫౫౨॥

రక్షేశ్వరస్య మృగయోశ్చరణావసక్తాం

రక్షఃకపిన్ద్రమకుటేషు నివేశయోగ్యామ్ ।

మన్యే పదావని నిబద్ధవిచిత్రత్నాం

మాయామృగస్య రచితామివ చర్మణా త్వామ్ ॥ ౧౬.౨౩॥ ౫౫౩॥

బధ్నాసి రఙ్గపతివిభ్రమపాదుకే త్వం

మాయాకిరాతమకుటే నవబద్ధమాలామ్ ।

ఆకృష్టవాసవధనుశ్చకలైర్మణీనా-

మన్యోన్యసంజటితకర్పూరితైర్మయాఖైః ॥ ౧౬.౨౪॥ ౫౫౪॥

అన్యోన్యబన్ధురహరిన్మణిపద్మరాగా

రక్షేశ్వరస్య చరణావని రాజనే త్వమ్ ।

ఆత్మోపమానవిభవాచ్చరితార్థయన్తి

శైలాత్మజాగిరిశయోరివ మూర్తిమేకామ్ ॥ ౧౬.౨౫॥ ౫౫౫॥

తాపత్రయప్రశమనాయ సమాశ్రితానాం

సన్దర్శితారుణసితాసితరత్నపక్షిః ।

పుష్టాసి రఙ్గన్తృపతేర్మణిపాదుకే త్వం

ప్రాయః సరోజకుముదోత్పలకాననాని ॥ ౧౬.౨౬॥ ౫౫౬॥

దేహద్యుతిం ప్రకటయన్తి మహేన్ద్రసీలాః

శౌరేః పదామ్బుజరుచిం తవ పద్మరాగాః ।

అన్యోన్యలబ్ధపరభాగతయా త్వమీషా-

మాభాతి కాన్తిరపరా మణిపాదరక్షే ॥ ౧౬.౨౭॥ ౫౫౭॥

ఆకీర్ణమౌక్తహరిన్మణిపద్మరాగా-

మమ్పొజ్జలోచనపదావని భావయే త్వామ్ ।
 తత్పాదవిశ్రమజుషాం శ్రుతిసున్దరీణాం
 వర్ణోపధానమివ మాలినివేశయోగ్యమ్ ॥ ౧౬.౨౮ ॥ ౫౫౮ ॥
 ఆసన్నవాసవశిలాశకలాస్త్యదీయాః
 పద్మేక్షణస్య పదరక్షిణి పద్మరాగాః ।
 సమ్భావయన్తి సమయే క్వచిదుష్టభానోః
 సద్యఃప్రసూతయమునాసుభగామాస్థామ్ ॥ ౧౬.౨౯ ॥ ౫౫౯ ॥
 ముక్తేన్ద్రనీలమణిభిర్విహితే భవత్యాః
 పక్షీ దృఢే పరమపూరుషపాదరక్షే ।
 మన్యే సమాశ్రితజనస్య తవానుభావా-
 దున్మోచితే సుకృతదుష్కృతశ్శుభలే ద్వే ॥ ౧౬.౩౦ ॥ ౫౬౦ ॥
 ఉద్గీర్ణగాఢతమసో హరినీలభక్తా-
 స్తారావిశేషరుచిరాణి చ మౌక్తికాని ।
 త్వత్సంజమాత్సరసిజేక్షణపాదరక్షే
 సంయోజయన్తి నిశయా భవమాలిచన్ద్రమ్ ॥ ౧౬.౩౧ ॥ ౫౬౧ ॥
 విష్ణోః పదేన ఘటితా మణిపాదుకే త్వం
 వ్యక్తేన్ద్రనీలరుచిరుజ్జ్వలమౌక్తికశ్రీః ।
 కాలేషు దీవ్యసి మరుద్భిరుదీర్యమాణా
 కాదమ్పినీవ పరితః స్ఫుటవారిభిన్దుః ॥ ౧౬.౩౨ ॥ ౫౬౨ ॥
 భాసా స్వయం భగవతో మణిపాదరక్షే
 ముక్తాన్వితా మరతకోపలపద్ధతిస్తే ।
 నిత్యావగాహనసహం సకలస్య జన్తో-
 ర్గణాన్వితం జనయతీవ సముద్రమన్యమ్ ॥ ౧౬.౩౩ ॥ ౫౬౩ ॥
 సూర్యాత్మజా హరిశిలామణిపక్షీలజ్ఞా-
 త్వాం నిత్యమాశ్రితవతి మణిపాదరక్షే ।
 ఆదౌ జనార్దనపదే కృణమాత్రలగ్నా-
 మాసన్నమౌక్తికరుచా హసతీవ గణ్గామ్ ॥ ౧౬.౩౪ ॥ ౫౬౪ ॥
 పర్యన్తసజ్జటితభాసురపద్మరాగాః
 పద్మోదరభ్రమకాన్తిముశస్త్యదీయాః ।

త్వత్సంశ్రయేణ చరణావని శక్రసీలాః

పీతామ్బరేణ పురుషేణ తులాం లభన్తే || ౧౬.౩౫ || ౫౬౫ ||

శక్యే పదావని సదా పరిచిన్వతీ త్వం

రఙ్గేశితశ్చరణపఙ్కజసౌకుమార్యమ్ |

అగ్రే మహోభిరరుణోపలమౌక్తికానాం

ప్రాజ్ఞ్యాం వినిక్షిపసి పల్లవపుష్పపఙ్క్తిమ్ || ౧౬.౩౬ || ౫౬౬ ||

నిర్గచ్ఛతా చరణరక్షిణీ నీయమానా

రఙ్గేశ్వరేణ భవతీ రణదీక్షితేన |

సూతే సురారిసుభటీనయనామ్బుజానాం

జ్యోత్స్నం నిశామివ సితాసితరత్నభాసా || ౧౬.౩౭ || ౫౬౭ ||

మరకతహరితాఙ్గీ మేదురా పద్మరాగై-

రభినవజలబింబిన్దువ్యక్తముక్తాఫలశ్రీః |

కలయసి పదరక్షే కృష్ణమేఘప్రచారాత్-

కనకసరిదనూపే శాద్వలం సేన్ద్రగోపమ్ || ౧౬.౩౮ || ౫౬౮ ||

విరచితసురసిన్ధోవిష్ణుపాదరవిన్దా-

త్సమధికమనుభావం పాదుకే దర్శయన్తి |

వలభిదుపలముక్తాపద్మరాగప్రకాశైః

పరిణమయసి నూనం ప్రాప్తశోణం ప్రయాగమ్ || ౧౬.౩౯ || ౫౬౯ ||

వివిధమణిమయాఞ్చైర్వ్యక్తపఞ్చాం విచిత్రై-

ర్జలనిధిదుహితుస్తాన్వం వేద్మీ లీలాచకోరీమ్ |

అనిశమవికలానాం పాదుకే రఙ్గభర్తు-

శ్చరణనఖమణీనాం చన్ద్రికామాపిబన్తిమ్ || ౧౬.౪౦ || ౫౭౦ ||

చరణకమలసేవాసఙ్గీనాం రఙ్గభర్తు-

ర్వినయగరిమభాజాం వర్జితైరాతపత్రైః |

పునరపి పదరక్షే పుష్యసి త్వం సురాణాం

బహువిధమణికాన్త్యా బర్హిషిఞ్చాతపత్రమ్ || ౧౬.౪౧ || ౫౭౧ ||

మరకతరుచిపత్రా మౌక్తికస్మేరపుష్పా

స్ఫుటకీసలయశోభాభాసురైః పద్మరాగైః |

ఫలమఖిలముదారా రఙ్గనాథస్య పాదే

కలయతి భవతీ నః కల్పవల్లివ కాచిత్ || ౧౬.౪౨ || ౫౭౨||

బహుమణిరుచిరాజ్ఞీం రఙ్గనాథస్య పాదా-

న్నిజశిరసి గిరీశో నిక్షిపన్నాదుకే త్వామ్ ।

స్మృతతి లలితమన్తర్దాలనీయం భవాన్యా-

స్త్రలఘునకలాపం శఙ్ముఖస్యోపవాహ్యామ్ || ౧౬.౪౩|| ౫౭౩||

వివిధమణిసముత్తైర్వ్యక్తమాపాదయన్తీం

దివసరజనిసన్ధ్యాయౌగపద్యే మయాఘైః ।

ఉపనిషదుపగీతాం పాదుకే రఙ్గణస్త్వా-

మఘటితఘటనార్ధాం శక్తిమాలోచయామః || ౧౬.౪౪|| ౫౭౪||

సకలమిదమవన్ద్యే శాసనే స్థాపయన్తీ

మురమథనపదస్థా మౌక్తికాదిప్రకారా ।

ప్రకటయసి విశుద్ధశ్యామరక్తాదిరూపాన్

ఫలపరిణతిభేదాన్ప్రాణీనాం పాదుకే త్వమ్ || ౧౬.౪౫|| ౫౭౫||

ప్రదిశతి ముదమఙ్ఘ్రీః పాదుకే దేహభాజాం

శతమఖమణిపఙ్క్తిః శార్ఙ్గణస్తుల్యవర్ణా ।

పరిసరనిహితైస్తే పద్మరాగప్రదీపై-

ర్ఘ్నతరపరిణధౌ కఙ్కలశ్యామికేవ || ౧౬.౪౬|| ౫౭౬||

కలయాపి హానిరహితేషు సదా

తవ మౌక్తికేషు పరితః ప్రథతే ।

ఉపరజ్యమానహరిణాఙ్కుతులా

హారిపాదుకే హరిశిలామహసా || ౧౬.౪౭|| ౫౭౭||

మరకతపత్రలా రుచిరవిద్రుమపల్లవితా

పృథుతరమౌక్తికస్త్రబకితా నిగఘైః సురభిః ।

ఉపవనదేవతేవ చరణావని రఙ్గపతే-

రభిలషతో విహారమభిగమ్య పదం స్పృశసి || ౧౬.౪౮|| ౫౭౮||

సదోత్తుఙ్గే రఙ్గక్షితిరమణపాదప్రణయిని

త్వదాలోకే తత్తన్మణికిరణసమ్భదకలుషే ।

ప్రతిస్రోతోవృత్త్వా ప్రథితరుచిభేదం న సహతే

నవామ్భుఃస్వాచ్ఛన్ద్యం నమదమరకోటీరమకరః || ౧౬.౪౯|| ౫౭౯||

జనయసి పదావని త్వం ముక్తాశోణమణిశక్రనీలరుచా |
 నఖరుచినస్తతిరుచిరాం నన్దకనిస్త్రింశసమ్పదం శౌరేః || ౧౬.౫౦ || ౫౦౦ ||
 ఇతి కవితార్కికసింహస్య సర్వతన్త్రస్వతన్త్రస్య శ్రీమద్వేంకటనాథస్య
 శ్రీమద్వేదాంతాచార్యస్య కృతిషు శ్రీరఙ్గానాథపాదుకాసహస్రే
 బహురత్నపద్ధతిఃషోడశీ ||

౧౭. పద్మరాగపద్ధతిః (30)

ప్రపద్యే రఙ్గానాథస్య పాదుకాం పద్మరాగిణీమ్ |
 పదైకనియతాం తస్య పద్మవాసామివాపరామ్ || ౧౭.౧ || ౫౦౧ ||
 అతివాడ్యనసం విచిన్త్య శౌరేః పదరక్షే పదపద్మసాకుమార్యమ్ |
 పరిపుష్కసి పద్మరాగభాసా పదవీమాహితపల్లవామివ త్వమ్ || ౧౭.౨ || ౫౦౨ ||
 పదపల్లవసగ్గభిః ప్రదీపైరధికోల్లాసిభిరమ్బు పద్మరాగైః |
 అనలే శయనం క్వచిన్మూరారేరవిసంవాదయసీవ పాదుకే త్వమ్ || ౧౭.3 || ౫౦3 ||
 వివృణోతి రఙ్గపతిరత్నపాదుకే త్వయి పద్మరాగమనిపద్ధతిః శుభా |
 నిబిడోరుసంజ్ఘటనపీడనక్షరన్మధుకైటభక్షతజపఙ్కవాసనామ్ || ౧౭.౪ || ౫౦౪ ||
 ప్రతియన్తి రఙ్గపతిపాదుకే జనా-
 స్తవ పద్మరాగమణిరశ్మిసన్తతిమ్ |
 అభిజగ్ముషాం త్వదనుభావఖణ్డితా-
 దఘసఞ్చయాద్విగలితామస్సకృతామ్ || ౧౭.౫ || ౫౦౫ ||
 పశ్యన్తి రఙ్గేశ్వరపాదుకే త్వాం పౌరాఙ్గానాః స్పర్శితరాగబన్ధామ్ |
 శ్చృఙ్గారయోనేర్ఘ్నలనస్య దీప్తైరఙ్గారజాలైరివ పద్మరాగైః || ౧౭.౬ || ౫౦౬ ||
 అవైమి దోషాపగమస్య హేతుం తమోపహం సమ్భృతపద్మరాగామ్ |
 అశేషవన్ధ్యాం మణిపాదుకే త్వాం రఙ్గేశసూర్యోదయపూర్వసన్ధ్యామ్ || ౧౭.౭ || ౫౦౭ ||
 అవాప్య పాదావని రఙ్గభర్తుఃపాదామ్బుజే పల్లవసంస్తరాభామ్ |
 త్వత్పద్మరాగద్వ్యతయో భజన్తే కాలానలత్వం కలుశామ్బుధేర్నః || ౧౭.౮ || ౫౦౮ ||
 నిసర్గసిద్ధం మణిపాదరక్షే దేవస్య రఙ్గావసథప్రియస్య |
 బాలార్కవర్ణాః పదపద్మరాగం త్వత్పద్మరాగాః పునరుక్తయన్తి || ౧౭.౯ || ౫౦౯ ||
 పదేన విశ్వం మణిపాదరక్షే పత్స్యా సమం పాలయతో మురారేః |

యశఃపయోధౌ పరికల్పయన్తి ప్రవాలశోభాం తవ పద్మరాగాః ॥ ౧౭.౧౦ ॥ ౫౯౦ ॥

అర్చిష్మతీ కాఞ్చనపాదరక్షే ప్రస్తౌతి తే పాటలరత్నపక్షిః ।

రేఖారథాఙ్గస్య మహాఃప్రపఞ్చం రఙ్గేశపాదామ్బుజమధ్యభాజః ॥ ౧౭.౧౧ ॥ ౫౯౧ ॥

త్వయైవ పాదావని శోణరత్నైర్బాలాతపం నూనముదీరయన్త్యా ।

పద్మాపతేః పాదతలప్రరూఢం రేఖామ్బుజం నిత్యమభూదనిద్రమ్ ॥ ౧౭.౧౨ ॥ ౫౯౨ ॥

నిత్యం నిజాలోకపథం గతానాం శ్రేయో దిశస్తి శ్రితపద్మరాగామ్ ।

మహీయసీం మాధవపాదరక్షే మన్యామహే మఙ్గలదేవతాం త్వామ్ ॥ ౧౭.౧౩ ॥ ౫౯౩ ॥

దేవస్య రఙ్గరసికస్య విహారహేతో-

రాత్మానమఙ్గికమలే వినివేద్య పూర్వమ్ ।

ప్రాయో నివేదయసి శోణమణిప్రకాశైః

ప్రత్యూషపద్మకలికాం పదరక్షిణీ త్వమ్ ॥ ౧౭.౧౪ ॥ ౫౯౪ ॥

ప్రత్యఙ్మయస్య హవిషః ప్రణవేన దేవి

ప్రక్షేపణాయ పరమార్థవిదాం మునీనామ్ ।

ప్రాజ్ఞ్యాం ముకున్దచరణావని పద్మరాగైః

పర్యాయపావకశిఖాం భవతీం ప్రతీమః ॥ ౧౭.౧౫ ॥ ౫౯౫ ॥

సమ్పద్యతే తవ పదావని పద్మరాగైః

ప్రస్థానమాఙ్గలికహోమహుతాశనశ్రిః ।

క్షీరాహుతిర్భవతి యత్ర వికల్పగఙ్గా

రఙ్గేశ్వరస్య రుచిరా నఖరశ్మిధారా ॥ ౧౭.౧౬ ॥ ౫౯౬ ॥

ఆముఞ్చతామరుణయావకపఙ్కలక్ష్యం

శోణాశ్మనాం తవ పదావని కాన్తియోగాత్ ।

పద్మాసహాయపదపద్మనఖాః శ్రయన్తే

సన్ధ్యానురఙ్గేశుధాకరబిమ్బశోభామ్ ॥ ౧౭.౧౭ ॥ ౫౯౭ ॥

స్థానే తవాచ్యుతపదావని పద్మరాగా-

స్తేజోమయాః ప్రశమయన్తి తమో మదీయమ్ ।

చిత్రం తదేతదిహ యజ్జనయన్తి నిత్యం

రాగాత్మకేన మహాసా రజసో నివృత్తిమ్ ॥ ౧౭.౧౮ ॥ ౫౯౮ ॥

పద్మాకరాన్తరవికాసిని రఙ్గభర్తుః

పీత్వా పదావని మధూని పదారవిన్దే ।

శోణోపలద్యుతిమయీం సుభగప్రచారాం

మన్యే బిభర్షి మహతీం మదరాగశోభామ్ || ౧౭.౧౯|| ౫౯౯||

పాదావని ప్రస్పృమరస్య కలేర్యుగస్య

ప్రాయేణ సంప్రతి నివారయితుం ప్రవేశమ్ |

శ్రీరఙ్గసీమ్ని తవ శోణమణిప్రసూతః

ప్రాకారమగ్నిమయమారభతే ప్రకాశః || ౧౭.౨౦|| ౬౦౦||

లీలాగృహాన్తరవిహారిణి రఙ్గనాథే

లాఙ్కారసైరరుణరత్నమయూఖలక్ష్యైః |

ప్రాయేణ రఙ్గాయతి పాదసరోజయుగ్మం

సైరన్వికేవ భవతీ మణిపాదరక్షే || ౧౭.౨౧|| ౬౦౧||

రఙ్గేశుతుర్విహారతో మణిపాదరక్షే

రథాన్వరే సుమనసః పరికీర్యమాణాః |

త్వత్పద్మరాగకిరణచ్చరణాద్భుజన్వే

సన్ధ్యాతపాన్తరితతారకపఙ్క్తిలక్ష్మీమ్ || ౧౭.౨౨|| ౬౦౨||

రఙ్గాధిరాజపదరక్షిణి బిభ్రతస్త్వాం

గఙ్గాతరఙ్గవిమలే గిరిశస్య మాలా |

సంవర్ధయన్తి మహసా తవ పద్మరాగాః

శైలాత్మజాచరణయావకపఙ్కలక్ష్మీమ్ || ౧౭.౨౩|| ౬౦౩||

శరణముపగతానాం శర్వరీం మోహరూపాం

శమయితుముదయస్థాన్మన్మహే బాలసూర్యాన్ |

పదసరసిజయోగార్ద్రఙ్గనాథస్య భూయః

పరిణమదరుణిమ్నః పాదుకే పద్మరాగాన్ || ౧౭.౨౪|| ౬౦౪||

హరిపదరుచిరాణాం పాదుకే తావకానా-

మరుణమణిగణానాం నూనమర్ధేన్ద్రమౌలిః |

ప్రణతిసమయలగ్నాం వాసనామేవ ధత్తే

కలమకణిశకాన్తిరపర్ధిసీభిర్ఘటాభిః || ౧౭.౨౫|| ౬౦౫||

ప్రతివిహరణమేతే పాదుకే రఙ్గభర్తుః

పదకమలసగన్ధాః పద్మరాగాస్త్యదీయాః |

తరుణతపనమైత్రిముద్వహద్భిర్మయాఖైః

స్థలకమలవిభూతిం స్థాపయన్త్యవ్యవస్థామ్ ॥ ౧౭.౨౬ ॥ ౬౦౬ ॥

అయమనితరభోగాన్ రజ్జుయన్ పీతరాగా-

నరుణమణిగణానాం తావకానాం ప్రకాశః ।

మధురీపుపదరక్షే మజ్జు జాఙ్గల్యమానః

శలభయతి జనానాం శాశ్వతం పాపరాశిమ్ ॥ ౧౭.౨౭ ॥ ౬౦౭ ॥

ప్రచురనిగమగన్ధాః పాదుకే రఙ్గభర్తుః

పదకమలసమృద్ధిం ప్రత్యహం భావయన్తః ।

దధతి శకలయన్తో గాఢమన్తస్తమిస్రం

సముచితమరుణత్వం తావకాః పద్మరాగాః ॥ ౧౭.౨౮ ॥ ౬౦౮ ॥

లాఙ్గాలక్ష్మీమధురరుచకే రఙ్గిణః పాదరక్షే

వక్త్రామోభజే మదపరిణతిం పద్మరాగద్యుతిస్తే ।

కర్ణోపాస్తే కిసలయరుచిం దేవి సేవానతానాం

సీమన్తే చ త్రిదశసుదృశాం సౌతి సిన్ధూరశోభామ్ ॥ ౧౭.౨౯ ॥ ౬౦౯ ॥

అరుణమణయస్త్వైతే హరిపదరాగేణ లబ్ధమహిమానః ।

గమయన్తి చరణరక్షే ద్యుమణిగణం జ్యోతిరిఙ్గణతామ్ ॥ ౧౭.౩౦ ॥ ౬౧౦ ॥

ఇతి కవితార్కికసింహస్య సర్వతన్త్రస్వతన్త్రస్య శ్రీమద్వేఙ్కటనాథస్య

శ్రీమద్వేదాంతాచార్యస్య కృతిషు శ్రీరఙ్గానాథపాదుకాసహస్రే

పద్మరాగపద్ధతిః సప్తదశీ ॥

౧౮. ముక్తాపద్ధతిః (౫౦)

బద్ధానాం యత్ర నిత్యానాం ముక్తానామీశ్వరస్య చ ।

ప్రత్యక్షం శేషశేషిత్వం సా మే సిద్ధ్యతు పాదుకా ॥ ౧౮.౧ ॥ ౬౧౧ ॥

తవ రఙ్గధురీణపాదరక్షే

విమలా మౌక్తికపద్ధతిర్విభాతి ।

సుహృది త్వయి సాధితాపవర్తైః

సమయే సఙ్కమితేవ సాధుకృత్యా ॥ ౧౮.౨ ॥ ౬౧౨ ॥

శరణాగతసస్యమాలినీయం తవ ముక్తామణిరశ్మినిర్ధరౌఘైః ।

నను రఙ్గధురీణపాదరక్షే జగతీ నిత్యమదైవమాతృకాఽభూత్ ॥ ౧౮.౩ ॥ ౬౧౩ ॥

అధివిష్ణుపదం పరిస్ఫురస్తీ

నవముక్తామణినిర్మలప్రకాశా ।

పరిపుష్కసి మగ్గలాని పుంసాం

ప్రతిపచ్చస్థకలేవ పాదుకే త్వమ్ ॥ ౧౮.౪॥ ౬౧౪॥

నిహితా నవమౌక్తికావలిస్తా-

మభితః కాఞ్చనపాదుకే మురారేః ।

నఖచన్ద్రమసాం పదాశ్రితానాం

ప్రతిమాచన్ద్రపరమ్పరేవ భాతి ॥ ౧౮.౫॥ ౬౧౫॥

సమతాముపైతి వపుషాఽపి సదా

భవదీయమౌక్తికమహశ్చురితా ।

హరిపాదుకే హరిపదోద్భవయా

కనకాపగా సురపురాపగయా ॥ ౧౮.౬॥ ౬౧౬॥

తవ రఙ్గచన్ద్రతపనీయపాదుకే

విమలా సముద్వహతి మౌక్తికావలిః ।

చరణారవిన్దనఖచన్ద్రమణ్డల-

ప్రణయోపయాతనవతారకారుచిమ్ ॥ ౧౮.౭॥ ౬౧౭॥

చన్ద్రచూడమకుటేన లాలితా చారుమౌక్తికమయాఖపాణ్డరా ।

రఙ్గనాథపదపద్మసజ్జినీ లక్ష్యనే సురధునీవ పాదుకే ॥ ౧౮.౮॥ ౬౧౮॥

యే భజన్తి భవతీం తవైవ తే

మౌక్తికద్యుతివికల్పగగ్గయా ।

వర్ధయన్తి మధువైరిపాదుకే

మౌలిచన్ద్రశకలస్య చన్ద్రికామ్ ॥ ౧౮.౯॥ ౬౧౯॥

ముక్తామయాఘ్నేర్నియతం త్వదీయై-

రాఘారయిష్యన్నవతంసచన్ద్రమ్ ।

బిభర్తి రజ్జేశ్వరపాదరక్షే

దేవో మహాన్ దర్శితసన్నతిస్తామ్ ॥ ౧౮.౧౦॥ ౬౨౦॥

పరిష్కృతా మౌక్తికరశ్మిజాలైః

పదస్య గోప్త్రీ భవతీ మురారేః ।

భవత్యనేకోర్మిసమాకులానాం

పుంసాం తమస్సాగరపోతపాత్రీ ॥ ౧౮.౧౧॥ ౬౨౧॥

రఙ్గేశపాదప్రతిపన్నభోగాం

రత్నానువిధైర్మహితాం శిరోభిః ।

ముక్తావదాతాం మణిపాదుకే త్వాం

మూర్తిం భుజఙ్గాధిపతేః ప్రతీమః ॥ ౧౮.౧౨॥ ౬౨౨॥

ముకున్దపాదావని మౌక్తికైస్తే

జ్యోత్స్నామయం విశ్వమిదం దివాఽపి ।

వైమానికానాం న భజన్తి యేన

వ్యాకోచతామఙ్జులిపద్మకోశాః ॥ ౧౮.౧౩॥ ౬౨౩॥

సమాశ్రితానామనఘాం విశుద్ధిం

త్రాసవ్యపాయం చ వితస్వతీ త్వమ్ ।

సాయుజ్యమాపాదయసి స్వకీయై-

ర్ముక్తాఫలైర్మాధవపాదుకే నః ॥ ౧౮.౧౪॥ ౬౨౪॥

అవైమి పాదావని మౌక్తికానాం

కీర్ణాముదగ్రైః కిరణప్రరోహైః ।

యాత్రోత్సవార్థం విహితాం మురారే-

రభఙ్గురామఙ్క్రూరపాలికాం త్వామ్ ॥ ౧౮.౧౫॥ ౬౨౫॥

శివత్వహేతుం సకలస్య జన్తోః

స్రోతోవిశేషైః సుభగామసఙ్ఖ్యైః ।

ముక్తామయూఖైః సురసిన్ధమన్యాం

పుష్పాసి రఙ్గేశ్వరపాదుకే త్వమ్ ॥ ౧౮.౧౬॥ ౬౨౬॥

రఙ్గేశయానస్య పదావని త్వాం

లావణ్యసిన్ధోః సవిధే నిషణ్ణామ్ ।

పరిస్ఫురన్మౌక్తికజాలదృశ్యాం

ప్రసూతిభిన్నాం ప్రతియన్తి శుక్తిమ్ ॥ ౧౮.౧౭॥ ౬౨౭॥

అవైమి రఙ్గేశ్వరపాదరణే

ముక్తాఫలాని త్వయి నిస్తులాని ।

తేనైవ కల్పాన్తరతారకాణా-

ముప్తాని బీజాని జగద్విధాత్రా ॥ ౧౮.౧౮॥ ౬౨౮॥

విక్రమ్యమాణమభవత్ కృణమన్తరిక్షం

మాయావినా భగవతా మణిపాదరక్షే ।

వ్యోమాపగావిపులబుద్బుదదర్శనీయై-

ర్ముక్తాఫలైస్తవ శుభైః పునరుక్తతారమ్ ॥ ౧౮.౧౯ ॥ ౬౨౯ ॥

లక్ష్మీవిహారసితేన పదావని త్వం

రక్షావిధౌ భగవతా జగతో నియుక్తా ।

యత్త్వం తదర్హమివ దర్శయసి ప్రభూతం var సత్త్వం

ముక్తామయూఖనికరేణ విసృత్యరేణ ॥ ౧౮.౨౦ ॥ ౬౩౦ ॥

పాదార్పణేన భవతీం ప్రతిపద్యమానే

శ్రీరఙ్గచన్ద్రమసి సమ్భృతమౌక్తికశ్రీః ।

అఙ్గీకరోషి చరణావని కాన్తిమగ్ర్యా-

ముద్భిద్యమానకుముదేవ కుముద్వతీ త్వమ్ ॥ ౧౮.౨౧ ॥ ౬౩౧ ॥

త్రయ్యన్తహర్మ్యతలవర్ణసుధాయితేన

జ్యోత్స్నాఇకల్పితరుచా మణిపాదుకే త్వమ్ ।

ముక్తామయీ మురభిదజ్ఘ్నినరోజభాజాం

వర్ణేన తే శమయసీవ సతామవర్ణమ్ ॥ ౧౮.౨౨ ॥ ౬౩౨ ॥

వైకుణ్ఠపాదనఖవాసనయేవ నిత్యం

పాదావని ప్రసువతే తవ మౌక్తికాని ।

అచ్ఛిన్నతాపశమనాయ సమాశ్రితానా-

మాలోకమణ్డలమిషాదమృతప్రవాహమ్ ॥ ౧౮.౨౩ ॥ ౬౩౩ ॥

రామానువృత్తిజటిలే భరతస్య మౌలౌ

రఙ్గాధిరాజపదపక్కజరక్షిణీ త్వమ్ ।

ఏకాతపత్రితజగత్రితయా ద్వితీయం

ముక్తాంశుభిః కృతవతీ నవమాతపత్రమ్ ॥ ౧౮.౨౪ ॥ ౬౩౪ ॥

పాదావని స్ఫుటమయూఖమధుప్రవాహో

ముగ్ధా పరిస్ఫురతి మౌక్తికపద్ధతిస్తే ।

రూఢస్య రఙ్గపతిపాదసరోజమధ్యే

రేఖాత్మనః సురతరోరివ పుష్యపక్షిః ॥ ౧౮.౨౫ ॥ ౬౩౫ ॥

ఆప్రేడితైః పదనఖేన్దురుచా మనోజ్ఞై-

ర్ముక్తాంశుభిర్మురభిదో మణిపాదుకే త్వమ్ |
 స్వాభావికీం సకలజన్మషు సార్యభౌమీం
 ప్రాయః ప్రసక్తిమమలాం ప్రకటికరోషి || ౧౮.౨౬ || ౬౩౬ ||
 నిసీమపఙ్కమలినం హృదయం మదీయం
 నాథస్య రఙ్గవసతేరధిరోఢుమిచోఘః |
 మాతస్తవైవ సహసా మణిపాదరక్షే
 ముక్తాంశవః స్ఫటికసౌధతులాం నయన్తి || ౧౮.౨౭ || ౬౩౭ ||
 శ్యామా తనుర్భగవతః ప్రతిపన్నతారా
 త్వం చన్ద్రికా విమలమౌక్తికదర్శనీయా |
 స్థానే తదేతదుభయం మణిపాదరక్షే
 బోధం క్షణాన్నయతి బుద్ధికుముద్వతీం నః || ౧౮.౨౮ || ౬౩౮ ||
 ఉద్గాఢపఙ్కశమనైర్మణిపాదరక్షే
 ముక్తాంశుభిర్మురభిదో నఖరశ్మిభిన్నైః |
 చూడాపదేషు నిహితా త్రిదశేశ్వరాణాం
 తీర్థోదకైః స్నపయసీవ పదార్థినస్తాన్ || ౧౮.౨౯ || ౬౩౯ ||
 రఙ్గేశపాదనఖచన్ద్రసుధానులేపం
 సంప్రాప్య సిద్ధగులికా ఇవ తావకీనాః |
 సంసారసంక్లారజషాం మణిపాదరక్షే
 సజ్జీవనాయ జగతాం ప్రభవన్తి ముక్తాః || ౧౮.౩౦ || ౬౪౦ ||
 భావోత్తరైరధిగతా భరతప్రధానైః
 ప్రత్యుప్తమౌక్తికమిషేణ వికీర్ణపుష్పా |
 రఙ్గేశ్వరస్య నియతం త్వయి లాస్యభాజో
 రఙ్గస్థివ లలితా మణిపాదుకే త్వమ్ || ౧౮.౩౧ || ౬౪౧ ||
 మన్యే ముకున్దచరణావని మౌలిదేశే
 విన్యస్య దేవి భవతీం వినతస్య శమోభాః |
 ఆపాదయస్త్యధిక్యతాః ప్రతిపన్నతారం
 చూడాతుషారకిరణం తవ మౌక్తికౌఘైః || ౧౮.౩౨ || ౬౪౨ ||
 పద్మాపతేర్విహారతః ప్రియమాచరన్తి
 ముక్తామయూఖనివహైః పురతో వికీర్ణైః |

కన్దాని కాఙ్గానపదావని పద్మినీనాం

మన్యే వినిక్షిపసి మన్దిరదీర్ఘికాసు || ౧౮.౩౩|| ౬౪౩||

ఆశాస్య నూనమనఘాం మణిపాదరక్షే

చన్ద్రస్య వారిధిసుతాసహజస్య వృద్ధిమ్ |

ధాత్రిం ముకున్దపదయోరనపాయినీం త్వాం

జ్యోత్స్నా సమాశ్రయతి మౌక్తికపఙ్క్తిలఙ్కాత్ || ౧౮.౩౪|| ౬౪౪||

యే నామ కేఽపి భవతీం వినయావనమై-

రుత్తంసయన్తి కృతినః కృణముత్తమాజైః |

ఇ(ఋ)చ్ఛన్తి రఙ్గనృపతేర్మణిపాదరక్షే

త్వన్మౌక్తికౌఘనియతామిహ తే విశుద్ధిమ్ || ౧౮.౩౫|| ౬౪౫||

అనుదినలలితానామఙ్గులీపల్లవానాం

జనితముకులశోభైర్దేవి ముక్తాఫలైస్త్వమ్ |

ప్రకటయసి జనానాం పాదుకే రఙ్గభర్తుః

పదసరసిజరేఖాపాఙ్చజన్యప్రసూతిమ్ || ౧౮.౩౬|| ౬౪౬||

బలివిమథనవేలావ్యాపినస్తస్య విష్ణోః

పదసరసిజమాధ్వీ పావనీ దేవి నూనమ్ |

జననసమయలగ్నాం జాహ్వావీ తావకానాం

వహతి చరణరక్షే వాసనాం మౌక్తికానామ్ || ౧౮.౩౭|| ౬౪౭||

మధురిపుపదమిత్రైర్వైరమిన్దోః సరోజైః

శమయితుమివ తారాః సేవమానాశ్చిరం త్వామ్ |

ప్రచురకిరణపూరాః పాదుకే సంశ్రితానాం

కలికలుషమశేషం ఙ్ఖాలయన్తివ ముక్తాః || ౧౮.౩౮|| ౬౪౮||

ముకులితపరితాపాం ప్రాణీనాం మౌక్తికైః సై-

రమృతమివ దుహానామాద్రియే పాదుకే త్వామ్ || ౧౮.౩౯|| ౬౪౯||

సకృదపి వినతానాం త్రాసమున్మూలయన్తీం

త్రిభువనమహనీయాం త్వాముపాశ్రిత్య నూనమ్ |

న జహతి నిజకాన్తిం పాదుకే రఙ్గభర్తు-

శ్చరణనఖమణీనాం సన్నిధౌ మౌక్తికాని || ౧౮.౪౦|| ౬౫౦||

భువనమిదమశేషం బిభ్రతో రఙ్గభర్తుః

పదకమలమిదం తే పాదుకే ధారయన్త్యాః |
 చిరవిహరణభేదాత్ సమ్భృతానాం భజన్తి
 శ్రమజలకణికానాం సమ్పదం మోక్తికాని || ౧౮.౪౧|| ౬౫౧||
 ప్రకటితయశసాం తే పాదుకే రఙ్గభర్తు-
 ర్ద్విగుణితనఖచన్ద్రజ్యోతిషాం మోక్తికానామ్ |
 కరణవిలయవేలాకాతరస్యాస్య జన్తోః
 శమయతి పరితాపం శాశ్వతీ చన్ద్రికేయమ్ || ౧౮.౪౨|| ౬౫౨||
 దివ్యం ధామ స్థిరమభియతాం దేవి ముక్తామణీనాం
 మధ్యే కశ్చిద్భవతి మధుజిత్పాదుకే తావకానామ్ |
 న్యస్తో నిత్యం నిజగుణగణవ్యక్తహేతోర్భవత్యా-
 మాత్మజ్యోతిశ్శమితతమసాం యోగీనామన్తరాత్మా || ౧౮.౪౩|| ౬౫౩||
 శుద్ధే నిత్యం స్థిరపరిణతాం దేవి విష్ణోః పదే త్వా-
 మాస్థాసీం తామమితవిభవాం పాదుకే తర్కయామి |
 ఆలోక్తైః వైర్భువనమఖిలం దీపవద్వ్యాప్య కామం
 ముక్తాః శుద్ధిం యదుపసదనాద్ బిభ్రతి త్రాసహీనాః || ౧౮.౪౪|| ౬౫౪||
 ప్రాప్తా శౌరేశ్చరణకమలం పాదుకే భక్తిభాజాం
 ప్రత్యాదేష్టుం కిమపి వృజినం ప్రాపితా మౌలిభాగమ్ |
 దేవేన త్వం దశశతదృశా దన్తరాజస్య ధత్సే
 మూర్ధ్ని న్యస్తా ముఖపటరుచిం మోక్తికానామ్ప్రభాభిః || ౧౮.౪౫|| ౬౫౫||
 తవ హరిపాదుకే పృథులమోక్తికరత్నభువః
 ప్రవలదమర్త్యసిన్ధులహరీసహధర్మచరాః |
 పదమజరామరం విదధతే కథమమ్బు సతాం
 ప్రణతసురేన్ద్రమౌలిపతితక్రణాః కిరణాః || ౧౮.౪౬|| ౬౫౬||
 కపర్దే కస్యాపి క్షితిధరపదత్రాయణి తథా
 ముహుర్గర్గ్గమన్యాం క్షరతి తవ ముక్తామణిమహాః |
 ముధారమ్భుః కుమ్భస్థలమనుకలం సిన్చతి యథా
 నిరాలమ్బో లమ్బోదరకలభశుణ్ణారచులకః || ౧౮.౪౭|| ౬౫౭||
 ముకున్దపదరక్షిణి ప్రగుణదీప్తయస్తావకాః
 క్షరన్త్యమృతనిర్ధరం కమపి మోక్తికగ్రన్థయః |

మనాగపి మనీషిణో యదనుషఙ్గినస్తత్క్షణా-

జ్జరామరణదన్తురం జహతి హస్త తాపత్రయమ్ || ౧౮.౪౮ || ౬౫౮ ||

దేవః శ్రీపదలాక్షయా తిలకితస్త్రిష్టత్యుపర్యేవ తే

గౌరీపాదసరోజయావకధనీ మూలే సమాలక్ష్యతే |

ఇత్థం జల్పతి దుర్మదాన్మురభిదః శుద్ధాన్తచేటీజనే

ప్రాయస్త్యం మణిపాదుకే ప్రహసితా ముక్తామయాఖచ్చలాత్ || ౧౮.౪౯ || ౬౫౯ ||

రఙ్గేశవరణరణా సా మే విదధాతు శాశ్వతీం శుద్ధిమ్ |

యన్మౌక్తికప్రభాభిః శ్వేతద్వీపమివ సహ్యాజాదీప్సమ్ || ౧౮.౫౦ || ౬౬౦ ||

ఇతి కవితార్కికసింహస్య సర్వతన్తస్వతన్తస్య శ్రీమద్వేంకటనాథస్య

శ్రీమద్వేదాన్తాచార్యస్య కృతిషు శ్రీరఙ్గనాథపాదుకాసహస్రే

ముక్తాపద్ధతిరష్టాదశీ ||

౧౯. మరకతపద్ధతిః (౨౦)

వందే గారుత్మతీం వృత్త్యా మణిస్తోమైశ్చ పాదుకామ్ |

యయా నిత్యం తులస్యేవ హరితత్వం ప్రకాశ్యతే || ౧౯.౧ || ౬౬౧ ||

సవిలాసగతేషు రఙ్గభర్తు-

స్త్యదధీనేషు బహిష్కృతో గరుత్మాన్ |

అధిగచ్ఛతి నిర్వృతిం కథఞ్చ-

న్నిజరత్నైస్త్యయి పాదుకే నివిష్టైః || ౧౯.౨ || ౬౬౨ ||

సమయే మణిపాదుకే మురారే-

ర్ముహురన్తఃపురముగ్ధచేటికాన్తే |

హరితాన్ హరిదశ్మనాం మయాఖాం-

స్తులసీపల్లవశక్మయా ఊపన్తి || ౧౯.౩ || ౬౬౩ ||

హరితః సహసా హరిన్మణీనాం

ప్రభయా రఙ్గనరేన్ద్రపాదరణే |

తులసీదలసమ్పదం దధాతి

త్వయి భక్తైర్నిహితః ప్రసూనరాశిః || ౧౯.౪ || ౬౬౪ ||

ప్రసాదయన్తి మణిపాదుకే త్వం

వికేపయోగేన విహారవేలామ్ |

హరిన్మనోజ్ఞా హరికాన్తిసిన్ధోః

సన్ద్యశ్యనే శైవలమజ్జారీప || ౧౯.౫|| ౬౬౫||

బద్ధాసి రజ్జేశ్వరపాదరక్షే

హరిన్మణీనాం ప్రభయా స్ఫురన్త్యా |

చూడాపదేషు శ్రుతిసున్దరీణాం

మాఙ్గల్యదూర్వాఙ్కరమాల్యపక్ష్యేమ్ || ౧౯.౬|| ౬౬౬||

అచ్ఛేద్యరశ్మినియత్తైరటితా హరిద్భిః

సద్వర్తనా గతిమతీ మణిపాదరక్షే |

సన్ద్యశ్యనే సవిత్పమణ్డలమధ్యభాజో

రజ్జేశ్వరస్య రథసమ్పదివాపరా త్వమ్ || ౧౯.౭|| ౬౬౭||

శ్యామాయమాననిగమాన్తవనోపకణ్ఠాః

స్థానే పదావని హరిన్మణయన్స్తవదీయాః |

పర్వన్తశాద్వలవతీం ప్రథయన్తి నిత్యం

నారాయణస్య రుచిరాం నఖరశ్మిగఙ్గామ్ || ౧౯.౮|| ౬౬౮||

ఉద్దిశ్య కామపి గతిం మణిపాదరక్షే

రజ్జేశ్వరస్య చరణే వినివేశితాత్మా |

ప్రాయో హరిన్మణిరుచా దృఢభక్తిబద్ధా

ప్రాదుష్కరోతి భవతీ తులసీవనాని || ౧౯.౯|| ౬౬౯||

సేవార్థమాగతవతాం త్రిదశేశ్వరాణాం

చూడామణిప్రకరశాలిషు మాలిషు త్వమ్ |

సంవర్తయస్యసురమర్దనపాదరక్షే

స్వనాశ్మగర్భమహసా శుకపక్ష్యేశోభామ్ || ౧౯.౧౦|| ౬౭౦||

దరపరిణతదూర్వావల్లరీనిర్విశేషై-

ర్మరకతశకలానాం మాంసవైరంశుజాలైః |

పశుపతివిధృతా త్వం తస్య పాణౌ నిషణ్ణం

మధురిపుపదరక్షే వజ్చయస్యేణశావమ్ || ౧౯.౧౧|| ౬౭౧||

హరిచరణసరోజన్యాసయోగ్యం భవత్యాః

ప్రగుణమఖిలషన్తో వర్ణలాభం తులస్యః |

ప్రతిదినముపహారైః పాదుకే తావకానాం

మరతకకలనామాశ్రయన్తే మయాఖాన్ || ౧౯.౧౨ || ౬౭౨ ||

హరితమణిమయాశైరశ్చిత్తాధ్యాత్మగస్తే-

ర్దిశసి చరణరక్షే జాతకౌతూహలా త్వమ్ |

దనుజమథనలీలాదారికాణాముదారాం

దమనకదలపజ్జ్ఞం దేవి మౌళౌ శ్రుతీనామ్ || ౧౯.౧౩ || ౬౭౩ ||

అధిగతబహుశాశైరశ్మగర్భప్రసూతై-

ర్మధురిపుపదరక్షే మేచ్ఛకైరంశుజాలైః |

అనితరశరణానాం నూనమారణ్యకానాం

కిమపి జనయసి త్వం కీచకారణ్యదుర్గమ్ || ౧౯.౧౪ || ౬౭౪ ||

ప్రచురనిగమశాఖాం పాదుకే రఙ్గిణస్తాం

చరణనఖమయాశైశ్చార్చుషానుబన్ధామ్ |

మరతకదలరమ్యాం మన్మహే సజ్జ్వరస్తీం

కనకసరిదనూపే కాశ్చిద్దుద్యానలక్ష్మీమ్ || ౧౯.౧౫ || ౬౭౫ ||

నఖకిరణనికాయైర్నిత్యమావిర్మృణాలే

మహితరసవిశేషే మేచ్ఛకైరంశుభిస్తే |

పరికలయసి రమ్యాం పాదుకే రఙ్గభర్తుః

పదకమలసమీపే పద్మినీపత్రపజ్జ్ఞీమ్ || ౧౯.౧౬ || ౬౭౬ ||

అనిమిషయువతీనామార్తనాదోపశాన్త్యై

త్వయి వినిహితపాదే లీలయా రఙ్గనాథే |

దధతి చరణరక్షే దైత్యసౌధాని నూనం

మరకతరుచిభిస్తే మజ్జు దూర్వాఙ్కురాణి || ౧౯.౧౭ || ౬౭౭ ||

విపులతమమహోభిర్వీతదోషానుషఙ్గం

విలసదుపరినైల్యం దేవి విష్ణోః పదం తత్ |

పుథుమరకతదృశ్యాం ప్రాప్య పాదావని త్వాం

ప్రకటయతి సమంతాత్ సంప్రయోగం హరిద్భిః || ౧౯.౧౮ || ౬౭౮ ||

పద్మాభూమ్యోః ప్రణయసరణిర్యత్ర పర్యాయహీనా

యత్సంసర్గాదనఘచరితాః పాదుకే కామచారాః |

తారాసక్తం తమిహ తరుణం ప్రీణయన్తే జరత్వో

నిత్యశ్యామాస్తవ మరతకైర్నూనమామ్నాయవాచః || ౧౯.౧౯ || ౬౭౯ ||

స్థలకమలీనీవ కాచిచ్చరణావని భాసి కమలవాసిన్యాః ।
 యన్మరతకదలమధ్యే యః కశ్చిదసౌ సమీక్ష్యతే శౌరిః ॥ ౧౯.౨౦॥ ౬౮౦॥

ఇతి కవితార్కికసింహస్య సర్వతన్త్రస్వతన్త్రస్య శ్రీమద్వేంకటనాథస్య
 శ్రీమద్వేదాంతాచార్యస్య కృతిషు శ్రీరఙ్గనాథపాదుకాసహస్రే
 మరతకపద్ధతిరేకోనవింశీ ॥

౨౦. ఇన్ద్రనీలపద్ధతిః (30)

హరిణా హరినీలైశ్చ ప్రతియత్నవతీం సదా ।
 ఆయత్నలభ్యనిర్వాణామాశ్రయే మణిపాదుకామ్ ॥ ౨౦.౧॥ ౬౮౧॥

హరిరత్నమరీచయస్తవైతే నవనీలరసనిర్విశేషవర్ణాః ।
 శ్రుతిమూర్ధని శౌరిపాదరక్షే పవితానుద్భవభేషజం భవన్తి ॥ ౨౦.౨॥ ౬౮౨॥

అలకైరివ బిమ్బితైః శ్రుతీనాం
 హరినీలైః సృజసి త్వమున్మయాఖైః ।
 కమలాదయితస్య పాదరక్షే
 కరుణోదన్వతి శైవలప్రరోహన్ ॥ ౨౦.3॥ ౬౮3॥

అనఘైర్లరినీలపద్ధతీనాం ప్రథమానైర్మణిపాదుకే మయాఖైః ।
 అధరీకురుషే రథాఙ్గపాణేరమితామూర్ధ్వమవస్థితస్య కాన్తిమ్ ॥ ౨౦.౪॥ ౬౮౪॥

చరణావని భాతి సహ్యకన్యా హరినీలద్యుతిభిస్తవానువిద్ధా ।
 వసుదేవసుతస్య రఙ్గవృత్తీర్వమునేవ స్వయమాగతా సమీపమ్ ॥ ౨౦.౫॥ ౬౮౫॥

అవధీరితదేవతాన్తరాణామనఘైస్త్వం మణిపాదుకే మయాఖైః ।
 హరినీలసముద్భవైర్విధత్సే హరిసారూప్యమయత్నతో జనానామ్ ॥ ౨౦.౬॥
 ౬౮౬॥

నేత్రేషు పుంసాం తవ పాదరక్షే
 నీలాశ్మభాసా నిహితాఙ్గనేషు ।
 శ్రియా సమం సంశ్రితరఙ్గకోశో
 నిధిః స్వయం వ్యక్తిముపైతి నిత్యమ్ ॥ ౨౦.౭॥ ౬౮౭॥

అభఙ్గరామచ్యుతపాదరక్షే మాన్యాం మహానీలరుచిం త్వదీయామ్ ।

నిశ్చేయసద్వారకవాటికాయాః శజ్జే సముత్పానకుఞ్చికాం నః || ౨౦.౮ || ౬౮౮ ||
var సముద్ధాటన

జీవమత్యమృతవర్షణీ ప్రజాస్తావకీ దనుజవైరిపాదుకే |
ఘోరసంసరణఘర్మనాశినీ కాలికేవ హరినీలపద్మతిః || ౨౦.౯ || ౬౮౯ ||

శతమఖోపలభఙ్గమనోహరా విహారసే మురమర్దనపాదుకే |
మణికిరీటగణేషు దివోకసాం మధుకరీవ మనోహరపఙ్క్తిషు || ౨౦.౧౦ || ౬౯౦ ||

అన్విచ్ఛతాం కిమపి తత్త్వమనన్యదృశ్యం
సమ్యక్ప్రకాశజననీ ధృతకృష్ణరూపా |
పాదావని స్ఫురసి వాసవరత్నరమ్యా
మధ్యే సమాధినయనస్య కనీనికేవ || ౨౦.౧౧ || ౬౯౧ ||

మాతః సలీలమధిగమ్య విహారవేలాం
కాన్తిం సముద్వహసి కాఞ్చనపాదుకే త్వమ్ |
లక్ష్మీకటాక్షరుచిరైర్హరినీలరత్నైః-
ర్లావణ్యసింధుపుషత్తైరివ రఙ్గధామ్నః || ౨౦.౧౨ || ౬౯౨ ||

క్లుప్తావకుణ్ఠనవిధిర్మణిపాదరణే
నీలాంశుకైర్వలభిదశ్మసముద్భవైస్తే |
సఙ్గచ్ఛతే మునిజనస్య మతిః సమాధౌ
రాత్రౌ సమస్తజగతాం రమణేన లక్ష్మ్యః || ౨౦.౧౩ || ౬౯౩ ||

ద్రష్టం కదాచన పదావని నైవ జన్తుః
శక్నోతి శాశ్వతనిధిం నిహితం గుహాయామ్ |
కృష్ణానురూపహరినీలవిశేషదృశ్యా
సిద్ధాఞ్జానం త్వమసి యస్య న దేవి దృష్టేః || ౨౦.౧౪ || ౬౯౪ ||

ప్రత్యేమి రఙ్గనృపతేర్మణిపాదుకే త్వాం
కృష్ణాస్తరఙ్గరుచిర్భిర్హరినీలరత్నైః |
విశ్వాపరాధసహనాయ పదం తదీయం
విశ్వమ్భరాం భగవతీం సమయే భజన్తిమ్ || ౨౦.౧౫ || ౬౯౫ ||

మత్స్యా మషీం పరిమితాం భవతీ తదన్యాం
వైకుణ్ఠపాదరసికే మణిపాదుకే స్వాన్ |
అజ్జే స్వయం కిరణలేపిభిర్న్యసీలైః
రాశాతటేషు లలితానపదానవర్ణాన్ || ౨౦.౧౬ || ౬౯౬ ||

వలమథనమణీనాం ధామభిస్తావకానాం

మధురిపుపదరక్షే వాసరైరవ్యపేతా ।

అభినరణపరాణాం వల్లవీనాం తదా౨౨సీ-

చృమితగురుభయార్తిః శర్వరీ కాచిదన్యః ॥ ౨౦.౧౭ ॥ ౬౯౭ ॥

శతమఖమణిభక్తైరున్మయాఞ్చైర్దిశన్తి

శరణముపగతానాం రఙ్గనాథేన సామ్యమ్ ।

ప్రథయసి జగతి త్వం పాదుకే హైతుకానా-

ముపనిషదుపగీతాం తత్కృతున్యాయవార్తామ్ ॥ ౨౦.౧౮ ॥ ౬౯౮ ॥

పరిచరతి విధౌ త్వాం పాదుకే రఙ్గభర్తుః

పదసరసిజభృక్తైర్భాసురైర్నిస్త్రీలైః ।

ప్రకటితయమునౌఘా భక్తినమ్రస్య శమోఘః

పరిణమయసి చూడావిష్టపద్యాఃప్రయాగమ్ ॥ ౨౦.౧౯ ॥ ౬౯౯ ॥

పదకిసలయసఙ్గాత్పాదుకే పత్రలశ్రీ-

ర్మఖమణిభిరుదారైర్నిత్యనిష్పన్నపుష్పా ।

శతమఖమణీనీలా శౌరిలావణ్యసిన్ధో-

ర్పిబిడతమతమాలా కా౨పి వేలావనీ త్వమ్ ॥ ౨౦.౨౦ ॥ ౭౦౦ ॥

త్వయి వినిహితమేతత్ కే౨పి పశ్యన్తి మన్దాః

శతమఖమణిజాలం శార్ఙ్గిణః పాదరక్షే ।

వయమిదమిహ విద్యుః ప్రాణీనాం భావుకానాం

హృదయగృహగుహాభ్యః పీతమన్దం తమిస్రమ్ ॥ ౨౦.౨౧ ॥ ౭౦౧ ॥

క్లృప్తశ్యామా మణిభిరసితైః కృష్ణపక్షేణ జుష్టా

శ్రేయః పుంసాం జనయసి గతిం దక్షిణాముద్వహన్తి ।

తేనాస్మాకం ప్రథయసి పరం పాదుకే తత్త్వవిద్భి-

ర్మాలౌ దృష్టాం నిగమవచసాం ముక్తికాలావ్యవస్థామ్ ॥ ౨౦.౨౨ ॥ ౭౦౨ ॥

సద్భిర్జుష్టా సముదితవిధుర్జైత్రయాత్రావినోదే-

ష్వాతన్వానా రజనిమనఘామిన్ద్రానీలాంశుజాతైః ।

చిత్రం ఖ్యాతా కుముదవనతః పాదుకే పుష్కసి త్వం

వ్యాకోవత్వంవిబుధవనితావక్రప్రజ్కేరుహాణామ్ ॥ ౨౦.౨౩ ॥ ౭౦౩ ॥

నిత్యం లక్ష్మీనయనరుచిభిః శోభితా శక్రనీలైః
 సాలగ్రామక్షితిరివ శుభైః శార్ఙ్గణో రూపభేదైః ।
 సాకేతాదేః సమధికగుణాం సమృదం దర్శయన్తీ
 ముక్తకేత్రం మునిభిరఖిలైః పాదుకే గీయసే త్వమ్ ॥ ౨౦.౨౪ ॥ ౨౦౪ ॥
 పాదన్యాసప్రియసహచరీం పాదుకే వాసగేహా-
 త్వామూరుహ్య త్రిచతురపదం నిర్గతే రఙ్గానాథే ।
 అస్త్రాస్నిగ్ధైరసురమహిలావేణివిక్షేపమిత్రైః
 శ్యామచ్ఛాయం భవతి భవనం శక్రనీలాంశుభిన్తే ॥ ౨౦.౨౫ ॥ ౨౦౫ ॥
 యా తే బాహ్యోఙ్గాణమభియతః పాదుకే రఙ్గాభర్తుః
 సఙ్ఖారేషు స్ఫురతి వితతిః శక్రనీలప్రభాయాః ।
 విష్వక్సేనప్రభృతిభిరసౌ గృహ్యతే వేత్రహస్తై-
 ర్భ్రూవికేషపస్తవ దివిషదాం నూనమాహ్వానహేతుః ॥ ౨౦.౨౬ ॥ ౨౦౬ ॥
 అక్షోరఙ్గానకల్పనా యవనికా లాస్యప్రసూతేర్గతే-
 శ్చిద్గఙ్గాయమునా ముకుందజలధేర్వేలాతమాలాటవీ ।
 కాన్తాకున్దలసన్తతిః శ్రుతివధూకస్తూరికాలక్ష్మీయా
 నిత్యం రత్నపదావని స్ఫురతి తే నీలా మణిశ్రేణీక్రా ॥ ౨౦.౨౭ ॥ ౨౦౭ ॥
 నిరన్తరపురన్దరోపలభువం ద్యుతిం తావతీ-
 మవైమి మణిపాదుకే సరణిసఙ్గినీం రఙ్గాణః ।
 తదీయనవయావనద్విరదమల్లగఙ్గాస్థీ-
 గలన్మదర్ఘులఙ్గాలాబహులకఙ్గాలశ్యామికామ్ ॥ ౨౦.౨౮ ॥ ౨౦౮ ॥
 ప్రతీమస్త్యం పాదావని భగవతో రఙ్గావసతే-
 ర్ఘనీభూతామిత్రం పదకమలమాధీష్ఠపరిణతిమ్ ।
 స్ఫురన్తః పర్యన్తే మదగరిమనిష్యన్దమధుప-
 ప్రసక్తిం యత్రోతే విదధతి మహానీలమణయః ॥ ౨౦.౨౯ ॥ ౨౦౯ ॥
 నమతాం నిజేన్ద్రనీల-
 ప్రభవేన ముకున్దపాదుకే భవతీ ।
 తమసా నిరస్యతి తమః
 కఙ్గాకమివ కఙ్గాకేనైవ ॥ ౨౦.౩౦ ॥ ౨౧౦ ॥
 ఇతి కవితార్కికసింహస్య సర్వతన్త్రస్వతన్త్రస్య శ్రీమద్వజ్రేటనాథస్య

శ్రీమదేవదానైవార్యస్య కృతిషు శ్రీరఙ్గనాథపాదుకాసహస్రే
ఇన్ద్రసీలపద్ధతిర్వింశీ ||

౨౧. బిమ్బప్రతిబిమ్బపద్ధతిః (౨౦)

శౌరేః శుద్ధాన్తనారీణాం విహారమణీదర్పణమ్ |
ప్రసత్తేరివ సంస్థానం పదత్రాణముపాస్మహే || ౨౧.౧|| ౨౧౧||

కమలాపతిపాదుకే కదాచి-
ద్విహగేన్ద్రస్త్వయి బిమ్బితో బిభాతి |
సవిలాసగతేఽపి రఙ్గభర్తు-
ర్నిజమాత్మానమివోపధాతుకామః || ౨౧.౨|| ౨౧౨||

మణిపక్ష్యిషు తే దిశామధీశాః
ప్రతిబిమ్బాని నిజాని వీక్షమాణాః |
అభియన్తి ముకున్దపాదుకే త్వా-
మధికారాన్తరస్పృష్టిశక్యయేవ || ౨౧.౩|| ౨౧౩||

మణిమౌలిశతేన బిమ్బితేన
ప్రణతానాం పరితః సురాసురాణామ్ |
మురభిన్మణిపాదుకే మహిమ్నా
యుగవత్ తేషు సమర్పితేవ భాసి || ౨౧.౪|| ౨౧౪||

ఉపనీతముపాయనం సురేన్ద్రైః
ప్రతిబిమ్బచ్ఛలతస్త్వయి ప్రవిష్టమ్ |
స్వయమేవ కిల ప్రసాదభూమ్నా
ప్రతిగృహ్ణాసి ముకున్దపాదుకే త్వమ్ || ౨౧.౫|| ౨౧౫||

రఙ్గేశ్వరస్య నవపల్లవలోభనీయౌ
పాదౌ కథన్ను కఠినా స్వయముద్వహేయమ్ |
ఇత్యాకలయ్య నియతం మణిపాదుకే త్వం
పద్మాన్తరం వహసి తత్ప్రతిబిమ్బలజ్ఞాత్ || ౨౧.౬|| ౨౧౬||

పాదార్పణాత్ప్రథమతో హరిదశ్మరమ్యే
మధ్యే తవ ప్రతిఫలన్మణిపాదరక్షే |
మన్యే నిదర్శయతి రఙ్గపతిర్ముగ్ధాన్తే

న్యగ్రోధపత్రశయితం నిజమేవ రూపమ్ || ౨౧.౭|| ౭౧౭||

యాత్రావసానమధిగచ్ఛతి రఙ్గనాథే

విశ్రాణయస్యనుపదం మణిపాదుకే త్వమ్ |

ప్రాయః ప్రయాణసమయే ప్రతిబిమ్బితానాం

తీర్థావగాహమపరం త్రిదశేశ్వరాణామ్ || ౨౧.౮|| ౭౧౮||

ఉచ్ఛావచేషు తవ రత్నగణేషు మాత-

ర్వేధాః ప్రయాణసమయే ప్రతిబిమ్బితాఙ్గః |

ఆశక్కుతే మురభిదో మణిపాదుకే త్వా- var మధుభిదో

మాగామికల్పకమలాసనపక్షి-గర్భామ్ || ౨౧.౯|| ౭౧౯||

ఆలోకరశ్మినియతాం మణిపాదుకే త్వా-

మారుహ్య సఞ్చరతి రఙ్గపతౌ సలీలమ్ |

అన్తఃపురేషు యుగపత్సుదృశో భజన్తే

డోలాధిరోహణరసం త్వయి బిమ్బితాఙ్గః || ౨౧.౧౦|| ౭౨౦||

కాలేషు రాఘవపదావని భక్తినన్దుః

కార్యాణి దేవి భరతో వినివేదయన్స్తే |

త్వద్రత్న బిమ్బితతయాపి ముహుః స్వకీయాం

రాజాసనస్థితిమవేక్ష్య భృశం లలజ్జే || ౨౧.౧౧|| ౭౨౧||

ప్రత్యాగతే విజయిని ప్రథమే రఘూణాం

విన్యస్యతి త్వయి పదం మణిపాదరక్షే |

రత్నోఘబిమ్బితనిశాచరవానరాం త్వాం

పూర్వక్షణస్థమివ పుష్పకమన్వపశ్యన్ || ౨౧.౧౨|| ౭౨౨||

వైయాకులీం శమయితుం జగతో వహన్త్యా

రక్షాధురాం రఘుధ్రురన్ధరపాదరక్షే |

ప్రాఙ్మం యశః ప్రచురచామరబిమ్బలక్షా-

త్ప్రాయస్త్యయా కబలితం ప్రతిభాపతీనామ్ || ౨౧.౧౩|| ౭౨౩||

ప్రతిదిశముపయాతే దేవి యాత్రోత్సవార్థం

త్వయి విహరణకాలే బిమ్బితే జివలోకే |

వహసి మణిగణైస్త్యం పాదుకే రఙ్గభర్తుః

కబలితసకలార్థాం కాఞ్చిదన్యామవస్థామ్ || ౨౧.౧౪|| ౭౨౪||

భగవతి గరుడస్థే వాహనస్థాః సురేంద్రా-

స్వయి వినిహితపాదే భూమిమేవాశ్రయన్తి ।

తదపి చరణరక్షే రత్నజాలే త్వదీయే

ప్రతిఫలితనిజాఙ్గాస్తుల్యవాహా భవన్తి ॥ ౨౧.౧౫ ॥ ౨౨౫ ॥

స్వచ్ఛాకారాం సురయువతయః స్వప్రతిచ్ఛన్దలక్షా-

ద్గాహన్తే త్వాం ప్రణతిసమయే పాదుకే సాభిమానాః ।

స్త్రీరత్నానాం పరిభవవిఘ్నౌ సృష్టిమాత్రేణ దక్షాం

సీవైఃకర్తుం నరసఖమునేరుర్వశీమూరుజాతామ్ ॥ ౨౧.౧౬ ॥ ౨౨౬ ॥

స్వేచ్ఛాకేలిప్రియసహచరీం స్వచ్ఛరత్నాభిరామాం

స్థానే స్థానే నిహితచరణో నిర్విశన్ రఙ్గనాథః ।

సఙ్ఘారాన్తే సహ కమలయా శేషశయ్యాధిరూఢ-

స్యక్త్వాఽపి త్వాం త్యజతి న పునః స్వప్రతిచ్ఛన్దలక్షాత్ ॥ ౨౧.౧౭ ॥ ౨౨౭ ॥

త్వామేవైకామధిగతవతః కేలిసఙ్ఘారకాలే

పార్శ్వే స్థిత్యా వినిహితదృశోః పాదుకేఽనన్యలక్ష్యమ్ ।

త్వద్రత్నేషు ప్రతిఫలితయోర్నిత్యలక్ష్యప్రసాదా

పద్మాభూమ్యోర్దిశతి భవతీ పాదసేవాం మురారేః ॥ ౨౧.౧౮ ॥ ౨౨౮ ॥

ఏకామేకః కిల నిరవిశత్పాదుకే ద్వారకాయాం

క్రీడాయోగీకృతబహుతనుః షోడశస్త్రీసహస్రే ।

శుద్ధే దేవి త్వదుపనిహితే బిమ్బితోరత్నజాలే

భుజ్జ్యే నిత్యం స ఖలు భవతీం భూమికానాం సహస్రైః ॥ ౨౧.౧౯ ॥ ౨౨౯ ॥

హరిపదనఖేషు భవతీ ప్రతిఫలితి తవైతదపి రత్నేషు ।

ఉచితా మిథః పదావని బిమ్బప్రతిబిమ్బతా యువయోః ॥ ౨౧.౨౦ ॥ ౨౩౦ ॥

ఇతి కవితార్కికసింహస్య సర్వతన్త్రస్యతన్త్రస్య శ్రీమద్వేంకటనాథస్య

శ్రీమద్వేదాంతాచార్యస్య కృతిషు శ్రీరఙ్గనాథపాదుకాసహస్రే

బిమ్బప్రతిబిమ్బపద్ధతిరేకవింశి ॥

౨౨. కాఙ్ఘనపద్ధతిః (౨౦)

కల్యాణప్రకృతిం వనే

భజన్తిం కాఙ్ఘనశ్రియమ్ ।

పదార్థాం పాదుకాం శౌరేః

పద ఏవ నివేశితామ్ || ౨౨.౧|| ౭౩౧||

మధుజిత్తనుకాన్వితస్కరాణాం జలదానామభయంవిధాతుకామా |

చపలేవ తదఙ్గీమాశ్రయన్తీ భవతీ కాఞ్చనపాదుకే విభాతి || ౨౨.౨|| ౭౩౨||

నికషీకృతరమ్యకృష్ణరత్నా భవతీ కాఞ్చనసమ్పదం వ్యనక్తి |

పరిపుష్యతి పాదుకే యదీక్షా సహసా నః సమలోష్ఠకాఞ్చనత్వమ్ || ౨౨.౩|| ౭౩౩||

సురభిర్నిగమైః సమగ్రకామా కనకోత్కర్షవతీ పదావని త్వమ్ |

దిశసి ప్రతిపన్నమాధవశ్రీరనిశోన్నిద్రమశోకవైభవం నః || ౨౨.౪|| ౭౩౪||

సతి వర్ణగుణే సువర్ణజాతే

ర్జగతి రవ్యాతమసౌరభాదవర్ణమ్ |

శ్రుతిసౌరభశాలినా స్వహేమ్నా

భవతీ శౌరిపదావని వ్యుదాస్థత్ || ౨౨.౫|| ౭౩౫||

ప్రతిపన్నమయూరకణ్ఠధామ్నా పరిశుద్ధేన పదావని స్వకేన |

కమలాస్తనభూషణోచితం తదభవతీ రత్నమలఙ్కరోతి హేమ్నా || ౨౨.౬|| ౭౩౬||

కాన్త్యా పరం పురుషమాప్రణఖాత్ సువర్ణం

కర్తుం క్షమా త్వమసి కాఞ్చనపాదరక్షే |

అన్యాయదృశీం దిశసి యా వినతస్య దూరా-

దారగర్భధస్తబకసమ్పదమిన్దుమాలేః || ౨౨.౭|| ౭౩౭||

చన్ద్రాకృతిః కథమకల్పయథాస్తదానీం

వైమానికప్రణయినీవదనామ్బుజానామ్ |

విక్రాన్తికాలవితతేన నిజేన ధామ్నా

బాలాతపం బలివిమర్దనపాదుకే త్వమ్ || ౨౨.౮|| ౭౩౮||

లేభే తదాప్రభృతి నూనమియం భవత్యాః

కాన్త్యా కవేరతనయా కనకాపగాత్వమ్ |

యావన్ముకున్దపదహేమపదావని త్వం

పుణ్యం విభూషితవతీ పులినం తదీయమ్ || ౨౨.౯|| ౭౩౯||

చిత్రం సరోజనిలయాసహితస్య శౌరే-

ర్వాసోచితాని చరణావని సంవిధితోఽః |

సద్యో వికాసముపయాన్తి సమాధిభాజాం

చన్ద్రాతపేన తవ మానసపఙ్కజాని ॥ ౨౨.౧౦ ॥ ౭౪౦ ॥

త్వయ్యేవ పాదమధిరోప్య నవం ప్రవాహం
నాథే పదావని నిశామయితుం ప్రవృత్తే ।

ఆత్మీయకాఞ్చనరుచా భవతీ విధత్తే
హేమారవిన్దభరితామివ హేమసిన్ధుమ్ ॥ ౨౨.౧౧ ॥ ౭౪౧ ॥

విహరతి పులినేషు త్వత్సఖే రఙ్గానాథే
కనకసరిదియం తే పాదుకే హేమధామ్నా ।

వహతి సలిలకేలీస్రస్రచోలావరోధ-
స్రనకలశహరిద్రాపఙ్కపిఙ్గామవస్థామ్ ॥ ౨౨.౧౨ ॥ ౭౪౨ ॥

సురభినిగమగన్ధా సౌమ్యవద్రాకరన్ధ్రా
కనకకమలినివ ప్రేక్ష్యనే పాదుకే త్వమ్ ।

భ్రమర ఇవ సదా త్వాం ప్రాప్తనానావిహారః
శతమఖమణినీలః సేవతే శార్కధన్వా ॥ ౨౨.౧౩ ॥ ౭౪౩ ॥

కనకరుచిరవర్ణాం పాదుకే సహ్యసిన్ధుః
శ్రియమివ మహనీయాం సిన్ధురాజస్య పత్నీ ।

స్వయమిహ సవిధస్థా సౌమ్యజామాతృయుక్తా-
ముపచరతి రసేన త్వామపత్యాభిమానాత్ ॥ ౨౨.౧౪ ॥ ౭౪౪ ॥

అనుకలముపజీవ్యా దృశ్యనే నిర్జరాణాం
త్రిపురమథనమౌలా శేఖరత్వం దధాసి ।

ప్రతిపదమధిగమ్య ప్రాప్తశ్శృంగైః సి శౌరే-
స్తదపి చరణరక్షే పూర్ణచన్ద్రాకృతిస్తవమ్ ॥ ౨౨.౧౫ ॥ ౭౪౫ ॥

కనకమపి తృణం యే మన్వతే వీతరాగా-
స్తృణపి కనకం తే జానతే త్వత్ప్రకాశైః ।

మధురిపుపదరక్షే యత్ త్వదర్థోపనీతాన్
పరిణమయసి హైమాన్ దేవి దూర్వాఙ్కరాదీన్ ॥ ౨౨.౧౬ ॥ ౭౪౬ ॥

విశుద్ధిమధిగచ్ఛతి జ్వలనసఙ్గమాత్ కాఞ్చనం
విదన్తి చ జగన్తి తన్న ఖలు తద్విపర్యస్యతి ।

కథం కనకపాదుకే కమలలోచనే సాక్షిణి
త్వయైవ పరిశుద్ధతా హుతభుజోఽపి జాఘట్యతే ॥ ౨౨.౧౭ ॥ ౭౪౭ ॥

తారాసఙ్గప్రథితవిభవాం చారుజామ్బూనదాభాం

త్వామారూఢస్త్రీదశమహితాం పాదుకే రఙ్గనాథః ।

సఙ్ఘారీణ్యాం సురశిఖరిణస్తస్థషా మేఖలాయాం

ధత్తే మత్తద్విరదపతినా సామ్యకణ్ణ్యం సమీక్ష్యామ్ ॥ ౨౨.౧౮ ॥ ౭౪౮ ॥

కనకరుచిరా కావ్యాఖ్యాతా శనైశ్చరణోచితా

శ్రితగురుబుధా భాస్వద్రూపా ద్విజాధిపనేవితా ।

విహితవిభవా నిత్యం విష్ణోః పదే మణిపాదుకే

త్వమసి మహతి విశ్వేషాం నః శుభా గ్రహమణ్ణలీ ॥ ౨౨.౧౯ ॥ ౭౪౯ ॥

ప్రజ్యులితపఙ్చహేత్విర్హిరణ్మయీం త్వాం హిరణ్యవిలయార్హః ।

ఆవహతు జాతవేదాః శ్రియమివ నః పాదుకే నిత్యమ్ ॥ ౨౨.౨౦ ॥ ౭౫౦ ॥

ఇతి కవితార్కికసింహస్య సర్వతన్త్రస్వతన్త్రస్య శ్రీమద్వేంకటనాథస్య

శ్రీమద్వేదాంతాచార్యస్య కృతిషు శ్రీరఙ్గనాథపాదుకాసహస్రే

కాఙ్ఘనపద్ధతిర్ద్వావింశీ ॥

౨౩. శేషపద్ధతిః (౧౦)

సృష్టాం భూమావనస్తేన నిత్యం శేషసమాధినా ।

అహం సమ్భావయామి త్వామాత్మానమివ పాదుకే ॥ ౨౩.౧ ॥ ౭౫౧ ॥

పద్మాభోగాత్పాదుకే రఙ్గభర్తుః

పాదస్పర్శాద్భోగమన్యం ప్రపితోః ।

శేషస్యైకాం భూమికామబ్రవీత్ త్వా-

మాచార్యాణామగ్రణీర్యామునేయః ॥ ౨౩.౨ ॥ ౭౫౨ ॥

శేషత్వమమ్భయది సంశ్రయతి ప్రకామం

త్వద్భూమికాం సమధిగమ్య భుజిజ్గరాజః ।

త్వామేవ భక్తివినతైర్వహతాం శిరోభిః

కాష్ఠాం గతం తదిహ కేశవపాదరక్షే ॥ ౨౩.౩ ॥ ౭౫౩ ॥

మా భూదియం మయి నిషణ్ణపదస్య నిత్యం

విశ్వమ్భరస్య వహనాద్యస్యథితేతి మత్వా ।

ధత్సే బలాభ్యధికయా మణిపాదుకే త్వం

శేషాత్మనా వసుమతీం నిజయైవ మూర్త్యా ॥ ౨౩.౪ ॥ ౭౫౪ ॥

తత్తాదృశా నిజబలేన నిరూఢకీర్తిః

శేషస్తవైవ పరిణామవిశేష ఏషః ।

రామేణ సత్యవచసా యదనన్యవాహ్యోం

వోఢుం పురా వసుమతీం భవతీ నియుక్తా ॥ ౨౩.౫ ॥ ౭౫౫ ॥

శేషత్వసీమనియతాం మణిపాదరక్షే

త్వామాగమాః కులవధూమివ బాలపుత్రాః ।

త్వద్ద్రూపశేషశయితస్య పరస్య పుంసః

పాదోపధానశయితాముపధానయన్తి ॥ ౨౩.౬ ॥ ౭౫౬ ॥

భరతశిరసి లగ్నాం పాదుకే దూరతస్త్వాం

స్వతనుమపి వవన్దే లక్ష్మణః శేషభూతః ।

కిమిదమిహ విచిత్రం నిత్యయుక్తః సిషేవే

దశరథతనయః సన్ రఙ్గనాథః స్వమేవ ॥ ౨౩.౭ ॥ ౭౫౭ ॥

భూయోభూయః స్తిమితచలితే యస్య సఙ్కల్పసిన్ధౌ

బ్రహ్మేశానప్రభృతయ ఇమే బుద్ధుదత్వం భజన్తి ।

తస్యానాదేర్యగపరిణతౌ యోగనిద్రానురూపం

క్రీడాతల్పం కిమపి తనుతే పాదుకే భూమికాఽన్యా ॥ ౨౩.౮ ॥ ౭౫౮ ॥

అహీనాత్మా రఙ్గక్షితిరమణపాదావని సదా

సతామిత్రం త్రాణాత్ప్రథితనిజసత్రత్వవిభవా ।

అవిద్యాయామిన్యాః స్పృశసి పునరేకాహపదవీం

క్రతూనామారాధ్యా క్రతురపిచ సర్వస్త్యమసి నః ॥ ౨౩.౯ ॥ ౭౫౯ ॥

బహుముఖభోగసమేత్నేర్నిర్ముక్తతయా విశుద్ధిమాపన్నైః ।

శేషాత్పికా పదావని నిషేవ్యసే శేషభూతైస్త్యమ్ ॥ ౨౩.౧౦ ॥ ౭౬౦ ॥

ఇతి కవితార్కికసింహస్య సర్వతన్త్రస్వతన్త్రస్య శ్రీమద్వేఙ్కటనాథస్య

శ్రీమద్వేదాన్తాచార్యస్య కృతిషు శ్రీరఙ్గనాథపాదుకాసహస్రే

శేషపద్ధతిస్త్రయోవింశి ॥

౨౪. ద్వన్ద్వపద్ధతిః (౨౦)

ప్రపద్యే పాదుకారూపం ప్రణవస్య కలాద్వయమ్ ।

ఓతం మితమిదం యస్మిన్ననన్తస్యాపి తత్పదమ్ ॥ ౨౪.౧ ॥ ౭౬౧ ॥

మణిపాదుకయోర్యుగం మురారేర్మయి నిత్యం విదధాతు మఙ్గలాని ।
 అధికృత్య చరాచరస్య రక్తమానుకమ్పాక్షమయోరివావతారః ॥ ౨౪.౨॥ ౭౬౨॥
 చరణౌ మణిపాదుకే మురారేః ప్రణతాన్పాలయితుం ప్రపద్యమానమ్ ।
 విపదామిహ దైవమానుషీణాం ప్రతికారం యువయోర్ద్వయం ప్రతీమః ॥ ౨౪.౩॥ ౭౬౩॥
 మురభిన్మణిపాదుకే భవత్యోర్విహితో నూనమసౌ మిథో విభాగః ।
 భజతామపరస్పరప్రియాణామవిరోధాయ సురాసురేశ్వరాణామ్ ॥ ౨౪.౪॥ ౭౬౪॥
 ఆహితోన్మథనాయ సంశ్రితానామలమాలోకవశేన శబ్దతో వా ।
 కరయోశ్చ రథాఙ్గాఞ్చుజన్యో మధుహన్తుః పదయోశ్చ పాదుకే యే ॥ ౨౪.౫॥ ౭౬౫॥
 అవధీరితసాధుపద్ధతీనామలసానాం మధువైరిపాదుకే ద్వే ।
 ఇతరేతరసాహచర్యమిత్థం ప్రతిపన్నే ఇవ దైవపౌరుషే నః ॥ ౨౪.౬॥ ౭౬౬॥
 పార్శ్వయోః సరసిజావసున్ధరే పాదయోశ్చ మణిపాదుకే యువామ్ ।
 సన్నికర్షథ న చేన్మధుద్విషః కిం కరిష్యతి కృతాగసాం గణః ॥ ౨౪.౭॥ ౭౬౭॥
 పాదుకే భవభయప్రతిపయోర్భావయామి యువయోః సమాగమమ్ ।
 సక్తయోర్దమజవైరిణః పదే విద్యయోరివ పరావరాత్మనోః ॥ ౨౪.౮॥ ౭౬౮॥
 రఙ్గసీమని రథాఙ్గలక్ష్మణశ్చిన్తయామి తపనీయపాదుకే ।
 శాపదోషశమనాయ తత్పదే చక్రవాకమిథునం కృతాస్పదమ్ ॥ ౨౪.౯॥ ౭౬౯॥
 మానయామి జగత్స్తమోపహే మాధవస్య మణిపాదుకే యువామ్ ।
 దక్షిణోత్తరగతిక్రమోచితే పద్ధతి ఇవ మయాఖమాలినః ॥ ౨౪.౧౦॥ ౭౭౦॥
 రఙ్గనాథపదయోరలక్ష్మీయా రాజతే కనకపాదుకాద్వయా ।
 తద్విభూతియుగలీవ తాదృశీ ఛన్దతః సమవిభాగమాశ్రితా ॥ ౨౪.౧౧॥ ౭౭౧॥
 సాక్షాత్పదం మధుభిదః ప్రతిపాదయన్త్యై
 మానోపపత్తినియతే మణిపాదుకే ద్వే ।
 అన్యోన్యసఙ్గతివశాదుపపన్నచర్యామ్-
 ఆఙ్గాం శ్రుతిస్మృతిమయీమవధారయామి ॥ ౨౪.౧౨॥ ౭౭౨॥
 విశ్వోపకారమధికృత్య విహారకాలే-
 ష్వన్యోన్యతః ప్రథమమేవ్పరిస్ఫురన్త్యోః ।
 దృష్టాన్తయన్తి యువయోర్మణిపాదరక్షే

దివ్యం తదేవ మిథునం దివిషన్నిషేవ్యమ్ || ౨౪.౧౩|| ౭౭౩||

ద్వావేవ యత్ర చరణౌ పరమస్య పుంసః

తత్ర ద్విధాస్థితవతీ మణిపాదుకే త్వమ్ |

యత్రైవ దర్శయతి దేవి సహస్రపాత్త్వం

తత్రాపి నూనమసి దర్శితతావదాత్మా || ౨౪.౧౪|| ౭౭౪||

పర్యాయతో గతివశాన్మణిపాదరణే

పూర్వాపరత్వనియమం వ్యతివర్తయన్త్యై |

మన్యే యువాం మహతి విష్ణుపదే స్ఫురన్త్యై

సన్ధ్యే సమస్తజగతామభివందనీయే || ౨౪.౧౫|| ౭౭౫||

అశ్రాన్తసశ్చరణయోర్నిజసంప్రయోగా-

దమ్లానతాం చరణపక్ష్మజయోర్దిశన్త్యై |

మాన్యే యువాం రఘుపతేర్మణిపాదరణే

విద్యే బలామతిబలాం చ విచిన్తయామి || ౨౪.౧౬|| ౭౭౬||

అన్తర్మోహాదవిదితవతామాత్మతత్త్వం యథావ-

త్పద్యామిత్యం పరిచితవతాం పాదుకే పాపలోక్యామ్ |

నిత్యం భక్తేరనుగుణతయా నాథపాదం భజన్త్యై

సిష్టే సాక్షాత్ స్వయమిహ యువాం జ్ఞానకర్మాత్మికే నః || ౨౪.౧౭|| ౭౭౭||

న్యస్తం విష్ణోః పదమిహ మహత్ స్వేన భూమ్నా వహన్త్యై-

రామ్నాయాఖ్యామవిహతగతిం వర్తయన్త్యైర్నిజాజ్ఞామ్ |

ఆసన్నానాం ప్రణయపదవీమాత్మనా పూరయన్త్యైః

ద్వైరాజ్యశ్రీర్భవతి జగతామైకరాజ్యే భవతోః || ౨౪.౧౮|| ౭౭౮||

అప్రాప్తానాముపజనయథః సమ్పదాం ప్రాప్తిమేవం

సంప్రాప్తానాం స్వయమిహ పునః పాలనార్థం యతేథే |

సాక్షాద్రఙ్గక్షితిపతిపదం పాదుకే సాధయన్త్యై

యోగక్షేమా సుచరితవశాన్మూర్తిమన్తై యువాం నః || ౨౪.౧౯|| ౭౭౯||

బద్ధహరిపాదయుగలం యుగలం తపసీయపాదుకే యువయోః |

మోచయతి సంశ్రితానాం పుణ్యాపుణ్యమయశ్శృణ్ణాలాయుగలమ్ || ౨౪.౨౦|| ౭౮౦||

ఇతి కవితార్కికసింహస్య సర్వతన్త్రస్వతన్త్రస్య శ్రీమద్వేంకటనాథస్య

శ్రీమద్వేదాంతాచార్యస్య కృతిషు శ్రీరఙ్గనాథపాదుకాసహస్రే

ద్వంద్వపద్ధతిశ్చతుర్విశీ ||

౨౫. సన్నివేశపద్ధతిః (౨౦)

అణోరణీయసీం విష్ణోర్మహతోఽపి మహీయసీమ్ |

ప్రపద్యే పాదుకాం నిత్యం తత్పదేనైవ సమ్మితామ్ || ౨౫.౧|| ౭౮౧||

ప్రతిష్ఠిష్ఠతి పాదసస్మితాయాం

త్వయి నిత్యం మణిపాదుకే ముకున్దః |

ఇతరే తు పరిచ్ఛదాస్త ఏతే

విభవవ్యజ్ఞానహేతవో భవన్తి || ౨౫.౨|| ౭౮౨||

తవ రఙ్గనరేన్ద్రపాదరక్షే ప్రకృతిః సన్నపి భక్తిపారతన్య్యాత్ |

భవతీం వహతీవ పన్నగేన్ద్రః ప్రథితస్వస్తికలక్షణైః శిరోభిః || ౨౫.౩|| ౭౮౩||

పరస్య పుంసః పదసన్నివేశాన్ప్రయుజ్ఞాతే భావితపఞ్చరాత్రాః |

అఘప్రతిపానపదిశ్య పుణ్ణానగ్లేషు రక్షేశయపాదుకే త్వామ్ || ౨౫.౪|| ౭౮౪|| var

అఙ్కేషు

విమృశ్య రక్షేన్ద్రపతింవరాయాః శ్రుతేః స్థితాం మూర్ధని పాదుకే త్వామ్ |

బద్నన్తి వృద్ధాః సమయే వధూనాం త్వన్ముద్రితాన్యాభరణాని మాలా || ౨౫.౫||

౭౮౫||

వహన్తి రక్షేత్వరపాదరక్షే దీర్ఘాయుశాం దర్శితభక్తిబన్ధాః |

ఆశాధిపానామవరోధనార్యస్తస్ముద్రికాం మఙ్గలహేమసూత్రైః || ౨౫.౬|| ౭౮౬||

వ్యూహక్రమేణ ప్రథితారమగ్రే

సన్దర్శయన్తీం మణిపాదుకే త్వామ్ |

పాతుం త్రిలోకీం పదపద్మభాజం

సాదర్శనీం శక్తిమవైమి శౌరేః || ౨౫.౭|| ౭౮౭||

బద్ధాసికా కనకపఙ్కజకర్ణికాయాం

మధ్యే కృశా మురరిపోర్మణిపాదుకే త్వమ్ |

సన్దృశ్యనే సరసిజాసనయా గృహీతం

రూపాన్తరం కిమపి రఙ్గవిహారయోగ్యమ్ || ౨౫.౮|| ౭౮౮||

మానోచితస్య మదధీనజనస్య నిత్యం

మా భూదతః కృపణతేతి విచిన్తయన్త్యాః |

బస్తికృతం ధ్రువమవైమి వలగ్నదేశే

కార్యం త్వయా కమలతోచనపాదరక్షే || ౨౫.౯|| ౭౮౯||

మధ్యే కృశాముభయతః ప్రతిపన్నవృద్ధిం

మన్యే సమీక్ష్య భవతీం మణిపాదరక్షే ।

నిత్యం ముకున్దపదసంక్లమవిప్రయోగౌ

నిశ్చిన్వతే కృతధీయః సుఖదుఃఖకాష్ఠామ్ || ౨౫.౧౦|| ౭౯౦||

రక్షేతితుశ్చరణపక్కుజయోర్భజన్తి

రక్షాప్రసాధనవికల్పసహామవస్థామ్ ।

మాన్యకృతిర్నివిశనే మణిపాదరక్షే

మధ్యే పరిచ్ఛదవిభూషణవర్గయోత్స్వమ్ || ౨౫.౧౧|| ౭౯౧||

అఙ్గాన్తరేషు నిహితాన్యభిలాని కామమ్ ।

పర్యాయకల్పనసహాని విభూషణాని ।

నిత్యం ముకున్దపదపద్మతలానురూపం

వైపథ్యమమ్బు భవతీ నయనాభిరామమ్ || ౨౫.౧౨|| ౭౯౨||

యే నామ భక్తినియతైస్తవ సన్నివేశం

నిర్విశ్య నేత్రయుగళైర్న భజన్తి తృప్తిమ్ ।

కాలక్రమేణ కమలేక్షణపాదరక్షే

ప్రాయేణ తే పరిణమన్తి సహస్రనేత్రాః || ౨౫.౧౩|| ౭౯౩||

పదమప్రమాణమితి వాదినాం మతం

మధుజిత్పదే మహతి మాస్మ భూదితి ।

వ్యుదపాది తస్య చరణావని త్వయా

నిగమాత్మనస్తవ సమప్రమాణతా || ౨౫.౧౪|| ౭౯౪||

అప్రభూతమభవజ్జగత్త్రయం యస్య మాతుముదితస్య పాదుకే ।

అప్రమేయమమితస్య తత్పదం నిత్యమేవ నను సమ్మితం త్వయా || ౨౫.౧౫|| ౭౯౫||

ఆలవాలమివ భాతి పాదుకే పాదపస్య భవతీ మధుద్విషః ।

యత్సమీపవినతస్య శూలినః సారణీ భవతి మౌలినిమ్నగా || ౨౫.౧౬|| ౭౯౬||

మోదమానమునివృన్దన్షట్పదా

భాతి ముక్తిమకరన్దవర్షణీ ।

కాఽపి రఙ్గనృపతేః పదామ్బుజే

కర్ణికా కనకపాదుకామయీ || ౨౫.౧౭ || ౭౯౭ ||

యుగపదనువిధాస్యన్ యౌవతం తుల్యరాగం

యదుపతిరధిచక్రే యౌవతో రూపభేదాన్ |

తదిదమతివికల్పం బిభ్రతీ సన్నివేశం

తవ ఖలు పదరక్షే తావతీ మూర్తిరాసీత్ || ౨౫.౧౮ || ౭౯౮ ||

తత్తద్వృత్తైరనుగుణతయా వామనీం వ్యాపినీం వా

ప్రాప్తే రఙ్గప్రథితవిభవే భూమికాం సూత్రధారే |

మన్యే విశ్వస్థితిమయమహానాటికాం నేతుకామా

నానాసంస్థా భవతి భవతీ పాదుకే నర్తకీవ || ౨౫.౧౯ || ౭౯౯ ||

మానే పరం సామనే ప్రత్యక్షేణాగమేనాపి |

హరిచరణస్య తవాపి తు వైషమ్యం రక్ష్యరక్షకత్వాభ్యామ్ || ౨౫.౨౦ || ౮౦౦ ||

ఇతి కవితార్కకసింహస్య సర్వతన్త్రస్వతన్త్రస్య శ్రీమద్వేంకటనాథస్య

శ్రీమద్వేదాంతాచార్యస్య కృతిషు శ్రీరఙ్గనాథపాదుకాసహస్రే

సన్నివేశపద్ధతిః పఞ్చవింశి ||

౨౬. యన్త్రికాపద్ధతిః (౧౦)

ఉదగ్రయన్త్రికాం వందే పాదుకాం యన్త్రివేశనాత్ |

ఉపర్యపి పదం విష్ణోః ప్రత్యాదిష్టప్రసాధనమ్ || ౨౬.౧ || ౮౦౧ ||

ప్రసభం ప్రతిరుధ్య కణ్ణికాదీన్

భవతీ శౌరిపదామ్బుజాదధస్తాత్ |

చరాణావని ధారయత్యముష్కి-

న్నుచితచ్ఛాయముపర్యపి ప్రతీకమ్ || ౨౬.౨ || ౮౦౨ ||

మురభిన్మణిపాదుకే త్వదీయా-

మనఘామఙ్గులియన్త్రికామవైమి |

స్వయమున్నమితాం ప్రదేశినీం తే

పరమం దైవతమేకమిత్యుచస్తీమ్ || ౨౬.౩ || ౮౦౩ ||

స్వదతే మణిపాదుకే త్వదీయా పదశాఖాయుగయన్త్రికా విచిత్రా |

పరమం పురుషం ప్రకాశయన్తి ప్రణవన్యేవ పరేయమర్థమాత్రా || ౨౬.౪ || ౮౦౪ ||

అనుయాతమనోరథా మురారేర్భవతీ కేలిరథశ్రియం దధాతి |

చరణావని యన్త్రికా తవైషా తనుతే కూబరసమ్పదం పురస్తాత్ || ౨౬.౫|| ౮౦౫||

శఙ్కే భవత్యాః సుభగం ప్రతీకం రణ్ణేశపాదాఙ్గులిసఙ్గహార్థమ్ |

త్రాణాయ పాదావని విష్టపానామాఙ్గాకరీమఙ్గులిముద్రికాం తే || ౨౬.౬|| ౮౦౬||

అలఙ్కృతం కరికయోపరిష్టా-

దుదగ్రనాలం తవ యన్త్రికాంశమ్ |

పద్మాపతేః పాదసరోజలఙ్గ్యాః

ప్రత్యేమి పాదావని కేలిపద్మమ్ || ౨౬.౭|| ౮౦౭||

ఉపరి వినిహితస్య కేశవాఙ్గే-

రుపరి పదావని యన్త్రికాత్మికా త్వమ్ |

ఇతి తవ మహిమా లఘూకరోతి

ప్రణతసురేశ్వరశేఖరాధిరోహమ్ || ౨౬.౮|| ౮౦౮||

నిత్యం పదావని నిబద్ధకీరీటశోభం

పద్మాలయాపరిచితం పదముద్వహన్త్యాః |

అఙ్గీకరోతి రుచిమఙ్గులియన్త్రికా తే

సామ్రాజ్యసమ్పదనురూపమివాతపత్రమ్ || ౨౬.౯|| ౮౦౯||

ప్రథమా కలేవ భవతీ చరణావని భాతి రఙ్గచన్ద్రమసః |

శ్చృణ్ణోన్నతిరివ యత్ర శ్రియం విభావయతి యన్త్రికాయోగః || ౨౬.౧౦|| ౮౧౦||

ఇతి కవితార్కికసింహస్య సర్వతన్త్రస్వతన్త్రస్య శ్రీమద్వేఙ్కటనాథస్య

శ్రీమద్వేదాన్తాచార్యస్య కృతిషు శ్రీరఙ్గనాథపాదుకాసహస్రే

యన్త్రికాపద్ధతిః షడ్వింశతీ ||

౨౭. రేఖాపద్ధతిః (౧౦)

సూచయన్తీం స్వరేఖాభిరనాలేఖ్యసరస్వతీమ్ |

అలేఖనీయసౌందర్యామాశ్రయే శౌరిపాదుకామ్ || ౨౭.౧|| ౮౧౧||

మణిమౌలినిఘర్షణాత్ సురాణాం

వహసే కాఙ్చనపాదుకే విచిత్రమ్ |

కమలాపతిపాదపద్మయోగా-

దపరం లక్షణమాధిరాజ్యసారమ్ || ౨౭.౨|| ౮౧౨||

అభితో మణిపాదుకే స్ఫురన్త్యా-

స్తవ రేఖావితతేస్తథావిధాయాః ।

మురవైరిపదారవిస్తరూఢై-

రనుకల్పాయితమాధిరాజ్యచిహ్నైః ॥ ౨౭.౩॥ ౮౧౩॥

రేఖయా విసమతాం దివౌకసాం మౌలిరత్నమకరీముఖోత్థయా ।

పాదుకే వహసి నూనమద్భుతం శౌరిపాదపరిభోగలక్షణమ్ ॥ ౨౭.౪॥ ౮౧౪॥

త్రిదశమకుటరత్నోల్లేఖరేఖాపదేశా-

త్పరిణమయసి పుంసాం పాదుకే మూర్ధ్ని లగ్నా ।

నరకమథనసేవాసమ్పదం సాధయిత్రి

నియతివిలిఖితానాం నిష్క్రుతిం దుర్లిపీనామ్ ॥ ౨౭.౫॥ ౮౧౫॥

పదకమలతలాంతఃసమ్మితాన్యాతపత్ర-

ధ్వజసరసిజముఖ్యాన్వైశ్వరీలక్షణాని ।

అవగమయసి శౌరేః పాదుకే మాదృశానా-

ముపరి పరిణతైః స్వైర్దేవి రేఖావిశేషైః ॥ ౨౭.౬॥ ౮౧౬॥

స్నాతా పదావని చిరం పరిభుజ్య ముక్తా

పాదేన రఙ్గనృపతేః శుభలక్షణేన ।

రేఖాస్తరైర్నవనవైరుపశోభసే త్వం

సంస్కారచన్దనవిలేపనపఙ్కలగ్నైః ॥ ౨౭.౭॥ ౮౧౭॥

భక్త్యా ముహుః ప్రణమతాం త్రిదశేశ్వరాణాం

కోటీరకోటికషణాదుపజాయమానైః ।

ఆభాతి శౌరిచరణాదధికానుభావా

రేఖాశతైస్తవ పదావని కాపి రేఖా ॥ ౨౭.౮॥ ౮౧౮॥

పాదావని ప్రతిపదం పరమస్య పుంసః

పాదారవిస్తపరిభోగవిశేషయోగ్యా ।

స్వాభావికాన్ సుభగభక్తివిశేషదృశ్యాన్

రేఖాత్మకాన్ వహసి పత్రలతావిశేషాన్ ॥ ౨౭.౯॥ ౮౧౯॥

రేఖాపదేశతస్తవ ప్రశమయితుం ప్రలయవిప్లవాశఙ్కామ్ ।

వహసి మధుజిత్పదావని మన్యే నిగమస్య మాతృకాలేఖ్యమ్ ॥ ౨౭.౧౦॥ ౮౨౦॥

ఇతి కవితార్కికసంహాస్య సర్వతస్త్రస్యతస్త్రస్య శ్రీమద్వేంకటనాథస్య

శ్రీమద్వేదాంతాచార్యస్య కృతిషు శ్రీరఙ్గనాథపాదుకాసహస్రే

రేఖాపద్ధతిః సప్తవింశి ॥

౨౮. సుభాషితపద్ధతిః (౧౦)

కలాసు కాష్ఠామాతిష్ఠన్ భూమ్నో సమృద్ధినామపి ।

పాదుకా రఙ్గధుర్యస్య భరతారాధ్యతాం గతా ॥ ౨౮.౧॥ ౮౨౧॥

సన్తః స్వదేశపరదేశవిభాగశూన్యం

హస్త స్వవృత్తిమనఘాం న పరిత్యజన్తి ।

రాజ్యే వనే చ రఘుపుఙ్గవపాదరక్షా

వైజం జహౌ న ఖలు కణ్ఠకశోధనం తత్ ॥ ౨౮.౨॥ ౮౨౨॥

బ్రహ్మాస్త్రతామధిజగామ తృణం ప్రయుక్తం

పృథ్వీం శశాస పరిముక్తపదం పదత్రమ్ ।

కిం వా న కిం భవతి కేలివిధౌ విభూనాం

పుణ్యం శరవ్యమభవత్పయసాం నిధిర్వా ॥ ౨౮.౩॥ ౮౨౩॥

అన్యేషు సత్స్వపి నరేన్ద్రసుతేషు దైవా-

దభృష్టః పదాదధికరోతి పదం పదార్హః ।

ప్రాయో నిదర్శయతి తత్ప్రథమో రఘూణాం

తత్పాదయోః ప్రతినిధి మణిపాదుకే వా ॥ ౨౮.౪॥ ౮౨౪॥

చరణమనఘవృత్తేః కస్యచిత్ప్రాప్య నిత్యం

సకలభువనగుప్త్యై సత్పథే వర్తతే యః ।

నరపతిబహుమానం పాదుకేవాధిగచ్ఛన్

స భవతి సమయేషు ప్రేక్షితజ్జైరుపాస్యః ॥ ౨౮.౫॥ ౮౨౫॥

రామే రాజ్యం పితురభిమతం సమ్మతం చ ప్రజానాం

మాతా వవే తదహి భరతే సత్యవాదీ దదౌ చ ।

చిన్తాతీతః సమజని తదా పాదుకాగ్ర్యాభిషేకో

దుర్విజ్ఞానస్వహృదయమహో దైవమత్ర ప్రమాణమ్ ॥ ౨౮.౬॥ ౮౨౬॥

నాతిక్రామేచ్ఛరణవహనాత్పాదుకా పాదపీఠం

యద్వాఽఽసన్నం పరమిహ సదా భాతి రాజాసనస్య ।

పూర్వత్రైవ ప్రణిహితమభూద్ధన్త రామేణ రాజ్యం

శక్యే భర్తుర్బహుమతిపదం విక్రమే సాహచర్యమ్ ॥ ౨౮.౭॥ ౮౨౭॥

ప్రతిపదచపలాఽపి పాదుకా రఘుపతినా స్వపదే నివేశితా ।
 సమజని నిభృతస్థితిస్తదా భవతి గుణః శ్రియమభ్యుపేయుషామ్ ॥ ౨౮.౮॥ ౮౨౮॥
 గతిహేతురభూత్ క్వచిత్పదే స్థితిహేతుర్మణిపాదుకా క్వచిత్ ।
 న హి వస్తుశుశక్తినిశ్చయో నియతిః కేవలమీశ్వరేచ్ఛయా ॥ ౨౮.౯॥ ౮౨౯॥
 అధరీకృతోఽపి మహతా తమేవ నేవేత సాదరం భూష్టుః ।
 అలభత సమయే రామాత్పాదాక్రాంతాఽపి పాదుకా రాజ్యమ్ ॥ ౨౮.౧౦॥ ౮౩౦॥
 ఇతి కవితార్కికసింహస్య సర్వతన్త్రస్వతన్త్రస్య శ్రీమద్వేంకటనాథస్య
 శ్రీమద్వేదాంతాచార్యస్య కృతిషు శ్రీరఙ్గనాథపాదుకాసహస్రే
 సుభాషితపద్ధతిరష్టావింశీ ॥

౨౯. ప్రకీర్ణకపద్ధతిః (౮౦)

విధౌ ప్రవృత్తే యద్ధ్యవ్యం గుణసంస్కారనామభిః ।
 శ్రేయఃసాధనమామ్నాతం తత్పదత్రం తథాఽస్తు మే ॥ ౨౯.౧॥ ౮౩౧॥
 మధురస్మితరమ్యమౌక్తికశ్రీర్విశసి వ్యఙ్గాతమఙ్గులప్రణాదా ।
 సహ రఙ్గనృపేణ వాసగేహం తనుమధ్యా మణిపాదుకే త్వమేకా ॥ ౨౯.౨॥ ౮౩౨॥
 శుభశబ్దవిశేషసంశ్రితాభి-
 ర్భవతీ శౌరిపదావని క్రియాభిః ।
 అనుతిష్ఠతి నూనమాశ్రితానా-
 మఖిలోపద్రవశాన్తికం నవీనమ్ ॥ ౨౯.౩॥ ౮౩౩॥
 మణిభిర్మధువైరిపాదరక్షే
 భవతీ విక్రమణే ప్రవర్ధమానా ।
 యుగపద్భవతాం యుగాన్తకాలే
 దివి లక్ష్మీం విదధే దివాకరాణామ్ ॥ ౨౯.౪॥ ౮౩౪॥
 మఙ్గులస్వనాం మణిమయూఖకలాపిసీం త్వాం
 దృష్ట్వా కపర్ధసవిధే వినివేశ్యమానామ్ ।
 గూఢీభవన్తి గరుదధ్వజపాదరక్షే
 పూత్కారవన్తి పురవైరివిభూషణాని ॥ ౨౯.౫॥ ౮౩౫॥
 మధ్యే పరిస్ఫురితనిర్మలచన్ద్రతారా

ప్రాస్తేషు రత్ననికరేణ విచిత్రవర్ణా ।
 పుష్టాసి రఙ్గనృపతేర్మణిపాదుకే త్వం
 చక్షుర్వశికరణయన్త్రవిశేషశఙ్కామ్ ॥ ౨౯.౬ ॥ ౮౩౬ ॥
 పాదేన రఙ్గనృపతేః పరిభుజ్యమానా
 ముక్తాఫలప్రకటితశ్రమవారిబిందుః ।
 ఉత్కణ్ణికా మణిమయూఖశతైరుదగ్రైః
 సీతకారిణీవ వరణావని శిఙ్గోత్తైస్త్వమ్ ॥ ౨౯.౭ ॥ ౮౩౭ ॥
 దూరప్రసారితకరా నినదైర్మణీనా-
 మాయాతి దైత్యరిపురిత్యసకృద్బ్రువాణా ।
 దైత్యేశ్వరానభిముఖాన్ జనితానుకమ్పా
 మన్యే నివారయసి మాధవపాదుకే త్వమ్ ॥ ౨౯.౮ ॥ ౮౩౮ ॥
 ఆచ్ఛేద్యరశ్మినియతక్రమరత్నధుర్యా
 నిష్కమ్పకూబరనిభం దధతీ ప్రతీకమ్ ।
 క్రీడాగతేషు మధుజిత్పదపద్మలక్ష్మ్యైః
 కర్ణిరథస్తవమసి కాఞ్చనపాదరణే ॥ ౨౯.౯ ॥ ౮౩౯ ॥
 మఙ్గులస్వనా మరతకోపలమేచకాఙ్గీ
 శోణాశ్మతుణ్ణరుచిరా మణిపాదుకే త్వమ్ ।
 పద్మావిహారరసికస్య పరస్య యూనః
 పర్యాయతాం భజసి పఞ్చరశారికాణామ్ ॥ ౨౯.౧౦ ॥ ౮౪౦ ॥
 శోణోపలైశ్చరణరక్షిణి సంశ్రితేషు
 చ్ఛాయాత్మనా మరకతేషు తవావగాఢః ।
 అన్వేతి శౌరిరభితః ఫలపక్ష్యైశోభి-
 న్యాయానమేవ శయితం వటపత్రమధ్యే ॥ ౨౯.౧౧ ॥ ౮౪౧ ॥
 స్ఫీతం పదావని తవ స్నపనార్ద్రమూర్తే-
 రాసాగరం తతమభూన్మణిరశ్మిజాలమ్ ।
 లీలోచితం రఘుసుతస్య శరవ్యమాసన్
 యాతూని యస్య వలయేన వివేష్టితాని ॥ ౨౯.౧౨ ॥ ౮౪౨ ॥
 రత్నాంశుభిస్తవ తదా మణిపాదరణే
 సంరఙ్గమానవపుషాం రజనీముఖేషు ।
 ఆకస్మికాగతమదర్శిం మహౌషధిత్యం

సాకేతపత్తనసమీపరుహం ద్రుమాణామ్ || ౨౯.౧౩|| ౮౪౩||

రామే వనం దశరథే చ దీవం ప్రయాతే

నిర్ధూతవిశ్వతిమిరా సహసా బభూవ |

భూయిష్ఠరత్నకీరణా భవతీ రఘూణాం

భూయః ప్రతాపతపనోదయపూర్వసన్ధ్యా || ౨౯.౧౪|| ౮౪౪||

ప్రీతేన దేవి విభునా ప్రతిపాదనీయాం

పాదావని ప్రతిపదోదితమజ్జునాదామ్ |

విద్యాం విదుర్భగవతః ప్రతిపాదనార్ద్రాం

పారాయణాగమపయోనిధిపారగాస్తామ్ || ౨౯.౧౫|| ౮౪౫||

ముక్తాంశుకేసరవతీ స్థిరవజ్రదంష్ట్రా

ప్రహ్లాదసమ్పదనురూపహిరణ్యభేదా |

మూర్తిః శ్రియో భవసి మాధవపాదరక్షే

నాథస్య నూనముచితా నరసింహమూర్తేః || ౨౯.౧౬|| ౮౪౬||

సమ్భావయన్తి కవయశ్చతురప్రచారాం

మజ్జుస్వనాం మహితమౌక్తికపత్రలాఙ్గీమ్ |

స్వాధీనసర్వభువనాం మణిపాదుకే త్వాం

రఙ్గాధిరాజపదపఙ్కజరాజహంసీమ్ || ౨౯.౧౭|| ౮౪౭||

ముక్తామయూఖరుచిరాం మణిపాదరక్షే

మజ్జుస్వనాం మణిభిరాహితవర్ణవర్గామ్ |

మన్యే ముకున్దపదపద్మమధువ్రతీనా-

మన్యామకృత్రిమగిరామధిదేవతాం త్వామ్ || ౨౯.౧౮|| ౮౪౮||

ఆసాద్య కేకయసుతావరదానమూలం

కాలం ప్రదోషమనిరీక్ష్యరమాసహాయమ్ |

మజ్జుప్రణాదరహితా మణిపాదరక్షే

మౌనవ్రతం కిమపి నూనమవర్తయన్త్వామ్ || ౨౯.౧౯|| ౮౪౯||

వైడూర్యరమ్యసలిలా మహితా మరుద్భి-

శ్చాయావతీ మరకతోపలరశ్మిజాలైః |

అశ్రాన్తమోహపదవీపథికస్య జన్తో-

ర్విశ్రాన్తిభూమిరివ శౌరిపదావని త్వమ్ || ౨౯.౨౦|| ౮౫౦||

ఆద్యో రఘుషీతిభుజామభిషేకదీప్తై-

రాప్యాయితస్తవ పదావని రశ్మిజాలైః ।

మన్దీచకార తపనో వ్యపసీతభీతి-

ర్మణ్డోదరీవదనవద్ధృమసో మయూఖాన్ ॥ ౨౯.౨౦॥ ౮౫౦॥

మాన్యా సమస్తజగతాం మణిభజ్జిలీలా

పాదే నిసర్గఘటితా మణిపాదుకే త్వమ్ ।

అన్తఃపురేషు లలితాని గతాగతాని

చ్ఛాయేవ రఙ్గనృపతేరనువర్తసే త్వమ్ ॥ ౨౯.౨౧॥ ౮౫౧॥

రఙ్గాధిరాజపదపఙ్కజమాశ్రయస్తీ

హైమీ స్వయం పరిగతా హరినీలరత్నైః ।

సమ్భావ్యసే సుకృతిభిర్మణిపాదుకే త్వం

సామాన్యమూర్తిరివ సిన్ధుసుతాధరణ్యోః ॥ ౨౯.౨౩॥ ౮౫౩॥

అభ్యర్చితా సుమనసాం నివహారజస్రం

ముక్తారుణోపలనస్వాఙ్గులిపల్లవశ్రీః ।

శ్రేయస్కరీం మురభిదశ్చరణద్ధయీవ

కాన్తిం సమాశ్రయసి కాఙ్ఘనపాదుకే త్వమ్ ॥ ౨౯.౨౪॥ ౮౫౪॥

నిర్మృష్టగాత్రుచిరా మణిపాదుకే త్వం

స్నాతానులేపసురభిర్నవమాల్యచిత్రా ।

ప్రాప్తే విహారసమయే భజసే మురారేః

పాదారవిందపరిభోగమధన్యలభ్యమ్ ॥ ౨౯.౨౫॥ ౮౫౫॥

నాదే పదావని తథా తవ సన్నివేశే

నిర్వేశనక్రమమసహ్యమపాచికీర్షుః ।

యైరేవ లోచనశత్రైరభివీక్షతే త్వాం

త్రైరేవ పన్నగపతిః శ్రుతిమాన్ బభూవ ॥ ౨౯.౨౬॥ ౮౫౬॥

పాదావని స్ఫుటమయూఖసహస్రదృశ్యా

విష్ణోః పదేన భవతీ విహితప్రచారా ।

త్వద్భక్తియన్త్రితజనప్రథమస్య శమోభా-

ర్వైకర్తనీమనుకరోతి విహారమూర్తిమ్ ॥ ౨౯.౨౭॥ ౮౫౭॥

రాజ్యే వనేపి రఘువీరపదోచితాయాః

సంస్మృత్య గౌతమవధూపరిరక్షణం తే ।

మన్యే సమాహితధియో మణిపాదుకే త్వాం
 మూర్ధ్నా భజన్త్యనుదినం మునిధర్మదారాః ॥ ౨౯.౨౮॥ ౮౫౮॥
 త్వామాశ్రితో మణిమయూఖసహస్రదృశ్యాం
 త్వచ్చిజ్ఞాతేన సహ రఙ్గపతిః సముద్యన్ ।
 ఆశక్యతే సుమతిభిర్మణిపాదరక్షే
 విద్యాసఖః సవిత్సమణ్డలమధ్యవర్తీ ॥ ౨౯.౨౯॥ ౮౫౯॥
 రత్నాశ్చిత్రైర్హరిపదం మణిపాదుకే త్వం
 స్పృష్ట్యా కరైః శ్రుతిరసాయనమజ్ఞునాదా ।
 తత్త్వం తదేతదితి బోధయసీవ సమ్య-
 గేందాన్ప్రతారితవతో వివిధాన్ కుదృష్టిన్ ॥ ౨౯.౩౦॥ ౮౬౦॥
 ఆనన్దనూః ప్రణయినామనఘప్రసాదా
 రఙ్గాధిరాజపదరక్షిణి రత్నభాసా ।
 న్యస్తే ముచుర్నిజభరే స్థిరతాం భజన్త్యా
 వర్ణాంశుకం వితరసీవ వసున్ధరాయాః ॥ ౨౯.౩౧॥ ౮౬౧॥
 త్వం చిత్రభానురసి రత్నవిశేషయోగా-
 ద్భూమ్నా నిజేన పరిపుష్యసి పావకత్వమ్ ।
 స్వేనైవ శౌరిచరణావని చన్ద్రరూపా
 తేజస్త్రయీవ మిలితాఽసి తమోపహా నః ॥ ౨౯.౩౨॥ ౮౬౨॥
 ప్రౌఢప్రవాలరుచిరా భువనైకవన్ద్యా
 రఙ్గాధిరాజచరణావని రమ్యచన్ద్రా ।
 సమ్భిన్నమాక్తికరుచిః సతతం ప్రజానాం
 తాపాత్స్యయం దిశసి తారకితేవ సన్ధ్యా ॥ ౨౯.౩౩॥ ౮౬౩॥
 రఙ్గేశ్వరస్య పురతో మణిపాదుకే త్వం
 రత్నాంశుభిర్వికిరసి స్ఫుటభక్తిబన్ధా ।
 పాదౌ విహారయితుమద్భుతసౌకుమార్యే
 ప్రాయః సరోజకుముదోత్పలపత్రపక్ష్మమ్ ॥ ౨౯.౩౪॥ ౮౬౪॥
 ఆసన్నవృత్తిరవరోధగృహేషు శౌరే-
 రాపాదయస్యనుపదం వరవర్ణినామ్ ।
 ఆలగ్నరత్నకిరణా మణిపాదుకే త్వం

మఙ్గలస్వనా మదనబాణనిఘర్షశఙ్కామ్ ॥ ౨౯.౩౫॥ ౮౬౫॥

పర్యాప్తమాక్తికనఖా స్ఫుటపద్మరాగా
రేఖావిశేషరుచిరా లలితప్రచారా ।

రఙ్గాధిరాజపదయోర్మణిపాదుకే త్వం
సాయుజ్యమాశ్రితవతీవ సమస్తవన్ద్యా ॥ ౨౯.౩౬॥ ౮౬౬॥

ప్రాప్తాభిషేకా మణిపాదుకే
త్వం ప్రదీప్తరత్నా రఘురాజధాన్యాః ।

ప్రదక్షిణప్రకమణాదకార్షీః
ప్రాకారమాగ్నేయమివ ప్రభాభిః ॥ ౨౯.౩౭॥ ౮౬౭॥

రత్నాసనే రాఘవపాదరక్షే
ప్రదీప్యమానాస్తవ పద్మరాగాః ।

ప్రాయో నరేంద్ర్యాన్ భరతస్య జేతుః
ప్రతాపవహ్నోరభవన్పురోహాః ॥ ౨౯.౩౮॥ ౮౬౮॥

శుభప్రణాదా భవతీ శ్రుతీనాం
కణ్ఠేశువైకుణ్ఠపతింవరాణామ్ ।

బద్ధాసి నూనం మణిపాదరక్షే
మఙ్గల్యసూత్రం మణిరశ్మిజాలైః ॥ ౨౯.౩౯॥ ౮౬౯॥

విచిత్రవర్ణా శ్రుతిరమ్యశబ్దా
నిషేవ్యనే నాకనదాం శిరోభిః ।

మధుద్విషస్త్వం మణిపాదరక్షే
శ్రేయస్కరీశాసనపత్రికేయ ॥ ౨౯.౪౦॥ ౮౭౦॥

స్థిరా స్వభావాన్మణిపాదుకే త్వం
సర్వంసహో స్వాదుఫలప్రసూతిః ।

పుఘ్నీవ పద్భాం పరమస్య పుంసః
సంసృజ్యనే దేవి విభజ్యనే చ ॥ ౨౯.౪౧॥ ౮౭౧॥

పశ్యన్తి రణ్ణేశ్వరపాదరక్షే
పూజాసు తే సంహితపుష్పజాలామ్ ।

మృగీదృశో వాసవరత్నరేఖాం
సచిత్రపుణ్ణామివ మన్మథజ్యామ్ ॥ ౨౯.౪౨॥ ౮౭౨॥

కరైరుదగ్రైః స్ఫురతాం మణీనాం

మఙ్గుస్వనా మాధవపాదుకే త్వమ్ ।

అనూపదేశే కనకాపగాయాః

కలేః ప్రవేశం ప్రతిషేధసివ ॥ ౨౯.౪౩॥ ౮౭౩॥

ఆక్రాంతవేదిర్భవతీ తదానీ-

మదర్పి ముక్తాన్వితశోణరత్నా ।

కరగ్రహార్థం భరతేన భూమ్యా

లాజోత్కరైర్వహ్నిశిఖేవ కీర్ణా ॥ ౨౯.౪౪॥ ౮౭౪॥

పత్రలా మణిగణైర్హిరణ్మయీ

భాసి రఙ్గపతిరత్నపాదుకే ।

కేలిమణ్ణపగతాగతోచితా

భూమికేవ గరుడేవ కల్పితా ॥ ౨౯.౪౫॥ ౮౭౫॥

ఉన్నతం బలివిరోధినస్తదా

పాదుకే పదసరోజమాశ్రితా ।

మౌక్తికస్తబకమధ్యసమ్మితం

వ్యోమ షట్పదతులామలమృయః ॥ ౨౯.౪౬॥ ౮౭౬॥

కోమలాఙ్గులినివేశయన్త్రికా-

న్యస్తమౌక్తికమయూఖదస్తురా ।

మఙ్గులాని వమసీవ దేహీనాం

రఙ్గరాజమణిపాదుకే స్వయమ్ ॥ ౨౯.౪౭॥ ౮౭౭॥

పఙ్కజాసహచరస్య రఙ్గీణః

పాదుకే నిజపదాదనస్తరమ్ ।

న్యస్యతస్త్యయి జగన్తి జాయతే

నాగభోగశయనం నిరఙ్కుశమ్ ॥ ౨౯.౪౮॥ ౮౭౮॥

సాధయన్తి మధువైరిపాదుకే

సాధవః స్థిరముపాయముత్తమమ్ । var మన్తిమమ్

త్వత్ప్రవృత్తివినితవర్తనోచిత-

స్వప్రవృత్తివినివర్తనాన్వితమ్ ॥ ౨౯.౪౯॥ ౮౭౯॥

నన్దసూనుపదపద్మమిన్దిరాపాణిపల్లవనిపీడనాసహమ్ ।

పాదుకే తవ బలేన పర్యభృదూష్మలామురగమౌలిశర్కరామ్ || ౨౯.౫౦|| ౮౮౦||

మణినికరసముత్తైః సర్వవర్ణా మయూఖైః

ప్రకటితశుభనాదా పాదుకే రఙ్గభర్తుః ।

నిఖిలనిగమసూతేర్బ్రహ్మణస్తత్సనాథా-

మవగమయసి హృద్యామర్థమాత్రాం చతుర్థీమ్ || ౨౯.౫౧|| ౮౮౧||

శ్రుతివిషయగుణా త్వం పాదుకే దైత్యహస్తుః

సతతగతిమనోజ్ఞా స్వేన ధామ్నా జ్వలన్తీ ।

జనితభువనవృద్ధిర్దృశ్యనే సైర్యయుక్తా

విభృతనిఖిలభూతా వైజయన్తీవ మాలా || ౨౯.౫౨|| ౮౮౨||

రఘుపతిపదసజ్జాద్రాజ్యశేధం త్యజన్తీ

పునరపి భవతి స్వాన్ దర్శయన్తీ విహరాన్ ।

అభినమధిత వృద్ధిం హర్షకోలాహలానాం

జనపదజనితానాం జ్యాయసా శిష్ణోతేన || ౨౯.౫౩|| ౮౮౩||

హరిచరణముపఘ్నం పాదుకే సంశ్రితాయా-

మధిగతబహుశాఖం వైభవం దర్శయన్త్యామ్ । var శాఖా

అభజత విధిహస్తస్యస్తధర్మద్రవాయాం

త్వయి ముకులనమృద్ధిం మౌక్తికశ్రీస్తదానీమ్ || ౨౯.౫౪|| ౮౮౪||

కనకరుచిరకాన్తిః కల్పితాశోకభారా

కృతపదకమలశ్రీః క్రీడతా మాధవేన ।

దిశిదిశి సుమనోభిర్దర్శనీయానుభావా

సురభినమయలక్ష్మీం పాదుకే పుష్యసి త్వమ్ || ౨౯.౫౫|| ౮౮౫||

ప్రణిహితపదపద్మా పాదుకే రఙ్గభర్తుః

శుభతరగతిహేతుశ్చార్ముక్తాప్రవాలా ।

స్థిరపరిణతరాగాం శుద్ధబోధానుబద్ధాం

స్వజనయసి మునీనాం త్వన్మయాం చిత్తవృత్తిమ్ || ౨౯.౫౬|| ౮౮౬||

విరచితనవభాగా రత్నభేదైర్విచిత్రై-

ర్వివిధవితతరేఖావ్యక్తసీమావిభాగా ।

హరిచరణసరోజం ప్రేక్షతామర్చనీయం

ప్రథయసి నవనాభం మణ్ణలం పాదుకే త్వమ్ || ౨౯.౫౭|| ౮౮౭||

పరిణతగుణజాలా పఙ్క్తిభిర్మౌక్తికానాం

బహువిధమణిరశ్మిగ్రస్తబన్ధాభిరామా ।

రఘుపతిపదరక్షే రాజవాహ్యస్య కుమ్భే

కలితరుచిరభూస్త్వం కాఽపి నక్షత్రమాలా ॥ ౨౯.౫౮॥ ౮౮౮॥

చరితనిఖిలవృత్తిశ్చారుపద్మాసనస్థా

గుణనిబిడితముక్తాపఙ్క్తిబద్ధాక్షమాలా ।

సవిధమధివసన్తి పాదుకే రఙ్గభర్తు-

శ్చరణకమలమంతర్బిమిప్తం ధ్యాయసీవ ॥ ౨౯.౫౯॥ ౮౮౯॥

అనుపధి పరిరక్షన్నేకపుత్రాభిమానాద్-

భువనమిదమశేషం పాదుకే రఙ్గనాథః ।

నిజపదనిహితాయాం దేవి తిప్పన్ వ్రజన్ వా

త్వయి నిహితభరోఽభృత్ కిం పునః స్వాపమృచ్ఛన్ ॥ ౨౯.౬౦॥ ౮౯౦॥

త్వరితముపగతానాం శ్రీమతో రఙ్గభర్తు-

స్త్వదుపహితపదస్య వైవరయాత్రోత్సవేషు ।

ముఖరయతి దిగంతాన్మృహ్యతాం త్వత్ప్రశస్తౌ

విహితకుసుమవృష్టిర్వాస్యవఘోషీ సురాణామ్ ॥ ౨౯.౬౧॥ ౮౯౧॥

మనసి నియమయుక్తే వర్తమానా ముసీనాం

ప్రతిపదముపయాన్తి భావనీయక్రమత్వమ్ ।

శ్రుతిరివ నిజశబ్దైః పాదుకే రఙ్గభర్తుః

పదమనితరగమ్యం వ్యఙ్కుమర్తా త్వమేవ ॥ ౨౯.౬౨॥ ౮౯౨॥

అవికలనిజచన్ద్రాలోకసన్దర్శనీయా

ప్రతికలముపభోగ్యా పాదుకే రఙ్గభర్తుః ।

ముకులయితుమశేషం మౌక్తికజ్యోత్స్నయా నః

ప్రభవసి తిమిరౌఘం పౌర్ణమాసీ నిశేవ ॥ ౨౯.౬౩॥ ౮౯౩॥

హంసశ్రేణీపరిచితగత్థారీణీ కల్మషాణాం

మౌలా శమోభాః స్థితిమధిగతా ముగ్ధచన్ద్రానుబద్ధా ।

రాజ్ఞామేకా రఘుకులభువాం సమ్యగుత్తారికా త్వం

కాలే తస్మిన్ క్షితిమధిగతా పాదుకే జాహ్నువీవ ॥ ౨౯.౬౪॥ ౮౯౪॥

స్వచ్ఛాకారాం శ్రుతిసురభితాం స్వాదుభావోపపన్నాం

మార్గేమార్గే మహితవిభవాం పాదుకే తీర్థభేదైః ।
 శీతస్పర్శాం శ్రమవినయినీం గాహతే మన్దమన్దం
 క్రీడాలోలః కమలనిలయాదత్తహస్తో యువా త్వామ్ ॥ ౨౯.౬౫ ॥ ౮౯౫ ॥
 అభ్యస్యన్త్యోః క్రమమనుపమం రఙ్గాభర్తుర్విహారే
 స్థానేస్థానే స్వరపరిణతిం లమ్భితస్తత్తదర్హామ్ ।
 పర్యాయేణ ప్రహితపదయోః పాదుకే శ్రుత్యుదారః
 శిష్ణానాదః స్ఫురతి యువయోః శృంఖ్లాబన్ధరమ్యుః ॥ ౨౯.౬౬ ॥ ౮౯౬ ॥
 ఆసన్నానాం దివసమపునర్నక్షమాపాదయన్తీ
 స్ఫీతాలోకా మునిభిరభితః ప్రాణినామస్తదోషా ।
 ప్రహ్వైర్బ్రహ్మణా విబుధనివహైః పాదుకే రఙ్గాభర్తుః
 పాదామ్భోజే దిశతి భవతి పూర్వసన్ధ్యేవ కాన్తిమ్ ॥ ౨౯.౬౭ ॥ ౮౯౭ ॥
 రమ్యాలోకా లలితగమనా పద్మరాగాధరోష్ఠీ
 మధ్యే క్షామా మణివలయినీ మౌక్తికవ్యక్తహాసా ।
 శ్యామా నిత్యం హరితమణిభిః శార్ఙ్గిణః పాదరక్షే
 మన్యే ధాతుర్భవసి మహిలానిర్మితౌ మాతృకా త్వమ్ ॥ ౨౯.౬౮ ॥ ౮౯౮ ॥
 స్థిత్యా పూర్వం క్వచనభవతీ భద్రపీఠస్య మధ్యే
 రతోద్దఙ్గచ్ఛక్తిరణనికరా రఙ్గిణః పాదరక్షే ।
 వ్యాకీర్ణానాం నృపతివిరహాద్దేవి వర్ణాశ్రమాణాం
 నూనం సీమావిభజనసహం నిర్మమే సూత్రపాతమ్ ॥ ౨౯.౬౯ ॥ ౮౯౯ ॥
 మాతర్మఙ్గులస్వనపరిణతపార్థనావాక్యపూర్వం
 నిక్షిప్తాయాం త్వయి చరణయోః పాదుకే రఙ్గాభర్తుః ।
 త్వయ్యాయత్తం కిమపి కుశలం జానతీనాం ప్రజానాం
 పర్యాప్తం తన్న ఖలు న భవత్యాత్మనిక్షేపకృత్యమ్ ॥ ౨౯.౭౦ ॥ ౯౦౦ ॥
 నిత్యం రఙ్గక్షితిపతిపదన్యాసధన్యాత్మనస్తే
 శిష్ణానాదం శ్రవణమధురం పాదుకే దీర్ఘయన్తః ।
 కాలే తస్మిన్ కరణవిగమక్లేశజాతం విహన్యుః
 సంతాపం నస్తరుణతులసీగన్ధినో గన్ధవాహః ॥ ౨౯.౭౧ ॥ ౯౦౧ ॥
 సంసారాధ్వశ్రమపరిణతం సంశ్రితానాం జనానాం
 తాపం సద్యః శమయితుమలం శార్ఙ్గిణః పాదుకే త్వమ్ ।

చన్ద్రాపీడే ప్రణమతి నవాం చన్ద్రికామాపిబద్ధి-

ర్ధారానిర్యత్సలికణికాశీకరైశ్చన్ద్రకాన్తైః || ౨౯.౨౨ || ౯౦౨ ||

వజ్రోపేతాం వలభిదుపలశ్యామలాం మజ్జుఘోషాం

ముక్తాసారాం మధురచపలాం వీక్ష్య విష్టోః పదే త్వామ్ |

హర్షోత్కర్షాదుపరి చలయన్నాదుకే చన్ద్రకాన్తం

ధత్తే నిత్యం ధృతఘనరుచిస్తాణ్ణవం నీలకణః || ౨౯.౨౩ || ౯౦౩ ||

శ్రీరఙ్గేన్దోశ్చరణకమలం తాదృశం ధారయన్తి

కాలేకాలే సహ కమలయా క్లుప్తయాత్రోత్సవశ్రీః |

గత్వాగత్వా స్వయమనుగృహద్వారమున్నిద్రనాదా

పౌరాన్నిత్యం కిమపి కుశలం పాదుకే పృచ్ఛసీవ || ౨౯.౨౪ || ౯౦౪ ||

చతురవిహారిణీం రుచిరపక్షరుచిం భవతీం

మనసిజసాయకాసనగుణోచితమజ్జురవామ్ |

అనుపదమాద్రియేమహి మహేన్ద్రశిలామహితాం

హరిచరణావిన్దమకరన్దమధువ్రతికామ్ || ౨౯.౨౫ || ౯౦౫ ||

కనకరుచా జటామురగమాలిమణీన్మణిభి-

స్త్రిదీవతరఙ్గిణీం తరలమౌక్తికదీధితిభిః |

కుటిలతయా క్వచిచ్ఛశికలామధరీకురుషే

మురరిపుపాదుకే పురభిదః శిరసా విధృతా || ౨౯.౨౬ || ౯౦౬ ||

కాలే తల్పభుజ్జమస్య భజతః కాష్ఠాం గతాం శేషతాం

మూర్తిం కామపి వేద్మి రజన్యపతేశ్చిత్రాం పదత్రద్వయామ్ |

సేవానమ్రసురాసురేన్ద్రమకుటిశేషాపటీసజ్జమే

ముక్తాచన్ద్రికయేవ యా ప్రథయతే నిర్మోకయోగం పునః || ౨౯.౨౭ || ౯౦౭ ||

చన్ద్రాపీడశిఖణ్ణచన్ద్రశిఖరచోతత్సుధానిర్ఘర-

స్తోకాశ్లెష్టసురేన్ద్రశేఖరరజఃస్యానాం స్తుమః పాదుకామ్ |

బ్రహ్మస్తమ్పవిభక్తీసీమవివిధక్షేత్రజ్ఞసర్గస్థితి-

ధ్వంసానుగ్రహనిగ్రహప్రణయినీ యా సా క్రియా రఙ్గణః || ౨౯.౨౮ || ౯౦౮ ||

లక్ష్మీనూపురశిఙ్గితేన గుణితం నాదం తవాకర్ణయ-

న్నాజిప్రున్నిగమాన్తగన్ధతులసీదామోత్థితం సౌరభమ్ |

కాలే కుత్రచిదాగతం కరుణయా సార్థం త్వయా చాగ్రతః

పశ్యేయం మణిపాదుకే పరతరం పద్మేక్షణం దైవతమ్ || ౨౯.౭౯ || ౯౦౯ ||

పమాతి క్షితివ్యవహితాం సోఽపి త్వాం గతిషు పాదుకే రఙ్గీ |

కమరపతిభుజగపరిబృథకరివరకులశిఖరిభూమికాభేదైః || ౨౯.౮౦ || ౯౧౦ ||

ఇతి శ్రీకవితార్కికసింహస్య సర్వతన్త్రస్యతన్త్రస్య శ్రీమద్వేంకటనాథస్య

శ్రీమద్వేదాంతాచార్యస్య కృతిషు శ్రీరఙ్గనాథపాదుకాసహస్రే

ప్రకీర్ణకపద్ధతిః ఏకోనత్రంశీ ||

30. చిత్రపద్ధతిః (౪౦)

ప్రతిష్ఠాం సర్వచిత్రాణాం ప్రపద్యే మణిపాదుకామ్ |

విచిత్రజగదాధారో విష్ణుర్యత్ర ప్రతిష్ఠితః || 30.౧ || ౯౧౧ ||

శృణు తే పాదుకే చిత్రం చిత్రాభిర్మణిభిర్విభోః

యుగక్రమభువో వర్ణాన్ యుగపద్వహసే స్వయమ్ || 30.౨ || ౯౧౨ ||

సురాసురార్చితా ధన్యా తుజమజ్గలపాలికా |

చరాచరార్చితా మాన్యా రఙ్గపుజవపాదుకా || 30.3 || ౯౧3 ||

పద్మేవ మజ్గలసరిత్పారం సంసారసన్తతేః |

దురితక్షేపికా భూయాత్పాదుకా రఙ్గభూపతేః || 30.౪ || ౯౧౪ ||

అనన్యశరణః సీదున్ననన్తక్షేసాగరే |

శరణం చరణత్రాణం రఙ్గనాథస్య సంశ్రయే || 30.౫ || ౯౧౫ ||

ప్రతిభాయాః పరం తత్త్వం బిభ్రతీ పద్మతోచనమ్ |

పశ్చిమాయామవస్థాయాం పాదుకే ముహ్యతో మమ || 30.౬ || ౯౧౬ ||

యామః శ్రయతి యాం ధత్తే యేన యాత్యాయ యాచ్చ యా |

యాఽస్య మానాయ యైవాన్యా సా మామవతు పాదుకా || 30.౭ || ౯౧౭ ||

చర్యా నః శౌరిపాదు త్వం ప్రాయశ్చిత్తేష్వనుత్తమా |

నివేశ్యసే తతః సద్భిః ప్రాయశ్చిత్తేష్వనుత్తమా || 30.౮ || ౯౧౮ ||

రామపాదగతా భాసా సా భాతాగదపామరా |

కాదుపానఞ్చ కాసహ్యో హ్యోసకాఞ్చనపాదుకా || 30.౯ || ౯౧౯ ||

బాఢాఘాశీర్ఘాటతుచ్చే గాఢాభానాయ ఫుల్లభే |

సమాధౌ శరణిచ్చూడాం వృణోషి హరిపాదుకే || 30.౧౦ || ౯౨౦ ||

సా భూపా రామపారస్థా విభూపాస్త్రీసపారతా ।
తారపా సకృపా దుష్టిపూరపా రామపాదుకా ॥ 30.01 ॥ ౯౨౧ ॥
కారికా న న యాత్రాయా యాగేయాస్యస్యభానుభా ।
పాదపా హహ సిద్ధాసి యజ్ఞాయ మమ సాఙ్గాసా ॥ 30.02 ॥ ౯౨౨ ॥
సరాఘవా శ్రుతౌ దృష్టా పాదుకా సన్యపాసనా ।
సలాఘవా గతౌ శ్లిష్టా స్వాదుర్మే సదుపాసనా ॥ 30.03 ॥ ౯౨3 ॥
కావ్యాయాస్థిత మావర్గవ్యాజయాతగమార్గకా
కామదా జగతః స్థిత్యై రఙ్గపుజవపాదుకా ॥ 30.04 ॥ ౯౨౪ ॥
సురకార్యకరీ దేవీ రఙ్గధుర్యస్య పాదుకా ।
కామదా కలితాదేశా చరస్త్రీ సాధువర్తను ॥ 30.05 ॥ ౯౨5 ॥
భరతారాధితాం తారాం వంద్యే రాఘవపాదుకామ్ ।
భవతాపాధితాన్తానాం వంద్యం రాజీవమేదురామ్ ॥ 30.06 ॥ ౯౨౬ ॥
కాదుపాస్య సదాలోకా కాలోదాహృతదామకా ।
కామదాధ్వరిరంసాకాకాసా రఙ్గేశపాదుకా ॥ 30.07 ॥ ౯౨7 ॥
పాపాకూపారపాశీపా త్రిపాదీపాదపాదపా ।
కృపారూపా జపాలాపా స్వాపా మాపాస్పృపాధీపా ॥ 30.08 ॥ ౯౨౮ ॥
స్థిరాగసాం సదారాధ్యా విహతాకతతామతా ।
సత్పాదుకే సరాసామా రఙ్గరాజపదం నయ ॥ 30.09 ॥ ౯౨9 ॥
స్థితా సమయరాజత్వా గతరామాదకే గవి ।
దురంహసాం సన్నతాదా సాధ్యా తాపకరాసరా ॥ 30.10 ॥ ౯30 ॥
లోకతారా కామచారా కవిరాజదురావచా ।
తారాగతే పాదరామ రాజతే రామపాదుకా ॥ 30.11 ॥ ౯31 ॥
జయామపాపామయాజయామహే దుదుహే మయా ।
మహేశకాకాశహేమ పాదుకా మమ కాదుపా ॥ 30.12 ॥ ౯32 ॥
పాపాదపాపాదపాపా పాదపాదపాదపాదపా ।
దపాదపాపాదపాద పాదపా దదపాదపా ॥ 30.13 ॥ ౯33 ॥
కోపోద్ధీపకపాపేపి కృపాపాకోపపాదికా ।

రామపాదావని స్వానుభావస్థితా ।

ఏధి మేఽవశ్యముత్తారభావశ్రితా

తేజసా తేన ఘుష్టిం గతా పాలికా ॥ 30.3౪॥ ౯౪౪॥

ధామనిరాకృత తామసలోకా ధాతృముఖైర్వినతా నిజదాస్యైః ।

పాపమశేషమపాకురుషే మే పాదు విభూషితరాఘవపాదా ॥ 30.3౫॥ ౯౪౫॥

కృపానఘత్రాతసుభూరదుష్టా

మేధ్యా రుచా పారిషదామభూపా ।

పదావని స్త్యానసుఖైర్న తృప్తా

కాన్త్యా సమేతాధికృతాఽనిరోధా ॥ 30.3౬॥ ౯౪౬॥

సారససౌఖ్యసమేతా ఖ్యాతా పదపా భువి స్వాఙ్గా ।

సాహసకార్యవనాశా ధీరా వసుదా నవన్యాసా ॥ 30.3౭॥ ౯౪౭॥

సాన్యాఽవనదా సురవరాఽధీశానా వర్యకా సహసా ।

ఙ్గా స్వా విభుపాదపతాఖ్యాతా మే సఖ్యసౌ సరసా ॥ 30.3౮॥ ౯౪౮॥

తారస్పారతరస్వరరసభరరా సా పదావనీ సారా ।

ధీర్వైరవరస్థిర రఘుపురవాసరతిరామసవా ॥ 30.3౯॥ ౯౪౯॥

చరమచరం చ నియన్తుశ్చరణావనిదమ్మరేతరా శౌరేః ।

చరమపురుషార్థవిత్రౌ చరణావని దిశసి చత్వరేషు సతామ్ ॥ 30.౪౦॥ ౯౫౦॥

ఇతి శ్రీకవితార్కికసింహస్య సర్వతన్త్రస్వతన్త్రస్య శ్రీమద్వేంకటనాథస్య

శ్రీమద్వేదాంతాచార్యస్య కృతిషు శ్రీరఙ్గనాథపాదుకాసహస్రే

చిత్రపద్ధతిః త్రింశీ ॥

3౧. నిర్వేదపద్ధతిః (౨౦)

ప్రపద్యే పాదుకాం దేవీ పరవిద్యామివ స్వయమ్ ।

యామర్పయతి దీనానాం దయమానో జగద్గురుః ॥ 3౧.౧॥ ౯౫౧॥

అపి జన్మని పాదుకే పరస్మి-

న్ననఘైః కర్మభిరీదృశో భవేయమ్ ।

య ఇమే వినయేన రఙ్గభర్తుః

సమయే త్వాం పదయోః సమర్పయన్తి ॥ 3౧.౨॥ ౯౫౨॥

పరివర్తయితా పితామహాదీన్ ।

త్వమివానస్తమసౌ వహత్యనేహ ।

అధునాఽపి న శౌరిపాదుకే త్వా-

మనఘాలమ్బనమభ్యుపైతి చిత్తమ్ ॥ 30.3 ॥ ౯౫3 ॥

కమలాధ్యుషితే నిధౌ నిరీహా

సులభే తిష్ఠతి రఙ్గకోశమధ్యే ।

త్వయి తత్ప్రృథిలమ్బనే స్థితాయాం

పరమన్విచ్ఛతి పాదుకే మనో మే ॥ 30.౪ ॥ ౯౫౪ ॥

యద్యవ్యహం తరలధీస్తవ న స్యరేయం

న స్యర్తుమర్హసి కథం భవతీ స్వయం మే ।

వత్సే విహారకుతుకం కలయత్యవస్థా

కా నామ కేశవపదావని వత్సలాయాః ॥ 30.౫ ॥ ౯౫౫ ॥

మాతర్ముకుందకరుణామపి నిహ్నువానా-

త్కిం వా పరం కిమపి కిల్బిషతో మదీయాత్ ।

గాఢం గృహీతచరణా గమనాపదేశా-

త్తత్ప్రేరణప్రణయినీ తవ చేన్న లీలా ॥ 30.౬ ॥ ౯౫౬ ॥

క్షీబాఽసి కాఞ్చనపదావని కైటభారేః

పాదారవిన్దమకరన్దనిషేవణేన ।

దేవి త్వదన్తికజుషః కథమన్యథా మే

దీనాక్షరాణి న శ్చృణోషి దయాధికా త్వమ్ ॥ 30.౭ ॥ ౯౫౭ ॥

మాతస్త్వదర్పితభరస్య ముకున్దపాదే

భద్రేతరాణి యది నామ భవన్తి భూయః ।

కీర్తిః ప్రపన్నపరిరక్షణదీక్షితాయాః

కిం న త్రపేత తవ కాఞ్చనపాదరక్షే ॥ 30.౮ ॥ ౯౫౮ ॥

దౌవారికద్విరసనప్రబలాన్తరాన్యై-

ర్థూయే పదావని దురాఢ్యబిలప్రవేశైః ।

తద్రఙ్గధామనిరపాయధనోత్తరాయాం

త్వయ్యేవ విశ్రమయ మఙ్గు మనోరథం మే ॥ 30.౯ ॥ ౯౫౯ ॥

వ్యాముహ్యతాం త్రివిధతాపమయే నిదాఘే

మాయావిశేషజనితాసు మరీచికాసు ।
 సంస్పృష్టశౌరిచరణా చరణావని త్వం
 స్థేయా స్వయం భవసి నశ్చరమే పుమర్థే ॥ ౩౧.౧౦ ॥ ౯౬౦ ॥
 ఆచ్ఛేద్యయా విషయవాగురయా నిబద్ధాన్
 దీనాన్ జనార్దనపదావని సత్పథస్థా ।
 ప్రాయః క్రమేణ భవతీ పరిగృహ్య మౌలా
 కాలేన మోచయతి నః కృపయా సనాథా ॥ ౩౧.౧౧ ॥ ౯౬౧ ॥
 సంవాహికా చరణయోర్మృణిపాదరక్షే
 దేవస్య రఙ్గవసతేర్దయితా నను త్వమ్ ।
 కస్త్యాం నివారయితుమర్హతి యోజయన్తిం
 మాతః స్వయం గుణగణేషు మమాపరాధాన్ ॥ ౩౧.౧౨ ॥ ౯౬౨ ॥
 కిం వా భవిష్యతి పరం కలుశైకవృత్తే-
 రేతావతాఽప్యనుపజాతమనేహసా మే ।
 ఏకం తదస్తి యది పశ్యసి పాదుకే తే
 పద్మాసహాయపదపక్ష్మజభోగసామ్యమ్ ॥ ౩౧.౧౩ ॥ ౯౬౩ ॥
 వివిధవిషయచింతానస్తతాభిశ్చిరం మాం
 జనితకలుషమిత్థం దేవి దుర్వాసనాభిః ।
 పదసరసిజయోత్స్వం పాదుకే రఙ్గభర్తుః
 పరిమలపరివాహైః పావనైర్వాసయేథాః ॥ ౩౧.౧౪ ॥ ౯౬౪ ॥
 శరణమధిగతస్త్యాం శార్ఙ్గిణః పాదరక్షే
 సకృదపి వినియుక్తం త్వత్సపర్యాధికారే ।
 పునరపి కథమేనం హస్తముత్తానయేయం
 ధనమదముదితానాం మానవానాం సమాజే ॥ ౩౧.౧౫ ॥ ౯౬౫ ॥
 యది కిమపి సమీహే కర్మ కర్తుం యథావ-
 త్ప్రృతిపదముపజాతైః ప్రత్యవేయాం నిమిత్తైః ।
 అవధిరసి యది త్వం తత్ర నైమిత్తికానాం
 శరణమిహ న కిం మే శౌరిపాదావని స్యాః ॥ ౩౧.౧౬ ॥ ౯౬౬ ॥
 అన్తర్లినైరఘపరికరైరావిలా చిత్తవృత్తిః
 శబ్దాదీనాం పరవశతయా దుర్జయానీన్ద్రియాణి ।

విష్ణోః పాదప్రణయిని చిరాదస్య మే దుఃఖసిన్ధోః

పారం ప్రప్యం భవతి పరయా విద్యయా వా త్వయా వా || 30.02 || ౯౬౭ ||

గోమాయానాం మలయపవనే తస్కరాణాం హిమాంశే

దుర్వృత్తానాం సుచరితమయే సత్పథే త్వత్పనాథే |

తత్త్వజ్ఞానే తరలమనసాం శార్ఙ్గణః పాదరక్షే

నిత్యోద్వేగో భవతి నియతేరీదృశీ దుర్విసీతిః || 30.03 || ౯౬౮ ||

కాలే జన్మాన్ కలుషకరణే క్షిప్రమాకారయన్త్యా

ఘోరం నాహం యమపరిషదో ఘోషమాకర్ణయేయమ్ |

శ్రీమద్రజ్జేశ్వరచరణయోరన్తరజ్జైః ప్రయుక్తం

నేవాహ్వానం సపది శృణుయాం పాదుకాసేవకేతి || 30.04 || ౯౬౯ ||

పాషాణకల్పమన్తే పరిచితగౌతమపరిగ్రహన్యాయాత్ |

పతిపదపరిచరణార్హం పరిణమయ ముకున్దపాదరక్షిణీ మామ్ || 30.05 || ౯౭౦ ||

ఇతి శ్రీకవితార్కికసింహస్య సర్వతన్త్రస్వతన్త్రస్య శ్రీమద్వేంకటనాథస్య

శ్రీమద్వేదాన్తాచార్యస్య కృతిషు శ్రీరఙ్గనాథపాదుకాసహస్రే

నిర్వేదపద్ధతిరేకత్రింశి ||

3౨. ఫలపద్ధతిః (3౮)

ఉపాఖ్యాతాం తథాత్వేన వసిష్ఠాద్వైర్మహర్షిభిః |

ఉపాయఫలయోః కాష్ఠాముపాసే రామపాదుకామ్ || 32.01 || ౯౭౧ ||

నివిశేయ నిరన్తరం ప్రతీతస్త్రిదశానాం విభవం తృణాయ మత్వా |

సవిధే తవ దేవి రఙ్గభర్తుః పదలీలాకమలం సముద్వహన్త్యాః || 32.02 || ౯౭౨ ||

కిమహం మణిపాదుకే త్వయా మే సులభే రఙ్గనిధౌ శ్రియా సనాథే |

కరణాని పునః కదర్థయేయం కృపణద్వారదురాసికాదిదుఃఖైః || 32.03 || ౯౭౩ ||

సకృదప్యనుభూయ రఙ్గభర్తుస్త్వదుపశ్లేషమనోహరం పదాబ్జమ్ |

అపునర్భవకౌతుకం తదైవ ప్రశమం గచ్ఛతి పాదుకే ముసీనామ్ || 32.04 || ౯౭౪ ||

అపరస్పరపాతినామమీషా-

మనిదమ్పూర్వనిరూఢసన్తతీనామ్ |

భరతవ్యసనాదనూనసీమ్నాం

దురితానాం మమ నిష్కృతిస్త్రవమాసీః ॥ ౩౨.౫॥ ౯౭౫॥

త్వదుపాసనసంప్రదాయవిద్భిః

సమయే సాత్త్వతసేవితే నియుక్తాః ।

భరతవ్రతినో భవామ్బురాశిం

కతివిత్ కాఞ్చనపాదుకే తరన్తి ॥ ౩౨.౬॥ ౯౭౬॥

అలమచ్యుతపాదుకే యథావ-

త్భవతీ యచ్చ పదం త్వదేకధార్యమ్ ।

ఇతరేతరభూషితం తదేత-

ష్టితయం సంవననాయ చేతసో నః ॥ ౩౨.౭॥ ౯౭౭॥

అనన్యసామాన్యతయా మురారే-

రజ్జేష్వవాప్తేషు కిరీటముఖ్యైః ।

పాదావని త్వం నిజమేవ భాగం

సర్వాత్మసాధారణతామనైషీః ॥ ౩౨.౮॥ ౯౭౮॥

సమాశ్రితానాం మణిపాదుకే త్వాం

విపశ్చితాం విష్ణుపదేఽప్యనాస్థా ।

కథం పునస్తే కృతినో భజేరన్

వాసాదరం వాసవరాజధాన్యామ్ ॥ ౩౨.౯॥ ౯౭౯॥

విమృశ్య రజ్జేశ్వరపాదరక్షే

వారక్రమం నూనమవారణీయమ్ ।

పద్మాగ్రహేఽపి స్పృశతీ ప్రతీతా

స్థూలేన రూపేణ వసున్ధరా త్వామ్ ॥ ౩౨.౧౦॥ ౯౮౦॥

అభిరక్షసి త్వమనపాయనిధిం

మణిపాదుకే మధుభిదశ్చరణమ్ ।

అత ఏవ దేవి తదనన్యధనాః

శిరసా వహన్తి భవతీం కృతినః ॥ ౩౨.౧౧॥ ౯౮౧॥

పదయుగమివ పాదుకే మురారే-

ర్భవతి విభూతిరకణ్ణకా త్వయైవ ।

కథమివ హృదయాని భావుకానాం

త్వదనుభవాదుపజాతకణ్ణకాని ॥ ౩౨.౧౨॥ ౯౮౨॥

జ్ఞానక్రియాభజనసీమవిదూరవృత్తే-

రైవదేశికస్య తదవాప్తికృతాం గుణానామ్ ।

మాలా మమాసి మధుసూదనపాదుకే త్వం

గణేవ హస్త పతితా విధివైవ పఙ్కోః ॥ 39.03॥ ౯౮౩॥

రణేశ్వరస్య యదియం మణిపాదరణే

పాదారవిన్దయుగలం భవతీసమేతమ్ ।

పుంసాముపోషితవిలోచనపారణార్థం

క్షీరం తదేతదిహ శర్కరయా సమేతమ్ ॥ 39.04॥ ౯౮౪॥

కామాదిదోషరహితం త్వదనన్యకామాః

కర్మ త్రయోదశవిధం పరిశీలయన్తః ।

పాదావని త్వదనుషజ్జవిశేషదృశ్య-

మేకాన్వినః పరిచరన్తి పదం మురారేః ॥ 39.05॥ ౯౮౫॥

మాలా స్థితా మఖభుజామధవా శ్రుతీనాం

తద్రఙ్గరాజచరణావని వైభవం తే ।

అస్మాదృశామపి యది ప్రథితం తతఃస్యా-

త్సౌలభ్యమమృ తదిదం తవ సార్వభౌమమ్ ॥ 39.06॥ ౯౮౬॥

స్వప్నైఽపి చేత్ త్వమసి మూర్ధని సన్నివిష్టా

నప్రుస్య మే నరకమర్దనపాదరణే ।

స్థానే తదేతదిహ దేవి యతః సమాధౌ

సన్తో విదుస్తమపి తాదృశబుద్ధిగమ్యమ్ ॥ 39.07॥ ౯౮7॥

బద్ధాఙ్గాలిః పరిచరన్నియమేవ రణే

విశ్రాణితాచ్యుతనిధిం మణిపాదుకే త్వామ్ ।

కస్యాపి కూణితదృశో ధనినః పురస్తా-

దుత్తానయేయ న కదాఽపి కరం వికోశమ్ ॥ 39.08॥ ౯౮౮॥

త్వయ్యర్పితేన చరణేన సదధ్వభాజః

పాదావని ప్రథితసాత్త్వికభావదృశ్యాః ।

రణేశవద్విదధతే ముహురఙ్గహారాన్

రణే మహీయసి నటా ఇవ భావుకాన్తే ॥ 39.09॥ ౯౮9॥

యేన స్థితా శిరసి మే విధినాఽధునా త్వం

తేనైవ దేవి నియతం మమ సామ్పరాయే ।
 లక్ష్మీకరిష్యసి పదావని రఙ్గనాథం
 లక్ష్మీపదామ్బురుహయావకపఙ్కలక్ష్యమ్ ॥ ౩౨.౨౦॥ ౯౯౦॥
 హరిచరణసరోజే భక్తిభాజాం జనానా-
 మనుకరణవిశేషైరాత్మనైవోపహాస్యమ్ ।
 పరిణమయ దయార్ద్రా పాదుకే తాదృశం మాం
 భరతపరిషదన్తర్వర్తిభిః ప్రేక్షణీయమ్ ॥ ౩౨.౨౧॥ ౯౯౧॥
 దురితమపనయన్తి దూరతః పాదుకే త్వం
 దనుజమథనలీలాం దేవతామానయన్తి ।
 అనితరశరణానామగ్రిమస్యాస్య జన్తో-
 రవశకరణవృత్తేరగ్రతః సన్నిధేయాః ॥ ౩౨.౨౨॥ ౯౯౨॥
 చరమనిగమగీతే సప్తతన్వౌ సమాప్తే
 నిజనదనసమీపే ప్రాపయిష్యన్ విహారమ్ ।
 జ్వలనమివ భవతోఽః సమ్యగారోపయేన్మాం
 ప్రథమవరణవశ్యః పాదుకే రఙ్గనాథః ॥ ౩౨.౨౩॥ ౯౯౩॥
 పునరుదరనివాసచ్ఛేదనం సహ్యసిన్ధోః
 పులినమధివసేయం పుణ్యమాబ్రహ్మలాభాత్ ।
 పరిణమతి శరీరే పాదుకే యత్ర పుంసాం
 త్వమసి నిగమగీతా శాశ్వతం మౌలిరత్నమ్ ॥ ౩౨.౨౪॥ ౯౯౪॥
 బహువిధపురుషార్థగ్రామసీమాన్తరేఖాం
 హరిచరణసరోజన్యాసధన్యామనన్యః ।
 భరతసమయసిద్ధాం పాదుకే భావయంస్త్యాం
 శతమిహ శరదన్తై శ్రావయేయం సమృద్ధిమ్ ॥ ౩౨.౨౫॥ ౯౯౫॥
 తిలకయసి శిరో మే శౌరిపాదవని త్వం
 భజసి మనసి నిత్యం భూమికాం భావనాఖ్యామ్ ।
 వచసి చ విభవైః స్వైర్వ్యక్తిమిత్థం ప్రయాతా
 తదిహ పరిణతం మే తాదృశం భాగధేయమ్ ॥ ౩౨.౨౬॥ ౯౯౬॥
 అజనిషి చిరమాదౌ హన్త దేహేన్ద్రియాది-
 స్తదను తదధికః సన్నీశ్వరోఽహం వభూవ ।

అథ భగవత ఏవాభూవమర్థాదిదాసిం

తవ పునరహమాసం పాదుకే ధన్యజన్మా || 32.22 || ౯౯౭ ||

త్వయ్యాయత్తై భగవతి శిలాభస్మనోః ప్రాణదానా-

దాస్త్రీబాలం ప్రథితవిభవౌ పాదపద్మౌ మురారేః |

తామేవాహం శిరసిని హితామద్య పశ్యామిం దైవా-

దాత్మాధారాం జనని భవతీమాత్మలాభప్రసూతిమ్ || 32.23 || ౯౯౮ ||

కథఙ్కారం లక్ష్మీకరకమలయోగ్యం నిజపదం

నిదధ్యాద్రజ్జేశః కులిశకఠినేఽస్మిన్మనసి నః |

న చేదేవం మధ్యే విశతి దయయా దేవి భవతీ

నిజాకాన్తిక్షుస్మరశరశిఖాకణ్ణకతతిః || 32.24 || ౯౯౯ ||

క్రీడాతౌల్యం కిమపి సమయే పాదుకే వర్జయన్తి

నిర్వేశం స్వం దిశసి భవతీనాథయోః శ్రీధరణోః |

మామప్యేవం జనయ మధుజిత్పాదయోరన్తరఙ్గం

రఙ్గం యాఽసౌ జనయసి గుణైర్భారతీన్పత్తరఙ్గమ్ || 32.25 || ౧౦౦౦ ||

ఇతి రఙ్గధురీణపాదుకే త్వం

స్తుతిలక్షణ సహస్రశో విమృష్టా |

సఫలం మమ జన్మ తావదేత-

త్వదిహాశాస్యమతఃపరం కిమేతత్ || 32.26 || ౧౦౦౧ ||

మాతః స్వరూపమివ రఙ్గపతేర్నివిష్టం

వాచామసీమని పదావని వైభవం తే |

మోహాదమిష్టతవతో మమ మన్దబుద్ధే-

ర్బాలస్య సాహసమిదం దయయా సహేథాః || 32.27 || ౧౦౦౨ ||

యే నామ భక్తినియతాః కవయో మదన్యే

మాతః స్తువన్తి మధుసూదనపాదుకే త్వామ్ |

లప్యే గుణాంశవినివేశితమానసానాం

తేషామహం సబహుమానవిలోకితాని || 32.28 || ౧౦౦౩ ||

సఙ్ఖర్షయన్తి హృదయాన్యసతాం గుణాంశే

సన్తస్తు సన్తమపి న ప్రథయన్తి దోషమ్ |

తద్రఙ్గనాథచరణావని తే స్తుతీనా-

మేకా పరం సహసతోరిహ సాక్షిణీ త్వమ్ || 39.34 || ౧౦౦౪ ||

ఇత్థం త్వమేవ నిజకేలివశాదకారీ-

రిణ్ణాకునాథపదపఙ్కజయోరనన్యా |

స్వీయం పదావని మయా సుమహచ్చరిత్రం

సీతేవ దేవి సహజేన కవీశ్వరేణ || 39.35 || ౧౦౦౫ ||

పుథుకవదనశఙ్ఖస్పర్శసీత్యా కదాచి-

చ్ఛిరసి వినింహితాయాః స్వేన భూమ్నా తవైవ |

స్తుతిరియముపజ్ఞాతా మన్ముఖేనేత్యధీయుః

పరిచరణపరాస్తే పాదుకేఽపాస్తదోషాః || 39.36 || ౧౦౦౬ ||

యదిస్ఫీతా భక్తిః ప్రణయ(వ)ముఖవాణీపరిపణం

పదత్రాణస్తోత్రం హృది బిభృత రఙ్గక్షితిభృతః |

నిరున్మాదో యద్వా నిరబధిసుధానిర్ఘ్రముచో

వచోభఙ్గీరేతా న కథమనురుణే సహృదయః || 39.37 || ౧౦౦౭ ||

జయతి యతిరాజసూక్తిర్జయతి ముకున్దస్య పాదుకాయుగళీ |

తదుభయధనాస్త్రివేదీమవన్ధ్యయన్తో జయన్తి భువి సన్తః || 39.38 || ౧౦౦౮ ||

ఇతి శ్రీకవితార్కికసింహస్య సర్వతన్త్రస్వతన్త్రస్య శ్రీమద్వేఙ్కటనాథస్య

శ్రీమద్వేదాన్తాచార్యస్య కృతిషు శ్రీరఙ్గనాథపాదుకాసహస్రే

ఫలపద్ధతిః ద్వాత్రింశీ ||

ఇతి శ్రీకవితార్కికసింహస్య సర్వతన్త్రస్వతన్త్రస్య శ్రీమద్వేఙ్కటనాథస్య

శ్రీమద్వేదాన్తాచార్యస్య కృతిషు శ్రీరఙ్గనాథపాదుకాసహస్రం సమ్పూర్ణమ్ ||

Contents

- 1 Introduction
- 2 How Paaduka is appropriately referred to as
Sataari or Satakopam
- 3 Greatness of Paaduka
- 4 Rama had pledged Paaduka to Bharata as surety
for return
- 5 Return of Paaduka to Ayodhya with Bharata
- 6 Assumption of Power

- 7 Coronation of the Paaduka
- 8 Reinstatement at Rama's feet after
- 9 Poets and Panegyrists sing Paaduka'spraise
- 10 Love-play between Paaduka Devi and Lord Rama
- 11 The Lord strolls with the Paadukas on
- 12 Oblations with flowers
- 13 Potency of dust from the Paadukas
- 14 On the melody of Paaduka walking
- 15 Gems as a totality-Distant view
- 16 Varieties of gems present together emitting
spectra-near view
- 17 The luster of the ruby
- 18 On pearls in the Paaduka
- 19 On the emerald gems
- 20 On the sapphire beauty
- 21 Objects reflected in the Paadukas lustrous surface
- 22 Gold Paadukas
- 23 Paaduka exhibiting its status of subservience.
Also the incarnation of Adishesha
- 24 The twin-Paaduka and its speciality
- 25 Shape and beauty of the Paaduka
- 26 The knob in each Paaduka
- 27 Of the streaks on the Paaduka
- 28 The maxims of conduct that the Paaduka implies
- 29 Miscellaneous aspects
- 30 Chitra Paddhati which emphasizes asuitable fitting
matrix of artistry aspecialty of Oriental poetry
- 31 Words in disgust, in humility; entreating about one's
pitiabale plight
- 32 Rewards for having composed of the work and for
recitation of the same

Proofread by Pooja P

——
Shri Ranganatha Paduka Sahasram
pdf was typeset on February 2, 2024

——
Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

